

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA PRAVOSODJE

Župančičeva 3, 1000 Ljubljana

T: 01 369 53 42
F: 01 369 57 83
E: gp.mp@gov.si
www.mp.gov.si

Številka: IPP 007-96/2015

Ljubljana, 20. maj 2015

EVA 2014-2030-0005

GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE
gp.gs@gov.si

ZADEVA: Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Kazenskega zakonika (KZ-1C), redni zakonodajni postopek – predlog za obravnavo – NOVO GRADIVO ŠT. 1

1. Predlog sklepov vlade:

Na podlagi drugega odstavka 2. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 - ZUKN in 8/12, 21/13 in 47/13 – ZDU – 1G in 65/14) je Vlada Republike Slovenije na svoji ... seji dne ... sprejela sklep:

»Vlada Republike Slovenije je določila besedilo Zakona o spremembah in dopolnitvah Kazenskega zakonika (KZ-1C) in ga predloži Državnemu zboru Republike Slovenije v obravnavo po rednem postopku.«

mag. Darko KRAŠOVEC
generalni sekretar

Sklep prejmejo:

- Državni zbor Republike Slovenije,
- Ministrstvo za pravosodje,
- Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo.

2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov:

/

3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:

- mag. Goran KLEMENČIČ, minister za pravosodje
- ga. Tina BRECELJ, državna sekretarka v Ministrstvu za pravosodje
- g. Darko STARE, državni sekretar v Ministrstvu za pravosodje
- ga. Andreja LANG, generalna direktorica Direktorata za zakonodajo s področja pravosodja

3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:

/

4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:

- mag. Goran KLEMENČIČ, minister za pravosodje
- ga. Tina BRECELJ, državna sekretarka v Ministrstvu za pravosodje

- g. Darko STARE, državni sekretar v Ministrstvu za pravosodje
- ga. Andreja LANG, generalna direktorica Direktorata za zakonodajo s področja pravosodja

5. Kratek povzetek gradiva:

S Predlogom Zakona o spremembah in dopolnitvah Kazenskega zakonika (KZ-1C) se predlaga uvedba delne izključitve kaznivosti v primeru izvršitve kaznivega dejanja izdaje tajnih podatkov iz 260. člena KZ-1, kar je sistemska sprememba v korist delovanja svobode izražanja v sistemu ustavne demokracije. Dodatna krepitev svobode izražanja pa je predlagana tudi glede določenega kroga funkcionarjev javne oblasti – način pregona za kazniva dejanja zoper čast in dobro ime ne bo več na predlog, temveč le na zasebno tožbo.

Spreminjajo se tudi znaki kaznivega dejanja davčne zatajitve, tako da se doseže okrepitev delovanja države pri odkrivanju in kazenskem pregonu storilcev in storilk tovrstnih kaznivih dejanj – z jasno določitvijo kriterija velike premoženjske vrednosti in zamejitvijo relevantnega časovnega obdobja.

Nadalje Predlog KZ-1C posveča posebno pozornost ranljivim skupinam, tako s splošnega vidika kot tudi s posebnega področnega vidika: pri kaznivem dejanju grožnje (135. člen KZ-1) je predlagana ukinitve pregona na zasebno tožbo, določa se novo kaznivo dejanje zalezovanja, določajo se tudi dopolnitve kaznivega dejanja trgovine z ljudmi (113. člen KZ-1) ter določa se tudi novo kaznivo dejanje s področja prisilnih zakonskih zvez in prisilnih zunajzakonskih skupnosti. Te predlagane spremembe med drugim dodatno krepijo varstvo ljudi v osebnih razmerjih ter tudi varstvo žrtev trgovine z ljudmi.

Poleg že predstavljenih ukrepov v korist posameznikov na splošno ali žrtev trgovine z ljudmi, predlog KZ-1C določa nove ukrepe glede varstva oseb (varovanje družinskih članov pred nasiljem, žrtev kaznivih dejanj ipd.), in sicer je predlagano novo navodilo v okviru pogojne obsodbe z varstvenim nadzorstvom ter nov varnostni ukrep prepovedi približevanja ali komuniciranja z žrtvijo (predlagani 71.a člen KZ-1).

Z vidika boljšega spoštovanja načela pravne države iz 2. člena Ustave Republike Slovenije (pravna obveznost izvrševanja pravnomočnih kazenskih sodb) ter delno tudi načela spoštovanja osebnega dostojanstva žrtev kaznivih dejanj iz 34. člena Ustave, je predlagano, da zastaranje izvršitve kazni ne teče v času, ko nastopa kazni zapora ali plačila denarne kazni ni mogoče zagotoviti oziroma je na begu, se skriva ali se kako drugače izmika izvršitvi kazni.

S predlogom KZ-1C se nadalje dopolnjujejo ali spreminjajo opisi nekaterih kaznivih dejanj zaradi izvrševanja obveznosti, ki jih ima Republika Slovenija na podlagi direktiv Evropske unije ali konvencij Sveta Evrope, oziroma se odpravljajo pomanjkljivosti, ugotovljene v zvezi z izvrševanjem mednarodnih obveznosti države. Zaradi notranje sistematike KZ-1 in izkazane nevarnosti tovrstnih dejanj se zvišujejo in hkrati usklajujejo predpisane kazni za korupcijska kazniva dejanja v poglavjih kaznivih dejanj zoper gospodarstvo in zoper uradno dolžnost, javna pooblastila in javna sredstva.

6. Presoja posledic za:

a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v naslednjih treh letih	NE
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	DA
c)	administrativne posledice	NE
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	NE
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	NE

e)	socialno področje	NE
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: – nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja – razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna – razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij	NE
7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR: /		

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
	Tekoče leto (t)	t + 1	t + 2	t + 3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov državnega proračuna	/	/	/	/
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov občinskih proračunov	/	/	/	/
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov državnega proračuna	/	/	/	/
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov občinskih proračunov	/	/	/	/
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) obveznosti za druga javnofinančna sredstva	/	/	/	/
II. Finančne posledice za državni proračun				
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev bodo dodatno zagotovljene s spremembo državnega proračuna za leto 2015:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
MNZ – Policija 1714	/	/	/	/
Vrhovno državno tožilstvo RS	/	/	/	/
Vrhovno sodišče RS	/	/	/	/
SKUPAJ				/
II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
/	/	/	/	/
/	/	/	/	/
SKUPAJ			/	/
II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:				
Novi prihodki		Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1	
/		/	/	
/		/	/	
/		/	/	
SKUPAJ		/	/	
OBRAZLOŽITEV:				
I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu – odhodkov državnega proračuna, ki niso načrtovani na ukrepih oziroma projektih sprejetih proračunov:				
/				

II. Finančne posledice za državni proračun II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev niso zagotovljene: /	
II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo: /	
II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna: /	
7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR: /	
8. Predstavitev sodelovanja javnosti:	
Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:	DA
V razpravo so bili vključeni: – nevladne organizacije, – predstavniki zainteresirane javnosti, – predstavniki strokovne javnosti. Upoštevani so bili: – večinoma. Datum objave: 19. 3. 2015 – strokovno usklajevanje I. Strokovno usklajevanje: <u>1. Vrhovno državno tožilstvo Republike Slovenije (VDT RS) je posredovalo naslednje pripombe:</u> <u>Pripombe splošne narave:</u> Opozarjajo na potrebo po pridobitvi predhodne ocene in upoštevanju izkušenj organov, ki zakon uporabljajo v praksi. Še zlasti to velja za spreminjanje »režima predlagalnih deliktov in sistema obtožbe«, do katerega prihaja brez predhodne analize uporabe zakonika v praksi, in brez predstavljenih širših kriminalitetno-političnih in sistemskih razlogov za drugačno ureditev. Ministrstvo za pravosodje pojasnjuje, da je v času od zadnje novele KZ-1 (to je novela KZ-1B iz leta 2011) prejelo veliko število pripomb državnih organov, ki se ukvarjajo predvsem s problematiko nasilja v družini oziroma nasilja v družbi (npr. Varuh človekovih pravic, Centri za socialno delo, Policija ...). Skupno vsem prejetim izkustvenim informacijam je bilo nezadovoljstvo nad takrat uvedeno novo ureditvijo pregona navedenih deliktov, še zlasti upoštevajoč socialno sliko tega segmenta družbe. Zato je Ministrstvo za pravosodje predlagalo spremembe na tem področju, ki v večji meri sovpadajo s konkretiziranimi opozorili v letnih poročilih Varuha človekovih pravic za leti 2013 in 2014. Pri tem je Ministrstvo za pravosodje izhajalo iz ustavne določbe, da je Republika Slovenija pravna in socialna država (2. člen Ustave) ter da si mora državni sistem aktivno prizadevati za varovanje osebne varnosti in osebnega dostojanstva ter osebnosti ljudi (34. in 35. člen Ustave).	

Pripombe k posameznim členom:

K 1. členu (5. člen KZ-1):

Po mnenju VDT RS predlagana dopolnitev odstopa od dosedanje ureditve sistema obtožbe v kazenskem pravu Slovenije, poleg tega pa je v predlagani obliki nepotrebna. Določba, ki bi urejala sistem obtožbe, zato sistemsko ne sodi v 5. člen KZ-1. Način pregona je nesporno procesnopravna določba kljub temu, da se v naši zakonodaji pojavlja pretežno ob posameznih kaznivih dejanjih v posebnem delu KZ-1. Prav tako je izbor kaznivih dejanj v predlagani določbi deloma neposrečen in nerazumljiv.

Glede kaznivih dejanj zoper človekove pravice in svoboščine je treba razmisliti o podobnem nomotehničnem pristopu, kot ga je zakonodajalec ubral v 224. členu KZ-1, in domet pregona na predlog urediti posebej, za izbrana kazniva dejanja in v navezavi na osebno okoliščino žrtve kaznivega dejanja.

Poleg tega opozarjajo, da je treba vsebinsko in upoštevajoč končno uspešnost postopka preveriti tudi učinkovitost »čistega uradnega pregona« z vidika poteka in izida zadev, v katerih bodo mladoletni udeleženci (siceršnji predlagatelji) lahko zavračali sodelovanje in bodo postopki tekli proti osebam (zlasti sorodstveno ali drugače povezanim), za katere mladoletniki tega ne bi želeli in zato ne bodo pripravljeni ustrezno izpovedovati (236. člen Zakona o kazenskem postopku).

Predlagana sprememba se ne opredeljuje do določbe drugega odstavka 64. člena ZKP, po kateri je oškodovanec, ki je dopolnil 16 let, upravičen sam podajati izjave in opravljati procesna dejanja. Če bi se odločili za pregon na predlog, potem se je treba zavedati, da meja v tem pogledu v resnici ni pri polnoletnosti, temveč pri šestnajstih letih. Določba ZKP in nova določba KZ-1 bosta v delnem neskladju.

Ministrstvo za pravosodje se strinja, da predlagana ureditev ni sistemsko popolna, vendar je z vidika poseganja v obstoječ sistem KZ-1 najmanj "invazivna", saj z enotnim pristopom reši težave pri pregonu različnih kaznivih dejanj, katerih žrtve (oškodovanci) so mladoletniki. Pri predlagani rešitvi je Ministrstvo za pravosodje izhajalo iz temeljnega pristopa mednarodnih organizacij ter temeljnega načela Konvencije o otrokovih pravicah (Združenih narodov), da je pri presoji vseh vprašanj v zvezi s pravicami otrok potrebno prednost dati pravicam otrok – in to na način, da se pravna pot do določenega rezultata jasno določi v zakonu.

K 3., 4., 5. in 7. členu (65., 69., 70. in novi 71. a člen KZ-1)

Opozarjajo, da bo sodišče pri izbiri navodil ali izrekanju varnostnega ukrepa lahko izbiralo med več ukrepi, ki posegajo v a) svobodo gibanja, b) svobodo združevanja, c) svobodo govora in č) svobodo komuniciranja. Ni jasno, kakšna je razmejitev med obstoječimi in predlaganim navodilom oziroma med modalitetami varnostnega ukrepa. Dodana vrednost predlaganega ukrepa je zato le v prepovedi posrednih stikov in v prepovedi stikov z elektronskimi komunikacijskimi sredstvi. Pri tem kaže opozoriti, da je po predlagani dikciji prepovedan vsak "stik", za namen ukrepa pa bi bilo pravilneje prepovedati "navezovanje stikov."

Smiselno bi bilo pri opozorilnih sankcijah te ukrepe predvideti le v okviru pogojne obsodbe z varstvenim nadzorstvom, tj. kadar je pozitivna prognoza prepričljiva le, če se storilca določen čas nadzira. Zlasti pa ni smiselno tega varnostnega ukrepa izrekat hkrati s sodnim opominom.

Hkrati še predlagajo, da se podobno določbo vključi tudi v določbe o izbiri navodil po 65. členu KZ-1

ter v 88. členu (naloge pri pogojnem odpustu).

Dodatno k 5. in 7. členu (70. in 71. a člen KZ-1)

Ocenjujejo, da je nabor kaznivih dejanj iz prvega odstavka predlaganega 71.a člena preozek, saj bi morala (ne le v primeru nasilja, pač pa tudi v primeru grozečega nasilja) biti vključena še kazniva dejanja zoper človekove pravice in svoboščine ter zakonsko zvezo, družino in otroke, morda tudi zoper javni red in mir.

V zvezi s predlaganim petim odstavkom novega 71.a člena KZ-1 (štetje trajanja prepovedi) se zastavlja vprašanje, ali v času, ko se izvršuje zapor oziroma varstveni ukrep, izrečena prepoved ne bo veljala. Upoštevati je namreč treba, da je izvajanje zapora in zavodskih ukrepov povezano z možnostjo izhodov, kar omogoča približevanje kot tudi možnost komuniciranja.

V šestem odstavku novega 71.a člena mora besedilo verjetno pravilno glasiti »sme »odločiti« in ne »sme določiti«, kot je predlagano.

Opozarjajo še, da je v zvezi s predlaganim novim varnostnim ukrepom iz 71.a člena KZ-1 treba urediti tudi zastaranje (93. člen KZ-1).

Ter opozarjajo, da ima prvi odstavek 70.a člena neustrezno določbo glede upoštevanja predpisane kazni in predlagajo upoštevanje izrečene kazni.

Ministrstvo za pravosodje pojasnjuje, da je pri predlagani ureditvi izhajalo iz temeljne razlike med opozorilno sankcijo in varnostnim ukrepom: opozorilne sankcije se izrekajo namesto kazni za že izvršena kazniva dejanja (povračilna funkcija), z varnostnim ukrepom se preprečuje bodoča kazniva dejanja (preventivna funkcija). Temelj opozorilne sankcije je – enako kot temelj kazni – storilčeva krivda, temelj varnostnega ukrepa je storilčeva nevarnost. Sprejeta je pripomba glede "navsezvanja stikov".

V zvezi s pripombo o ureditvi zastaranja pa Ministrstvo za pravosodje pojasnjuje, da je pripombo v celoti upoštevalo. V zvezi s pripombo glede prvega odstavka 70.a člena - Ministrstvo je pripombo upoštevalo.

K 6. členu (70.a člen KZ-1)

Ocenjujejo, da predlagana določba sistemsko sodi v Zakon o izvrševanju kazenskih sankcij (ki je tudi v postopku spreminjanja in dopolnjevanja) in ne v Kazenski zakonik.

Če bo ostala v predlaganem besedilu, opozarjamo, da bo potrebno popraviti sklicevanje v drugem odstavku 70.b člena KZ-1.

Ministrstvo za pravosodje je pripombo upoštevalo in popravilo sklicevanje v drugem odstavku 70.b člena KZ-1.

K 8. členu (86. člen KZ-1)

Glede na predlagano dopolnitev tega člena bo potrebno popraviti sklicevanje v petem odstavku 87. člena KZ-1. Poleg tega glede na veljavno besedilo 359. člena ZKP, kazenska sodišča pri izrekanju obsodilne sodbe ne bodo imela procesne podlage, da bi lahko odločila o takem načinu izvršitve kazni zapora.

Ministrstvo za pravosodje pojasnjuje, da je upoštevalo pripombo in popravilo sklicevanje v petem odstavku 87. člena KZ-1.

K 9. členu (94. člen KZ-1)

Menijo, da predlagana ureditev zastaranja izvršitve za denarno kazen ni smiselna, ker je za takšen način izmikanja plačila v zakoniku že predvidena izvršitev s spremembo v zapor (87. člen KZ-1).

Pri kazni zopora del predlaganega besedila, ki se glasi »na begu« sam po sebi ni ustrezen. Za primere izmikanja izvršitvi zaporne kazni v tujini in možnosti alternativnega prestajanja kazni bi zato bila nujna vključitev pogoja »v nasprotju z zakonom«.

Ministrstvo za pravosodje pojasnjuje, da je pripombo preučilo in ustrezno upoštevalo.

K 10. členu (113. člen KZ-1)

Menijo, da urejanje tega vprašanja (kaznivost prisilnih porok) v 113. členu KZ-1 ni ustrezno in bi bilo primerneje prisilne poroke urediti kot samostojno (ali ustrezno vključeno) kaznivo dejanje v poglavju kaznivih dejanj zoper zakonsko zvezo, družino in otroke.

Novi tretji odstavek po oceni VDT ni potreben, saj je razvoj izvrševanja dejanj v praksi pokazal, da imajo žrtve ponavadi vse listine pri sebi. Morebitno uničenje pa se lahko upošteva v okviru obteževalnih okoliščin.

Zagotoviti je torej treba, da strožja zakonska ureditev ne bo spodkopala učinkovitosti pregona, morda z določbo o nekaznivosti oziroma odpustitvi sankcije v primeru sodelovanja pri razkrivanju kaznivih dejanj (smiselno kot to velja na primer pri korupcijskih kaznivih dejanjih).

Ministrstvo za pravosodje pojasnjuje, da pri predlagani ureditvi varovana dobrina ni zakonska zveza, ampak temeljne človekove pravice in svoboščine. Poleg tega določitev kaznivosti prisilnih porok vsebuje v okviru določitve znakov kaznivega dejanja tudi elemente prisile, zato po mnenju Ministrstva za pravosodje ne sodi v poglavje o kaznivih dejanj zoper zakonsko zvezo, družino in otroke (XXI. poglavje). Zato je predlagan nov člen v poglavju o človekovih pravicah in temeljnih svoboščinah (XVI. poglavje).

Glede nove določbe o kaznivosti dejanj uporabnikov storitev trgovine z ljudmi po novem četrtem odstavku 113. člena KZ-1 Ministrstvo za pravosodje meni, da je glede na določbe člena 18, četrtega odstavka Direktive 2011/36/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. aprila 2011 o preprečevanju trgovine z ljudmi in boju proti njej ter zaščiti njenih žrtev¹ primerno določiti tovrstno kaznivo dejanje. Ob tej mednarodni pravni podlagi je treba upoštevati tudi predloge nevladnih organizacij, da naj se uporabnike (storilce) kaznuje celo za malomarnost - kar kaže na določeno družbeno potrebo določitve kaznivosti. Ministrstvo za pravosodje ob teh nasprotujočih si stališčih meni, da je pripravilo sorazmeren kazenskopravni poseg, ki ni v nasprotju z načelom *ultima ratio*,

K 11. členu (135. člen KZ-1)

Podano je nasprotovanje predlaganemu načinu pregona, za katerega (z izjemo sicer upravičenega razmisleka o razširitvi pregona na predlog oškodovanca po drugem odstavku, če gre za hujše načine storitve ali občutljive kategorije žrtev) VDT ne vidi niti potrebe, niti prepričljive in razumne podlage. Očitno je tudi, da bodo opisane dodatne obremenitve imele posledice za učinkovito delo državnega tožilstva in občutno povečale stroške (celo v primeru večjega deleža alternativnega pregona s

¹ Uradni list EU, L 101, 15.4.2011.

poravnavanjem ali odloženim pregonom), kar pa v predlogu zakona sploh ni upoštevano, niti ocenjeno.

Zakonodajne cilje bi predlagatelj lahko brez posebnih težav dosegel tudi na način, da bi (dodatne) hujše izvršitvene oblike in ranljive skupine žrtev vključil v drugi odstavek in tako omogočil pregon na predlog (na primer za dejanja storjena zoper uradne osebe, v sklopu družinskih razmerij in podobno).

V zvezi s pojmom »bližnje osebe« opozarjajo na težje določljiv doseg tega pojma v praksi in morebitno nadomestitev z ustrežnejšim izrazom.

Ministrstvo za pravosodje pojasnjuje, da je v času od zadnje novele KZ-1 (to je novela KZ-1B iz leta 2011) prejelo veliko število pripomb določenih državnih organov, ki se ukvarjajo predvsem s problematiko nasilja v družini oziroma nasilja v družbi (npr. Varuh človekovih pravic, Centri za socialno delo, Policija, ...). Skupno vsem tem informacijam oziroma stališčem je bilo nezadovoljstvo nad takrat uvedeno novo ureditvijo pregona na zasebno tožbo, še zlasti upoštevajoč socialno sliko tega segmenta družbe. Zato je Ministrstvo za pravosodje predlagalo spremembe na navedenem področju, ki so v največji meri navedene in konkretizirane v letnih poročilih Varuha človekovih pravic za leti 2013 in 2014. Pri tem je Ministrstvo za pravosodje izhajalo iz ustavne določbe, da je Republika Slovenija pravna in socialna država (2. člen Ustave) ter iz odločb o varstvu osebnega dostojanstva in osebnosti ljudi (34. in 35. člen Ustave).

K 13., 14., 17., 18., 19. in 20. členu (234., 242., 261., 262., 263. in 264. člen KZ-1)

Predlagane spremembe odpirajo širše probleme, saj se uvajajo razponi kazni, ki niso v okviru dosedanjih mejnikov (tri - pet - osem let), zaradi česar ni več primerljivosti med posameznimi kaznivimi dejanji. Za takšne izjeme od sistema VDT RS pogreša poglobljene utemeljitve, ki bi se z vidika višine kazni morale opirati na analizo kaznovalne politike. V zvezi s predlaganim zvišanjem predpisanih kazni za korupcijska kazniva dejanja pa se, poleg premisleka o uporabi enotnih, že uveljavljenih »pasov« pri določanju kazni (do osem let oz. do pet let) zastavlja tudi vprašanje sorazmernosti glede na (nespremenjene) predpisane kazni pri temeljnem kaznivem dejanju zoper gospodarstvo (zloraba po 240. členu KZ-1).

Pri tem predlogu Ministrstvo za pravosodje izhaja iz ocenjevanja stanja v Republiki Sloveniji s strani relevantne mednarodne organizacije OECD (Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj). Priporočila OECD² iz junija 2014 predlagajo, da naj se za kazniva dejanja s področja korupcije določijo tudi odvračalne denarne kazni (glede na kontekst kot obvezne), da naj bodo sankcije za primere "tujega podkupovanja" (tujih funkcionarjev, tujih javnih uslužbencev in podobno) učinkovite, sorazmerne in odvračalne ter da naj se okrepi osredotočenost organov pregona in sojenja glede korupcijskih kaznivih dejanj v smeri učinkovitosti, sorazmernosti in odvračalnosti. V Republiki Sloveniji načeloma ne razlikujemo med "notranjimi" in "zunanji" (tujimi) kategorijami storilcev kaznivih dejanj korupcije, zato je predlagano uravnoteženo povišanje predpisanih kazni za vsa kazniva dejanja s področja korupcije.

Ministrstvo za pravosodje pojasnjuje, da je razlog spremembe tudi v tem, da so tovrstna kazniva dejanja zelo zapletena in z vsebinskega vidika družbeno zelo škodljiva za sistem pravne države (2. člen Ustave) in njegovo dejansko uresničevanje.

K 15. členu (249. člen KZ-1)

² Glejte: <http://www.oecd.org/daf/anti-bribery/SloveniaPhase3ReportEN.pdf> (str. 60, 3. točka).

³ Glejte npr.: "Kljub temu, če vzamemo kot podlago za kaznovanje zahtevo po retribuciji, pa se nam vendarle zastaranje lahko zdi utemeljeno glede na to, da retribucija s potekom časa zaradi zbledelga javnega spomina na storjeno zlo po eni strani in sprememb v razumevanju prava po drugi postopoma izgublja svojo aktualnost in nazadnje postane sploh nepomembno.", v: dr. Bele, Ivan, *Kazenski zakonik s komentarjem - Splošni del*, GV Založba, Ljubljana, 2001, str. 596.

Predlog spremenjenega besedila ne rešuje ustrezno dejanskih in pravnih položajev. Zahteva po »zaporednosti dejanj« bo namreč izločila vse tiste primere, ko storilec izmenoma plačuje in ne plačuje davke. Prav tako ni jasno kakšen učinek bo imela omejitev v delu, ki se glasi »v obdobju največ enega (koledarskega?) leta«, saj se neplačilo lahko nadaljuje preko navedenega okvira in bi v primeru rokovne zamejitve lahko prišlo do opustitve pregona za nadaljnja dejanja, ki (sama po sebi) ne dosegajo mejnega zneska, čeprav so del kontinuiranega utajevanja davkov.

Učinke, ki jih zasleduje predlagatelj, je mogoče doseči z uporabo instituta kolektivnega kaznivega dejanja na uveljavljeni način in s prilagoditvijo objektivnega pogoja kaznivosti, s čimer se zagotovi tudi primerno razlikovanje med prekrškom in kaznivim dejanjem.

Ministrstvo za pravosodje je navedene pripombe skrbno preučilo in jih v večji meri tudi upoštevalo – v smeri predlagane systemske spremembe, namreč z ureditvijo, po kateri bo kaznivo dejanje davčne zatajitve dokončano v trenutku, ko znesek utajenih davkov ali drugih obveznosti, vključno z neupravičeno vrnjenim davkom, bodisi samostojno ali v seštevku dosegel 50.000 evrov (se pravi presegel veliko premoženjsko vrednost, kot je opredeljena v devetem odstavku 99. člena KZ-1) in to v obdobju največ 12 mesecev.

K 16. členu (260. člen KZ-1)

Ocenjujejo, da ni potrebe po novem tretjem odstavku 260. člena KZ-1, saj nekaznivost (oziroma izključitev protipravnosti) v obsegu, ki je predmet novega odstavka, že zagotavlja sam zakon z blanketnim sklicevanjem, ki po naravi vključuje tudi določbo 6. člena Zakona o tajnih podatkih.

Ugotavljajo tudi, da je v besedilu predlaganega odstavka izrazito vsebinsko nasprotje med zahtevo, da gre za podatek, ki razkriva protipraven poseg v človekove pravice, hkrati pa se upošteva možnost, da razkritje nima hudih ali nepopravljivih škodljivih posledic za interese Slovenije.

Uporaba besede "oziroma" v kazenskopravnih predpisih ni dopustna, če v sklopu naštevanja njen pomen ni jasen.

Ministrstvo za pravosodje pojasnjuje, da je pripombo glede besede "oziroma" upoštevalo, glede ostalih pripomb pa je stališče Ministrstva za pravosodje, da le-te niso v takšni meri utemeljene, da bi jih bilo mogoče upoštevati. Menimo, da je v času povečane občutljivosti za učinkovito varstvo svobode izražanja v ustavni demokraciji treba v Kazenskem zakoniku določiti "kontrolni mehanizem", ki neposredno razkriva, posredno pa preprečuje hude zlorabe oblasti ali množične in tajne kršitve človekovih pravic in temeljnih svoboščin (primeri: ti. "NSA afera" iz leta 2013 in sedaj najnovejša ti. "Bundesnachrichtendienst afera" iz aprila 2015). Sklicevanje na Zakon o tajnih podatkih (ali na Zakon o dostopu do informacij javnega značaja) je neprimerno z vidika spoštovanja svobode izražanja, ki v tovrstnih (prej opisanih) hudih situacijah nikakor ne more biti podvržena predhodnemu upravnemu odločanju. Prav tako pa po oceni ministrstva ni primerno, da bi bile določbe Kazenskega zakonika o kaznivosti (ali nekaznivosti) pri določenih kaznivih dejanjih bile tako močno systemsko (!) podvržene upravnemu zakonodaji oziroma upravnemu odločanju.

Dodatni predlogi za spremembe in dopolnitve:

VDT RS je posredovalo predlog tudi za spremembe ali dopolnitve 58., 59., 68., 72., 76., 223., 227., 228., 229., 240. in 243. člena KZ-1.

Ministrstvo za pravosodje pojasnjuje, da navedeni predlogi ne sovpadajo s konceptom predlagane novele KZ-1C (minimalistični pristop glede določenih nujnih sprememb), jih bo pa Ministrstvo za

pravosodje skrbno preučilo ter v največji možni meri upoštevalo pri naslednji noveli Kazenskega zakonika.

2. Vrhovno sodišče Republike Slovenije je posredovalo naslednje pripombe:

Kazenski oddelek Vrhovnega sodišča Republike Slovenije daje naslednje pripombe:

K 11. členu:

Po mnenju Vrhovnega sodišča Republike Slovenije je predlagana neustrezna umestitev ureditve zalezovanja v 135. člen KZ-1. Po predlagani spremembi bi bilo zalezovanje eden od izvršitvenih načinov kaznivega dejanja grožnje po 135. členu KZ-1. Kaznivo dejanje grožnje je mogoče storiti le z obarvanim naklepom, torej z namenom ustraševati ali vznemiriti oškodovanca ("zato da bi ga ustrašoval ali vznemiril"). Ta zakonski znak kaznivega dejanja pri zalezovanju ni običajen motiv zalezovalca, ki večinoma nima namena ustraševati in vznemiriti oškodovanca, ampak je njegov motiv drugačen (uresničitev ljubezenske želje, zadovoljitev spolne potrebe). Ta subjektivni zakonski znak (namen) bo zato pri predlagani določitvi kaznivosti po mnenju Vrhovnega sodišča Republike Slovenije težko izkazati in dokazati, s tem pa dejanje ne bo zajemalo vseh zakonskih znakov kaznivega dejanja po 135. členu KZ-1. Glede na navedeno predlagajo razmislek o tem, da se kaznivost zalezovanja določi na drug način (na primer kot samostojen člen).

Ministrstvo za pravosodje je navedeno pripombo preučilo in jo v določenem delu upoštevalo na način, da je zalezovanje določilo kot novo kaznivo dejanje v novem 134.a členu KZ-1.

K 15. členu:

Iz obrazložitve spremembe 249. člena KZ-1 ni mogoče razbrati razlogov, zaradi katerih je obdobje največ enega leta določeno kot znak, ki zamejuje najdaljši časovni okvir za izvršitev kaznivega dejanja davčne zatajitve, kadar je storjeno kot kolektivno dejanje *sui generis*. Postavlja se vprašanje, kako se bodo obravnavala tista storilčeva ravnanja, ki segajo izven enoletnega obdobja. Ali bodo obravnavana kot prekrški? In primer, ko storilec ne izpolnjuje svojih mesečnih obveznosti v obdobju na primer treh let.

Ministrstvo za pravosodje je pripombo pretehtalo in posledično pripravilo spremenjeno besedilo določb relevantnega dela 249. člena KZ-1 ter dodelalo obrazložitev predlaganega člena.

K 16. členu:

V predlagani spremembi 260. člena KZ-1 je na dveh mestih uporabljen izraz očitno. VS RS meni, da je izraz „očitno“ tako nedoločen, da je predlagano besedilo v nasprotju z načelom zakonitosti. Iz predlaganega besedila zakona niti iz obrazložitve predloga ni razvidno, ali se beseda očitno nanaša na težo protipravnosti posega oziroma zlorabe oblasti (torej na hujše protipravne posege oziroma hujše zlorabe oblasti), ali na stopnjo prikritosti takšnih ravnanj, torej na tiste, ki so očitne brez posebnega razgaljenja, ne pa na takšne, ki so na primer dobro prikrite. Prav tako ni dovolj jasno, komu mora biti zloraba oziroma protipravnost očitna - tistemu, ki razkriva tajne podatke; državi, ki protipravno posega oziroma tistemu, ki zlorablja oblast; organom odkrivanja in pregona; ali morda celo vsakomur (javnosti) - pred ali po razkritju tajnih podatkov.

Ministrstvo za pravosodje pojasnjuje, da je pripombo upoštevalo in besedo "očitno" nadomestilo z besedo "hujše", kar je tudi v skladu z izrazoslovjem v veljavnem KZ-1 (npr. 70.b člen, 172. člen, 236. člen, 258. člen, 287. člen, 317. člen, itd).

3. Višje sodišče v Ljubljani:

Sodniki kazenskega oddelka Višjega sodišča v Ljubljani predlagajo spremembo prvega odstavka 70.a člena KZ-1 glede vprašanja sorazmernosti uporabe obveznega psihiatričnega zdravljenja in varstva v zdravstvenem zavodu, in sicer v delu "...zanj predpisana kazen najmanj enega leta zapora...". Citirano besedilo pomeni, da se lahko navedeni varnostni ukrep izreče samo za tista kazniva dejanja, za katera je kot posebni minimum predpisana kazen najmanj enega leta zapora. To pa pomeni (kot izhaja tudi iz sodne prakse), da ukrepa ni mogoče izreči za v praksi zelo pogosta kazniva dejanja, ki vsebujejo elemente nasilja (npr. neprišteveni storilec je izvršil objektivne znake kaznivega dejanja, za katerega je mogoče izreči kazen zapora do treh let). Zato predlagajo, da se zgoraj citirano zakonsko besedilo nadomesti z besedilom "...se zanj sme izreči kazen eno leto ali več...". Sledeči predlog utemeljujejo tudi z informacijo o kazenski materialni zakonodaji Republike Avstrije.

Ministrstvo za pravosodje je predlog preučilo in pripombo upoštevalo.

4. Okrožno sodišče v Ljubljani:

Pripombe glede določb, ki se nanašajo na zastaranje izvršitve zaporne kazni (9. člen Predlog KZ-1C).

Ureditev teka in prekinitve zastaranja izvršitve kazni je dejansko izenačena z določbami, ki za tek zastaranja veljajo glede kazenskega pregona. Glede na navedeno opozarjajo na nedoslednost dikcije zakonskega besedila, saj je glede teka zastaranja pri kazenskem pregonu uporabljena dikcija „storilec nedosegljiv za državne organe“, medtem ko se glede teka zastaranja izvršitve kazni predvideva uporaba dikcije „na begu ali se drugače izmika nastopu ali plačilu kazni“. Zato bi bilo smiselno razmisliti o uporabi enake dikcije v obeh primerih.

Nadalje bi bilo potrebno v zakonu objektivizirati okoliščine, kdaj se šteje, da je obsojenec na begu oziroma se izmika nastopu zaporne kazni (pa tudi plačilu denarne kazni). Sodišča se bodo namreč v praksi ob takšnem zakonskem besedilu vedno znova znašla pred vprašanjem, od katerega dogodka ali procesnega dejanja dalje se šteje, da je obsojeni na begu oziroma se izmika nastopu kazni. V praksi bo v takšnih primerih dejansko privedlo do nezastarljivosti izvršitve vseh zapornih (pa tudi denarnih) kazni, ne glede na njihovo višino. Navedeno v praksi pomeni, da bodo postale nezastarljive tudi nizke zaporne kazni, takšna ureditev pa je po oceni sodišča vprašljiva tako s kriminološkega kot tudi resocializacijskega učinka zaporne kazni.

Ministrstvo za pravosodje je predlog preučilo in ocenilo, da je v določenem delu utemeljen, tako da ga je ustrezno upoštevalo. V delu, ki se nanaša na "linearno" podaljševanje zastaralnih rokov v sorazmerju s težo kaznivega dejanja, pa Ministrstvo za pravosodje pojasnjuje, da je treba predlog skrbneje preučiti, tako da ga bo potencialno upoštevalo pri naslednji noveli.

5. Društvo državnih tožilcev Slovenije:

Društvo podaja naslednje predloge oz. mnenja:

K 6. členu:

Predlagajo, da se v 70.a členu spremeni tudi tretji odstavek, v katerem je določeno, da ukrep iz prvega odstavka 70.a člena traja za neprištevnega storilca največ 5 let. Predlagajo podaljšanje petletnega roka, saj je dosedanji prekratek, kar se po njihovem mnenju velikokrat izrablja v posameznih kazenskih postopkih.

Ministrstvo za pravosodje pojasnjuje, da je sedaj veljavna ureditev začela veljati z zadnjo novelo KZ-1 iz leta 2011, ko je prav psihiatrična stroka zagovarjala stališče, da ni toliko pomembna dolžina obdobja zdravljenja, ampak frekvenca zdravljenja in je torej bilo z vidika temeljnega ustavnega načela sorazmernosti (2. člen v zvezi s tretjim odstavkom 15. člena Ustave) določeno obdobje petih let. Ministrstvo za pravosodje bo skupaj s strokovnjaki z navedenega področja in z Ministrstvom za zdravje predlog ponovno skrbno preučilo in ga potencialno upoštevalo pri naslednji noveli KZ-1.

K 7. členu:

Predlog: V novem 71.a členu se v 6. odstavku beseda »določiti« nadomesti z besedo »odločiti«.

Pripomba je Ministrstvo za pravosodje upoštevalo.

K 11. členu:

V zvezi s predlogom, da se kaznivo dejanje grožnje ponovno preganja na predlog, ni bila opravljena nikakršna analiza, ki bi podkrepila dejstvo, da je bila dosedanja ureditev, da se preganja na zasebno tožbo, slaba.

Ministrstvo za pravosodje pojasnjuje, da je v času od zadnje novele KZ-1 (to je novela KZ-1B iz leta 2011) prejelo veliko število pripomb državnih organov, ki se ukvarjajo predvsem s problematiko nasilja v družini oziroma nasilja v družbi (npr. Varuh človekovih pravic, Centri za socialno delo, Policija, ...). Skupno vsem pridobljenim povratnim informacijam je bilo nezadovoljstvo nad takrat uvedeno novo ureditvijo pregon na zasebno tožbo, še zlasti upoštevajoč socialno sliko tega segmenta družbe. Zato je Ministrstvo za pravosodje predlagalo spremembe na navedenem področju, ki so v največji meri navedene in konkretizirane v letnih poročilih Varuha človekovih pravic za leti 2013 in 2014. Pri tem je Ministrstvo za pravosodje izhajalo iz ustavne določbe, da je Republika Slovenija pravna in socialna država (2. člen Ustave) in da je treba aktivno (prvi stavek prvega odstavka 5. in 15. člen Ustave) varovati osebno varnost in dostojanstvo ter osebnost ljudi (34. in 35. člen Ustave).

Predlagajo pa razmislek o morebitni spremembi 220. člena KZ-1, in sicer v smeri, da bi se kaznivo dejanje Poškodovanje tuje stvari po prvem odstavku 220 člena preganjalo na zasebno tožbo.

Prav tako glede na veliko število kaznivih dejanj tatvine po drugem odstavku 204. člena KZ-1 predlagajo, da se, glede na očitno manjšo družbeno nevarnost, morebiti le-to preganjalo na zasebno tožbo oziroma bi se lahko obravnavalo kot prekršek.

Dodatno predlagajo tudi spremembo petega odstavka 58. člena KZ-1 tako, da sme sodišče izreči pogojno obsodbo tudi za kazniva dejanja, za katera je predpisana kazen zapora najmanj treh let.

V 1. točki prvega odstavka 324. člena predlagajo, da se doda tudi besedilo, ki bo opredeljevalo količino alkohola v urinu. Beležijo namreč več konkretnih primerov, ko je bil storilcu odvzet le urin in je bila izmerjena ter ugotovljena količina alkohola v urinu, vendar te ugotovitve ni bilo moč uporabiti, saj se kot zakonski znak opredeljuje le količina alkohola v krvi ali izdihanem zraku.

Ministrstvo za pravosodje pojasnjuje, da navedeni predlogi ne sovpadajo s konceptom predlagane novele KZ-1C (minimalistični pristop glede določenih nujnih rešitev), vendar jih bo Ministrstvo za pravosodje skrbno preučilo ter v največji možni meri upoštevalo pri naslednji noveli Kazenskega zakonika.

6. Odvetniška zbornica Slovenije:

Glede predloga pretrganja teka zastaranja izvršitve kazni zapora iz razloga, ker je obsojenec "na begu", dejansko pomeni ukinitve instituta zastaranja izvršitve kazni. Če zastaranje ne teče v času, ko je obsojenec "na begu" (kar je najpogostejše v praksi), se postavlja vprašanje, kdaj sploh teče. Po njihovem mnenju je predlagana sprememba nesprejemljiva.

Ministrstvo za pravosodje je predlog preučilo in ocenilo, da je v določenem delu utemeljen, tako da je modificiralo besedilo navedenega člena, vendar načelna razlika v stališčih še vedno obstaja. Ministrstvo zlasti meni, da javni interes pravne države po 2. členu Ustave Republike Slovenije (izvrševanje pravnomočnih kazenskih sodb) in v povezavi z njim generalna prevencija pretehtata nad pravico posameznika do pozabe³. Slovenija kot pravna država ne sme dopuščati, da bi izmikanje izvršitvi kazenske sankcije - zastaranje oziroma potek časa - bilo ustrezen razlog za "odpust" pravnomočno izrečene kazenske sankcije. Upoštevati je treba tudi določbe o zastaranju pregona kaznivih dejanj iz KZ-1, ki veljajo na splošno in bi sedaj še široko zastaranje izvršitve kazni za primere pravnomočnih obsodilnih sodb pomenilo pretirano negacijo pravne države.

Prav tako nasprotujejo predlaganemu zvišanju zagroženih kazni za ti. korupcijska kazniva dejanja. Po njihovem mnenju je argument, da bi morala biti pristojnost za tovrstna kazniva dejanja na okrožnih sodiščih, povsem ne-praven, poleg tega ni naveden noben utemeljen oziroma resen kriminološki argument za postrožitev kazni. Ob tem še opozarjajo, da se na podlagi tega predloga zvišuje zastaralni rok za tovrstna kazniva dejanja na 20 let, kar je popolnoma nesorazmerno.

Ministrstvo za pravosodje pojasnjuje, da je razlog spremembe tudi v tem, da so tovrstna kazniva dejanja zelo zapletena in vsebinsko družbeno zelo škodljiva za sistem pravne države (2. člen Ustave) in zato je primaren razlog strožjim sankcijam družbena nesprejemljivost in zavržnost tovrstnih kaznivih dejanj. Prav tako gre za izpolnjevanje relevantnih priporočil OECD z vidika krepitve odvračilnosti korupcijskih kaznivih dejanj.

7. Združenje novinarjev in publicistov:

Pripombe k predlaganim členom:

Glede kaznivega dejanja grožnje podpirajo predlog o pregonu na predlog. Glede kaznivega dejanja izdaje uradne tajnosti pa ZNP podpira rešitev, kot jo predlaga Društvo novinarjev Slovenije.

Navedena pripomba je upoštevana že v osnovnem predlogu zakona.

Dodatni predlogi:

Predlagajo spremembe in dopolnitve v smeri glede črtanja kaznivih dejanj zoper čast in dobro ime in kaznivega dejanja kršitev tajnosti občil - torej kaznivosti same in tudi določitve kazni zapora.

Navedenih predlogov Ministrstvo za pravosodje ne more upoštevati najprej z vidika dejstva, da večina držav članic Sveta Evrope ima takšna kazniva dejanja (kar potrjujejo tudi dokumenti Sveta Evrope) in da jih tudi Evropsko sodišče za človekove pravice ni zavrnilo kot nasprotna svobodi izražanja po 10. členu Evropske konvencije o človekovih pravicah, razen če so bila npr. prestrogo opredeljena - premalo možnih "obramb" ali je bilo opravljeno neustrezno vrednotenje interesov v demokratični družbi (glejte tudi: dr. Jernej Letnar Čerňič: *Pasti svobode izražanja*, lus Info - Kolumna, 7. 9. 2012).

Prav tako so bile določbe navedenih kaznivih dejanj v Sloveniji ustavnosodno presojene že leta 1999

- glede na določbe takratnega Kazenskega zakonika iz leta 1994 (odločba US, št. U-I-226/95, 8. 7. 1999 (objava: Uradni list RS, št. 60/99, in OdlUS VIII, 174)), tudi z vidika prava Evropske konvencije o človekovih pravicah (sodna praksa Evropskega sodišča za človekove pravice). In ta presoja je bila ponovljena pred kratkim, sicer v civilnopravni zadevi, kjer je Ustavno sodišče podalo opredelitve o varovanih vrednotah pri "žalitvenih deliktih" in razmerju do svobode izražanja (vrednostne sodbe in kaznivost) in obenem tudi potrdilo ustreznost odločbe Ustavnega sodišča RS iz leta 1999 (odločba US, št. Up-1019/12, 26. 3. 2015, zlasti 8. točka in opomba št. 6 (še neobjavljena)). Med drugim je v tej odločbi navedeno, katere so varovane vrednote: "11. [...] Na drugi strani je zaradi varstva pravic iz 34. in 35. člena Ustave tudi izražanju grobih vrednostnih sodb postavljena meja. Kjer piscu ne gre več za vplivanje na razpravo v zadevah javnega pomena, ampak zgolj za žalitev drugega, protipravnost ni izključena.[...] Zato varstva pravice do svobode izražanja ne uživajo tiste izjave, katerih izključni namen je sramotitev oziroma zaničevanje prizadete osebe. [...]".

Smiselno je tudi navesti, da imajo navedena kazniva dejanja v Kazenskem zakoniku na relevantnih mestih določeno precejšnje število "izključitev kaznivosti" oziroma "obramb" ("defences"), ki veljajo zlasti za kritične medije in druge osebe ter da so bile s Kazenskim zakonikom iz leta 2008 predpisane kazni zapora za določene oblike teh kaznivih dejanj znižane.

Tudi nauki "News International/News of the World afere", ki je pred nekaj leti izbruhnila v Združenem Kraljestvu Velike Britanije in Severne Irske, so pokazali, da medijska samo-regulacija ne deluje in da tudi civilnopravna zaščita pred žaljenjem ali posegi v zasebnost ne deluje dovolj dobro za žrtve posegov v zasebnost (Poročilo Leveson preiskave z dne 29.11.2012). Ob tem ni odveč navesti, da Združeno Kraljestvo Velike Britanije in Severne Irske ne pozna več kazenskopravnih posegov na področju svobode izražanja (z določenimi izjemami, zlasti ko gre za zlorabe osebnih podatkov).

Z vidika (relativnih ali absolutnih) javnih osebnosti (politiki, menedžerji, igralci ipd.) je relevantna tudi sodba Evropskega sodišča za človekove pravice v primeru *Mosley proti Združenemu Kraljestvu*, št. 48009/08, 10. 5. 2011 (zlasti razdelek 131. sodbe – kdaj pri osebi "v očeh javnosti" prevlada varstvo zasebnosti po 8. členu Evropske konvencije o človekovih pravicah in razdelek 107. sodbe, da imajo države dokaj široko polje proste presoje, kako bodo varovale zasebnost ter da za njih ni možno izvesti "izenačitve" glede tega vprašanja).

Res je tudi, da so načeloma vse države naslednice nekdanje Jugoslavije kaznivost teh dejanj črtale iz njihovih Kazenskih zakonikov v obdobju od cca. leta 2001 dalje - razen Republike Slovenije. Vendar bi bil ta ti. "jugoslovanski trend" le težko relevanten za Republiko Slovenijo - druge države naslednice so bile namreč glede področja sprememb kazenske materialne zakonodaje pretežno pod mednarodno upravo, pod mednarodnim nadzorom ali pod vplivom s tem povezanega (vendar formalno ločenega) mednarodnega svetovanja ali mednarodnega vplivanja. Ob tem domnevnem sledenju določbam in sodni praksi po Prvem amandmaju k Ustavi Združenih držav Amerike (1789) morda ni bila dovolj konceptualno upoštevana pomembna razlika med Evropo in Združenimi državami Amerike (v Evropi veljajo določbe 8. in 10. člena Evropske konvencije o človekovih pravicah, v Združenih državah Amerike pa določbe Prvega amandmaja k Ustavi, ki so vsebinsko drugačne, nadalje v Evropi obstajajo pretežno kontinentalni pravni sistemi, v Združenih državah Amerike pa skoraj v celoti pravni sistem občega prava; kazniva dejanja zoper čast in dobro ime pa so bila v Evropi uvedena v 19. stoletju načeloma kot element vzpostavitve enakosti).

Glede na navedene argumente je zaključno smiselno opozoriti, da imajo kazniva dejanja zoper čast in dobro ime svoj temelj tako v 34. in 35. členu Ustave Republike Slovenije v zvezi s prvim odstavkom 39. člena Ustave Republike Slovenije, kot tudi vsaj v 8. členu v zvezi z 10. členom Evropske konvencije o človekovih pravicah.

8. Agencija za trg vrednostnih papirjev:

Podpirajo predlagano spremembo 238. člena KZ-1 glede zlorabe notranje informacije, obenem pa predlagajo poenotenje s sprejeto Uredbo (EU) št. 596/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. aprila 2014 o zlorabi trga (uredba o zlorabi trga; MAR), ki bo leta 2016 pretežno neposredno zavezovala Republiko Slovenijo in ima delno drugačno ureditev, kot je sedaj določena v Direktivi 2003/6/ES. Zato predlagajo, da bi bila kazniva tudi zloraba notranjih informacij v zvezi s finančnimi instrumenti, s katerimi se ne bo trgovalo na organiziranem trgu, pač pa se bo zloraba notranje informacije nanašala na finančni instrument, s katerim se trguje na MTF ali v okviru OTF, kot je to določeno v MAR.

Ministrstvo za pravosodje pojasnjuje, da bo predlagano spremembo preučilo, vendar poudarja, da se Uredba št. 596/2014 o zlorabi trga (MAR) začne uporabljati 3. julija 2016 in da očitno še ne obstajajo ustrezni tuji zgledi implementacije navedenih institutov v kazenski materialni zakonodaji, saj gre za dokaj zapleteno vprašanje, kjer je nujno treba natančno in čimbolj jasno določiti znake kaznivih dejanj (načelo zakonitosti v kazenskem pravu po 28. členu Ustave).

9. Društvo za nenasilno komunikacijo:

K 1. členu KZ-1C - Posebna osebna veljavnost:

Predlog je utemeljen in bi predlagali zgolj dopolnitev, in sicer, da se v skupino teh kaznivih dejanj umestijo tudi druga kazniva dejanja z znaki nasilja, kot je npr. opredeljeno v 7. člen KZ - 1C (Prepoved približevanja ali komuniciranja z oškodovancem). Menimo, da je potrebno mladoletne osebe posebej zaščititi oz. začeti pregon po uradni dolžnosti vedno, kadar ima kaznivo dejanje zoper njih znake nasilja.

Ministrstvo za pravosodje pojasnjuje, da je predlagano pripombo preučilo in jo tudi upoštevalo, pri tem pa je potrebno dodati, da je pregon po uradni dolžnosti pravilo v kazenskem procesnem in materialnem pravu, pregon na zasebno tožbo pa zgolj izjema.

K 3. členu KZ-1C – Izbira navodil:

Predlagajo tudi obvezno vključitev obsojenih storilcev kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost iz 19. poglavja KZ-1, nasilja v družini po 191. členu KZ-1 ter zanemarjanja mladoletne osebe in surovega ravnanja po 192. členu KZ-1 v programe dela s povzročitelji nasilja. Nasilje je zloraba moči, ki jo oseba z več moči povzroča nad osebo z manj moči, ob pomoči in podpori strokovnih služb pa se lahko povzročitelj nasilja nauči ravnati drugače.

Ministrstvo za pravosodje pojasnjuje, da predloga ni upoštevalo, ker to ni nujno, saj se enak učinek lahko doseže z izbiro navodil iz 2. alineje tretjega odstavka 65. člena KZ-1 ("obiskovanje ustrezne poklicne, psihološke ali druge posvetovalnice)."

K 7. členu KZ-1C – Prepoved približevanja ali komuniciranja z oškodovancem:

Določilo, da sodišče izbere enega ali več načinov izvršitve ukrepa ne zagotavlja zadostne zaščite žrtev v primeru, da sodišče izbere le enega ali le nekatere načine izvršitve ukrepa. Po mnenju podpisanih organizacij bi moral varnostni ukrep prepovedi približevanja ali komuniciranja z oškodovancem zajemati vse načine, ki so naštetí oziroma bi morala prepoved približevanja oškodovancu ali njegovim bližnjim obvezno zajemati vsaj prepoved neposrednih ali posrednih stikov ali komuniciranja z oškodovancem ali njegovimi bližnjimi, vključno z uporabo elektronskih komunikacijskih sredstev. Prav zaradi navedenega tudi menijo, da za zaščito žrtev ne zadostuje, da sodišče opredeli posamezne načine prepovedanih oblik komuniciranja ali določi prepovedane oblike

druženja. Načinov komuniciranja oziroma oblik druženja je lahko ogromno, se nenehno spreminjajo. Ni nujno, da sodišče vse načine oziroma oblike predvidi, lahko jih celo ne pozna. Menimo, da je cilj – zavarovati žrtev oziroma oškodovanko/oškodovanca kaznivega dejanja – mogoče učinkovito doseči le s prepovedjo, ki se nanaša na vse načine oziroma oblike, ki jih sicer predlog 7. člena KZ-1C že zajema. Poleg tega še predlagajo, da sodišče o prenehanju ukrepa zasliši tudi oškodovanko oziroma oškodovanca, saj prav on/a lahko da najbolj relevantne informacije o tem, ali so razlogi za izrek ukrepa resnično prenehali.

Pripomba glede obvezne določitve vseh predlaganih ukrepov je po mnenju Ministrstva za pravosodje nesorazmerna in je zato ni upoštevalo. V zvezi s predlogom o zaslišanju oškodovanca ob prenehanju ukrepa Ministrstvo za pravosodje meni, da ni ovir, da bi v postopku ugotavljanja, ali so prenehali razlogi za ukrep, sodišče pridobilo tudi izjavo oškodovanca, če bo ocenilo, da je glede na okoliščine primera ta izjava potrebna in relevantna; ne bi bilo pa po mnenju predlagatelja sorazmerno (niti potrebno), da bi se v pridobitev izjave oškodovanca z zakonom določila kot obvezna.

K 10. členu KZ-1C – Trgovina z ljudmi:

Podpisane organizacije opozarjajo, da je prisilna poroka oblika trgovanja z ljudmi (kot npr. prisilno delo), ne pa način izvršitve ene od oblik, kot to opredeljuje predlog spremembe. Opozarjajo, da zakonski znak »zaradi izkoriščanja« močno krči polje kaznivosti in je dejanska ovira pri preganjanju kaznivega dejanja trgovanja z ljudmi, saj je treba za kaznivo dejanje trgovine z ljudmi dokazati ne le storilčev naklep, temveč tudi poseben namen (zaradi izkoriščanja). Če torej namena izkoriščanja ni mogoče dokazati (in iz prakse vemo, da je to zelo težko), ni kaznivega dejanja trgovanja z ljudmi. Podpisane organizacije menijo, da bi moral biti ta zakonski znak izpuščen iz opisa kaznivega dejanja. Namen izkoriščanja bi kvečjemu lahko bil kvalifikatorna okoliščina, zaradi katere bi bil storilec kaznovan strožje.

Po mnenju podpisanih organizacij bi morala za storitev kaznivega dejanja po predlaganem 4. odstavku 113. člena KZ-1C (kaznivost uporabnikov storitev žrtev trgovanja z ljudmi) zadoščati že malomarnost. Pri trgovanju z ljudmi gre namreč za izjemno hud, zavržen in splošno škodljiv družben pojav, ki ne predstavlja hudih posledic samo za varnost, blaginjo in človekove pravice žrtev, temveč vpliva celo na varnost in blaginjo države (povezanost trgovanja z ljudmi kot oblike organiziranega kriminala s korupcijo). Država bi se morala odločno boriti proti temu pojavu in kaznovati vsakogar, ki je vedel, da uporablja storitve žrtve trgovanja z ljudmi, se je te možnosti zavedal, pa je lahkomišlno mislil, da temu ni tako, ali pa se možnosti ni zavedal, pa bi se je po okoliščinah in po svojih osebnih lastnostih moral in mogel zavedati.

Ministrstvo za pravosodje pojasnjuje, da je postavitve pragu kaznivosti z malomarnostjo kot obliko krivde v navedenem primeru nesorazmeren ukrep, saj malomarnost kot oblika krivde zajema tudi nezavestno malomarnost, kar pomeni, da je storilec kriv tudi če se ni zavedal, da lahko stori dejanje, pa bi se bil po okoliščinah in po svojih osebnih lastnostih tega moral in mogel zavedati. Kljub nesporni teži in zavrznosti kaznivega dejanja trgovine z ljudmi je ta oblika krivde za »uporabnike storitev« po mnenju ministrstva nesorazmerna, saj bi lahko vodila tudi v kriminalizacijo dejansko nič hudega slutečih posameznikov. Glede znaka kaznivega dejanja izkoriščanja pa Ministrstvo za pravosodje meni, da se je od 1. novembra 2008, ko je ta znak bil določen v Kazenskem zakoniku, že razvila ustrezna državnotožilska in sodna praksa in bi spremembe lahko škodovala pravni varnosti ali učinkovitosti kazenskega pregona.

K 11. členu KZ-1C – Grožnja:

Predlog uvaja tudi nov zakonski znak »ali z istim namenom zalezuje njega ali njegovo bližnjo osebo«.

Glede zalezovanja podpisane organizacije predlagamo, da se opredeli kot samostojno kaznivo dejanje.

Ministrstvo za pravosodje je navedeno pripombo preučilo in jo v določenem delu upoštevalo na način, da je zalezovanje določilo kot novo kaznivo dejanje v novem 134.a členu KZ-1.

Poleg navedenih pripomb so podpisane organizacije posredovale še pripombe na člene, ki niso neposredno povezani z novelo KZ-1C (npr. k 99. členu KZ-1 – Pomen izrazov v zakoniku, novo kaznivo dejanje razkritja lokacije varnih hiš, kriznih centrov in drugih varnih zatočišč, v zvezi s kaznivimi dejanji zoper spolno nedotakljivost in s kaznivim dejanjem nasilja v družini).

Ministrstvo za pravosodje pojasnjuje, da navedeni predlogi ne sovpadajo s konceptom predlagane novele KZ-1C (minimalistični pristop glede določenih nujnih ureditev), jih bo pa Ministrstvo za pravosodje skrbno preučilo ter v največji možni meri upoštevalo pri naslednji noveli Kazenskega zakonika.

10. Zavod za kulturo raznolikosti Open:

Predlagajo, da bi v KZ-1 implementirali pojem neregistrirane istospolne partnerske skupnosti ter pri kaznivem dejanju dvojne zakonske zveze dodali tudi registrirano istospolno partnersko skupnost.

Ministrstvo za pravosodje pojasnjuje, da je z navedenimi predlogi seznanjeno, vendar je mnenja, da ne sovpadajo s konceptom predlagane novele KZ-1C, niti ne bi z vidika pravnega reda zagotavljale spoštovanje načela zakonitosti v kazenskem pravu (28. člen Ustave), zlasti ker tovrstna, s strani predlagatelja nejasno opisana razmerja niso del družinskega prava oziroma Zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih.

11. Urad Republike Slovenije za preprečevanje pranja denarja:

Predlagajo, da se KZ-1 z vidika pravnega reda Evropske unije nekoliko dopolni tudi v členu, ki se nanaša na financiranje terorizma (109. člen), tako da bi se nanašal tudi na 110. in 111. člen KZ-1.

Ministrstvo za pravosodje je navedeni predlog sprejelo.

12. Finančna uprava Republike Slovenije, Državno pravobranilstvo Republike Slovenije, Varuh človekovih pravic Republike Slovenije in Informacijski pooblaščenec na posredovani predlog KZ-1C nimajo pripomb in predlogov.

13. Pravna fakulteta Univerze v Ljubljani, Pravna fakulteta Univerze v Mariboru, Evropska pravna fakulteta, Fakulteta za državne in evropske študije, Specializirano državno tožilstvo Republike Slovenije, Slovensko sodniško društvo, Društvo novinarjev Slovenije, Komisija za preprečevanje korupcije, Banka Slovenije, Javna agencija Republike Slovenije za varstvo konkurence, Agencija za zavarovalni nadzor, Računsko sodišče, Inštitut za kriminologijo pri Pravni fakulteti v Ljubljani in Transparency International Slovenija na posredovan predlog KZ-1C do določenega roka niso posredovali pripomb ali predlogov.

II. Mnenja, predlogi in pripombe z navedbo predlagateljev (imen in priimkov fizičnih oseb, ki niso poslovni subjekti, ne navajajte):

1. predlog:

Zaradi pravne predvidljivosti meni, da je potrebno predlog v zvezi z zastaranjem pri predlogu spremembe in dopolnitve KZ -1 obravnavati s tresočo roko. Osebnost meni, da če država z vsem svojim represivnim aparatom v določenem času storilca kaznivega dejanja ne zmore pripeljati pred sodišče ali pa na prestajanje zaporne kazni, potem je prav, da kaznivo dejanje zastara in izvršitev kazni zastara. Dopušča pa možnost podaljšanja zastaralnih rokov tako, da se določijo daljši zastaralni roki.

Ministrstvo za pravosodje pojasnjuje, da predloga pretežno ni upoštevalo, saj meni, da gre za ustrezno sistemsko rešitev, ki temelji na čimbolj popolnem uresničevanju načela pravne države (2. člen Ustave), in s tega vidika podaljšanje zastaralnih rokov ne bi bil ustrezen in sorazmeren ukrep.

2. predlog:

Predlaga spremembo glede hišnega zapor, in sicer bi veljalo razmisliti, da lahko obsojenci, ki so ob izreku sodbe prve stopnje stari 70 (ali 65) ali več let, v hišnem zaporu prestajajo tudi kazen daljšo od 9 mesecev. S tem bi odpadlo kar veliko problemov glede izvrševanja kazni, zdravljenja teh oseb, odlaganja nastopa kazni.

Poleg tega še predlaga spremembo glede kršitve tajnosti postopka (drugi odstavek 287 člena KZ-1). Določba zakona je zelo široka in ne dopušča razlage in tehtanja, ali je neka objava v korist mladoletne osebe ali ne (npr. humanitarne akcije za zbiranje denarja za točno določenega otroka). Sodišče v Luksemburgu v svojih sporočilih na svoji spletni strani o zadevah objavi tudi podatke o mladoletniku, enaka objava oziroma pisanje o isti zadevi pa po naši zakonodaji predstavlja kaznivo dejanje po drugem odstavku 287. člena KZ-1. Sprememba, ki bi vsebovala besedo "neupravičeno" bi take primere izvzela. Besedilo bi se lahko glasilo "Kdor neupravičeno objavi osebne.....".

Ministrstvo za pravosodje pojasnjuje, da bo navedeni pobudi preučilo in upoštevalo pri pripravi naslednje novele KZ-1, saj se ne skladata s konceptom sprememb predlagane novele KZ-1C. Vendar ne vidimo ovir, da se podatki o mladoletnikih ne bi izjemoma objavili, ob pogojih privolitve mladoletnikov (delna poslovna sposobnost) ali njihovih staršev ali skrbnikov, vendar je v tem primeru dokaj vprašljivo, ali je za zagotovitev pravne varnosti na področju civilnega materialnega prava res treba spreminjati kazensko materialno pravo (vidik spoštovanja načela "*ultima ratio*").

9. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:	DA
10. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:	DA
11. Obrazložitev Novega gradiva št. 1: V skladu z dogovori s seje Odbora za državno ureditev Vlade Republike Slovenije z dne 12. 5. 2015 ter usklajevalnim sestankom s Službo Vlade Republike Slovenije za zakonodajo z dne 14. 5. 2015 so izvršeni naslednji popravki: 1. črtan je prikaz pravne ureditve Republike Hrvaške (predlog Urada za varovanje tajnih podatkov), ker bi se besedilo lahko razumelo zavajajoče, 2. spremenjen je naslov 1. člena predloga zakona glede novega 5.a člena (predlog Ministrstva za notranje zadeve), 3. 8. člen, s katerim se uvaja novi 71.a člen, je v tretjem in četrtem odstavku dopolnjen s pojasnilnimi določbami (predlog Službe Vlade RS za	

zakonodajo), 4. v 10. členu predloga zakona, s katerim se spreminja 86. člen, je dodana še sprememba sedmega odstavka, tako da se preprečijo zlorabe s strani obsojencev pri izvajanju dela v splošno korist (predlog Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti), 5. redakcijsko je dopolnjen tretji odstavek 32. člena predloga zakona - prehodna določba (na predlog Službe Vlade Republike Slovenije za zakonodajo), 6. dopolnjena je obrazložitev k 26. členu predloga zakona, ki spreminja 260. člen KZ-1, in sicer je dodana najnovejša sodna praksa in zakonodaja Združenih držav Amerike iz maja 2015 (po samostojni oceni Ministrstva za pravosodje), 7. opravljeni so bili še manjši redakcijski popravki (pretežno po samostojni oceni Ministrstva za pravosodje), npr. glede nujnega popravka 187. člena KZ-1 (nov člen predloga zakona) - kaznivo dejanje omogočanja, uživanja prepovedanih drog ali nedovoljenih snovi v športu (na podlagi naknadnega opozorila Ministrstva za notranje zadeve) - črtanje ene besede.	
mag. Goran KLEMENČIČ minister	

Priloga:

- Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Kazenskega zakonika (Predlog KZ-1C).

**ZAKON O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH KAZENSKEGA ZAKONIKA - redni zakonodajni
postopek
(Predlog KZ-1C); EVA 2014-2030-0005**

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

1.1. Ocena stanja:

Kazenski zakonik (KZ-1) je bil od uveljavitve leta 2008 do sedaj spremenjen dvakrat. Prva sprememba iz leta 2009 (KZ-1A⁴) se je nanašala na pravno razjasnitev vprašanja prehodne ureditve mladoletniškega kazenskega prava. Druga, znatno obsežnejša in sistemsko osredotočena sprememba iz leta 2011 (KZ-1B⁵), pa je vsebovala vrsto posegov v Splošni del in v Posebni del Kazenskega zakonika, s čimer so se zapolnile številne pravne praznine, odpravile nekatere nejasnosti in okrepilo načelo zakonitosti v kazenskem pravu. Glede na izkušnje in predstavljene potrebe iz prakse so bile prilagojene tudi številne kaznovalne določbe.

Od uveljavitve KZ-1 v letu 2008, vključno s spremembami in dopolnitvami iz leta 2011, sta se sodna in državnotožilska praksa uporabe tega zakonika že močno razvili ter do neke mere poenotili. Predvsem razvoj sodne prakse, ki je pokazal določene pomanjkljivosti, in določene mednarodne obveznosti so bile začetni povod za razmislek o potrebi po dodatnih spremembah KZ-1. Pri spremembah kazenske zakonodaje je treba upoštevati dejstvo, da je navedena zakonodaja (tako s področja kazenskega materialnega kot tudi kazenskega procesnega prava) občutljiva, saj gre za hude represivne posege države, ki morajo biti upravičeni z vidika načela *ultima ratio*.⁶ Predvsem Kazenski zakonik se v moderni pravni državi (ki je tudi ustavna demokracija, zavezana k spoštovanju splošno priznanih človekovih pravic in temeljnih svoboščin) lahko spreminja le zelo premišljeno in natančno, saj je na tem področju treba zagotavljati pravno stabilnost tako z vidika varstva načela zakonitosti in pravic posameznikov kot tudi z vidika zagotovitve učinkovitega delovanja pravosodnega in policijskega sistema (omogočanje uresničevanja temeljnega ustavnega načela pravne države iz 2. člena Ustave Republike Slovenije⁷).

Kljub navedenemu pa ni mogoče spregledati naglih družbenih sprememb, ki zlasti z razvojem in razširjenostjo modernih tehnologij (posredno) vplivajo tudi na kazensko pravo. Med drugim je v zadnjem desetletju zaznan opazen razvoj specifične veje kazenskopravnega varstva, to je kazenskopravno varstvo okolja.⁸

⁴ Uradni list RS, št. 39/09.

⁵ Uradni list RS, št. 91/11.

⁶ Za sistemsko opredelitev glede razlage ali uporabe načela *ultima ratio* na področju kazenskega prava glejte zlasti: Simester, Andrew, von Hirsch, Andreas, *Crimes, Harms, and Wrongs: On the Principles of Criminalisation*, Hart Publishing, Oxford, 2011, str. 35-88, Peršak, Nina, *Legitimacy and Trust in Criminal Law, Policy and Justice : Norms, Procedures, Outcomes*, Ed. by Nina Peršak, Ashgate Publishing Company, Burlington, 2014, str. 14-18 (poglavje *Norms, Harms and Disorder at the Border: The Legitimacy of Criminal Law Intervention through the Lens of Criminalisation Theory*, Peršak, Nina), nato Peršak, Nina, *Criminalising Harmful Conduct, The Harm Principle, its Limits and Continental Counterparts*, Springer, 2007, str. 121: »*Ultima ratio* načelo je najprej in najbolj "načelo zakonodajne etike" [...]«. Za oceno delno primerljivih argumentov, ki so relevantni na področju upravičenosti reguliranja kaznovanja (sicer za prekrške kot del kaznovalnega prava oziroma kaznivih ravnanj) glejte: Peršak, Nina: *In den Nebengebieten des Strafrechts : Paternalistische Interventionen im Recht der Ordnungswidrigkeiten*, (ur.:) von Hirsch, Andreas, Neumann, Ulfrid, Seelmann, Kurt, *Paternalismus im Strafrecht : die Kriminalisierung von selbstschädigendem Verhalten* (Studien zur Strafrechtstheorie und Strafrechtsethik, Bd. 1), 1. Auflage, Baden-Baden, Nomos, 2010, zlasti str. 190 in 180-189.

⁷ Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/2000, 24/03, 69/04, 68/06 in 47/13.

⁸ Glejte: mag. Damijan Florjančič, *Kazniva dejanja zoper okolje, prostor in naravne dobrine po KZ-1 (po noveli KZ-1B)*, Pravna praksa št. 37/2012 z dne 27.9.2012, str. 17-20.

Kot bo podrobneje obrazloženo v nadaljevanju, Vlada Republike Slovenije s predlogom KZ-1C stremi k ravnotežju med nezadržnim razvojem družbe, ki zahteva spremembe zakonodaje, ter zadržanostjo pri hitrih in premalo premišljenih spremembah kazenske zakonodaje, zlasti v luči ustavnega načela pravne varnosti in predvidljivosti prava (2. člen Ustave), za katerega je bistvena predvsem stabilna sodna praksa. V današnjih časih predstavlja tanka meja med varstvom človekovih pravic na eni, zagotavljanjem svobode posameznika v družbi na drugi in zagotavljanjem varstva družbe kot celote na tretji strani svojevrsten izziv za vsakega predlagatelja zakona in nato tudi za zakonodajalca.

1.2. Razlogi za sprejem predloga zakona

V luči izhodišč, navedenih v prejšnji točki te obrazložitve, so razlogi za predlagane spremembe in dopolnitve KZ-1 naslednji:

1. v časih, ko se dogajajo množični posegi v človekove pravice (t. i. »afere NSA« oz. »afere Snowden« od junija leta 2013 dalje in sedaj tudi najnovejša ti. »Bundesnachrichtendienst afera« iz aprila leta 2015) in se poleg tega na drugi strani krepijo in vse bolj množično izvajajo teroristična grozodejstva, ki izzivajo poostrene reakcije, je treba z vidika uravnoteženja pravice do svobode izražanja, ki je svojevrsten družbeni nadzorni mehanizem, na zakonit in legitim način okrepiti učinkovanje te svobode;
2. treba je okrepiti varstvo posameznikov, ki so v ranljivih situacijah ali so del ranljivih skupin (npr. trgovina z ljudmi, žrtve groženj z nasiljem);
3. jasneje in natančneje je treba izpolniti mednarodne obveznosti (zlasti tiste iz zavezujočih pravnih aktov Evropske unije) – ne le zato, ker gre za obveznost Republike Slovenije, temveč tudi, ker delna unifikacija ali harmonizacija kazenskega materialnega prava na nivoju Evropske unije omogoča okrepljeno sodelovanje med državami članicami Evropske unije, kar je potrebno aktivno izvajati (npr. čezmejna izmenjava informacij);
4. nadalje je treba varovati in krepiti varovanje načela zakonitosti v kazenskem pravu (28. člen Ustave Republike Slovenije, t.i. »*nullum crimen sine lege certa*«), tako da so znaki kaznivih dejanj določeni čim bolj natančno in omogočajo pravno predvidljivost, kar vključuje tudi odpravo nejasnosti v veljavnem KZ-1;

⁹ Konkretnjeje je bil v tej zadevi v ospredju nemški časopis Cicero v katerem je novinar ekstenzivno objavljajl izvlečke iz tajnega poročila nemškega zveznega kriminalističnega urada (Bundeskriminalamt-BKA). Uvedena je bila preiskava in pregon zoper novinarja in glavnega urednika zaradi pomoči pri izdaji uradne tajnosti ter hkrati tudi zoper neznanega storilca (informanta). Opravljene so bile preiskave prostora časopisne hiše in stanovanja novinarja. Vse to je sprožilo javno razpravo in razmislek o razmerju med svobodo izražanja oziroma svobodo tiska na eni strani in upravičenim varstvom tajnosti podatkov na drugi strani. O tem se je na koncu izreklo Zvezno Ustavno sodišče Zvezne Republike Nemčije (Bundesverfassungsgericht - BVerfGE, sodba št. 1 BvR 2045/06 z dne 27. 2. 2007), katerega ključna ugotovitev je bila, da gola objava uradne tajnosti s strani novinarja še ne utemeljuje suma novinarjeve udeležbe (pomoči) pri izdaji uradne tajnosti, ter tudi ne upravičuje preiskovalnih ukrepov (hišne) preiskave in zasega.

¹⁰ Uradni list RS, št. 95/04 – uradno prečiščeno besedilo.

¹¹ Njegova novela, namreč KZ-A – objavljena v: Uradni list RS, št. 23/99.

¹² Uradni list RS, št. 55/08 in 66/08 – popr..

¹³ Slovenska pomlad se je leta 1988 po oceni predlagatelja načeloma dokončno vzpostavila ob in razvila po ti. "primeru JBTZ", ko je šlo za kazenski pregon pred vojaškim sodiščem v primeru izdaje takratne vojaške tajnosti.

¹⁴ Uradni list RS, št. 81/06 – uradno prečiščeno besedilo.

¹⁵ Uradni list RS, št. 50/06 – uradno prečiščeno besedilo, 9/10 in 60/11.

¹⁶ Uradni list RS, št. 93/07 – uradno prečiščeno besedilo.

¹⁷ Uradni list RS, št. 8/90, 38/90 – popr., 19/91 in 59/99.

¹⁸ Uradni list RS, št. 59/99, 57/01, 59/01 – popr., 52/02 – ZDU-1 in 73/04 – ZUP-C, 86/04 – ZVOP-1.

¹⁹ Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo.

²⁰ "Soft law".

²¹ Sprejeli strokovnjaki za področja mednarodnega prava, nacionalne varnosti in človekovih pravic leta 1995 v Johannesburgu, Republika Južna Afrika (U .N. Doc. E/CN.4/1996/39 (1996)).

²² Glejte: <http://www.opensocietyfoundations.org/publications/global-principles-national-security-and-freedom-information-tshwane-principles>

5. na področju zastaranja izvršitve kazni je treba okrepiti spoštovanje temeljnega ustavnega načela pravne države (2. člen Ustave Republike Slovenije). Obstaja namreč legitimen interes države, pravosodnega sistema in tudi žrtev kaznivih dejanj, da se onemogočijo zlorabe določb Splošnega dela veljavnega KZ-1 ali povezane zakonodaje s področja učinkovitega izvrševanja kazenskih sankcij.

Posebej o spremembah 260. člena KZ-1 (izdaja tajnih podatkov)

Predlagana okrepitev svobode izražanja z določitvijo kriterijev za delno izključitev kaznivosti v primeru izvršitve kaznivega dejanja izdaje tajnih podatkov iz 260. člena KZ-1 je po oceni predlagatelja upravičena sistemska sprememba.

Že v letu 2014 se je v javnosti začelo izpostavljanje vprašanje dopustnosti oziroma smiselnosti določb kazenske zakonodaje, ki omogoča kazenski pregon novinarjev in drugih oseb zaradi kaznivega dejanja izdaje tajnih podatkov, čeprav je razkritje podatkov v javnem interesu. To vprašanje je tudi Ministrstvo za pravosodje odprlo že junija 2014, ko se je začelo razmišljati v smeri zakonske spremembe, sicer takrat po vzoru neuspešne (razpravljane) zakonodajne spremembe v Zvezni republiki Nemčiji – na podlagi t.i. »*primera Cicero*«,⁹ v katerem je tekel kazenski postopek zoper novinarja zaradi pomoči pri izdaji uradne tajnosti na podlagi 353.b člena Kazenskega zakonika Zvezne republike Nemčije (StGB).

V zvezi s tem vprašanjem je na mestu nekoliko podrobnejši pregled dosedanjega razvoja kaznivega dejanja izdaje tajnosti v našem Kazenskem zakoniku. Prejšnji Kazenski zakonik iz leta 1994 (KZ¹⁰) je po dopolnitvi iz leta 1999 v petem odstavku 266. člena (kaznivo dejanje izdaja uradne tajnosti) določal, da se storilec ne kaznuje, če je:

- vsebina izdanih tajnih podatkov v nasprotju z ustavnim redom Republike Slovenije,
- če jih je oseba posredovala za objavo ali jih je objavila z namenom, da javnosti razkrije nepravilnosti pri organiziranju, delovanju in vodenju službe, in
- če objava za državo nima škodljivih posledic.

Navedena ureditev je bila uzakonjena leta 1999, pri čemer je bilo v zakonodajnem postopku glede takratnega besedila Predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah Kazenskega zakonika¹¹ s strani poslank in poslancev Državnega zbora Republike Slovenije predlagano:

»Za 24. členom se doda novi 24.a člen, ki se glasi:

»24.a člen

V 266. členu se doda nov peti odstavek, ki se glasi:

»(5) Ne glede na določbe drugega odstavka tega člena se ne kaznuje, kdor uradno tajnost, katere vsebina je v nasprotju z ustavnim redom Republike Slovenije posreduje za objavo ali objavi z namenom, da javnosti razkrije nepravilnosti pri organiziranju, delovanju in vodenju službe, če objava za državo nima škodljivih posledic.«

Sedanji peti odstavek postane šesti odstavek.«

Obrazložitev:

Odbor meni, da ima kdorkoli pravico posredovati v objavo oz. objaviti uradno ali vojaško tajnost, katere vsebina je v nasprotju z ustavnim redom RS z namenom, da se javnosti razkrijejo nepravilnosti, ki obsegajo tudi nezakonitosti, protipravno in koruptivno ravnanje ključnih služb in

posameznikov, ki organizirajo in vodijo državo. Pogoj nekaznivosti pa mora biti, da objava nima škodljivih posledic za državo ter vsebina tajnosti nasprotuje ustavnemu redu.«

Izključitev kaznivosti, uzakonjena leta 1999, ni veljala samo za novinarje in medije, ampak za vse potencialne storilce kaznivega dejanja izdaje uradne tajnosti. Veljati je prenehala 1. novembra 2008, ko je pričel veljati KZ-1,¹² ki pri novem kaznivem dejanju izdaje tajnih podatkov v 260. členu ni več vseboval odstavka z izključitvijo kaznivosti v primeru očitno upravičenega razkritja tajnih podatkov.

Predlagatelj z vidika razlogov za sprejem zakona oziroma ocene stanja glede vprašanja določene nekaznivosti izdaje tajnih podatkov meni, da je bila prej predstavljena sprememba 266. člena Kazenskega zakonika iz leta 1999 eden od bistvenih elementov nasledkov slovenske Pomladi¹³ (1988-1989), ki je v pravni red Republike Slovenije sčasoma prinesla naslednje s tem povezane vsebine:

- 55. člen Zakona o Slovenski obveščevalno-varnostni agenciji¹⁴ iz leta 1999, ki je določil prenos gradiva iz arhiva nekdanje Službe državne varnosti Arhivu Republike Slovenije,
- 6. člen Zakona o tajnih podatkih¹⁵ iz leta 2001, ki določa, da tisti konkretni podatek, ki mu je bila tajnost določena zato, da bi se prikrilo storjeno kaznivo dejanje, prekoračitev ali zloraba pooblastil, ali prikrilo kakšno drugo nezakonito dejanje ali ravnanje, ni taje,
- podroben Zakon o parlamentarnem nadzoru obveščevalnih in varnostnih služb¹⁶ iz leta 2003,
- Zakon o varstvu osebnih podatkov (tako iz leta 1990¹⁷, leta 1999¹⁸, kot leta 2004¹⁹), ki omogoča izvajanje področno neomejenega nadzora nad obdelavo in varstvom osebnih podatkov državnemu nadzornemu organu za varstvo osebnih podatkov (sedaj Informacijski pooblaščenec) tudi glede delovanja Policije (zlasti kriminalistične policije) in obveščevalno-varnostnih služb Republike Slovenije,
- ter ob tem tudi drugi odstavek 126. člena Ustave Republike Slovenije, ki prepoveduje ustanavljanje vojaških sodišč v mirnem času (tj. v času, ko ni ustavno-skladno razglašeno in izvajano vojno stanje).

V obdobju med leti 1999 - 2008 je v predstavljeni sklop bistvenih elementov nasledkov slovenske Pomladi spadala tudi rešitev iz petega odstavka 266. člena nekdanjega Kazenskega zakonika, ki je izključevala kaznivost izdaje uradne tajnosti v z zakonom določenih upravičenih primerih. Do 1. novembra 2008, ko je bil uveljavljen KZ-1, je Republika Slovenija torej imela dokaj celovit sistem nadzornih in delno podobnih ter **povezanih** mehanizmov, ki so **skupno omogočali** boljše varstvo ustavne demokracije ter človekovih pravic in temeljnih svoboščin.

Navedeni privilegij nekaznivosti v javnem interesu iz leta 1999 je bil po mnenju predlagatelja odpravljen brez dovolj široke javne ali strokovne razprave. Iz razpoložljivih informacij tudi ni razvidno, da bi novinarske organizacije ali druge nevladne organizacije takrat ali prvih nekaj let po uveljavitvi KZ-1 opazile, da je bil odpravljen ta pomemben institut, ki je v korist ustavni demokraciji ter človekovim pravicam in svoboščinam in katerega namen je bil razkrivanje zlorab oblasti in preprečevanje teh zlorab.

Navedeno po mnenju predlagatelja pomeni zadosten razlog za razpravo o sistemski spremembi 260. člena KZ-1.

Z vidika ti. "mehkega prava"²⁰ je smiselno opozoriti tudi na ti. "*Johannesburška načela o nacionalni varnosti, svobodi izražanja in dostopu do informacij*" iz leta 1995²¹, katera določajo, da ima vsakdo pravico do svobode izražanja, kar vključuje svobodo iskanja, sprejemanja in širjenja informacij in idej

vseh vrst, ne glede na meje, v ustni, pisni, tiskani ali v umetniški obliki ali prek drugih medijev po svoji izbiri. Vendar pa je uresničevanje naštetih pravic lahko omejeno, če tako določajo mednarodni predpisi oziroma je v povezavi z varstvom nacionalne varnosti.

Vendar so tem načelom iz leta 1995 sledila leta 2013 tudi ti. "*Tshwanska načela*" ("*Tshwane Principles*")²² – *Globalna načela o nacionalni varnosti in pravici do informacij*, ki kot novejša načela – nasprotno od Johannesburgskih načel – navajajo načelne rešitve (usmeritve) v korist razkritij tajnih podatkov (s področja nacionalne varnosti), kot Načela 10.A.(1.), 10.A.(2.) in 4.(d), zlasti ko gre za hude kršitve človekovih pravic in temeljnih svoboščin.

Predlagana sprememba s področja izdaje tajnih podatkov je torej sistemske narave, medtem ko ostale predlagane spremembe v Predlogu Zakona o spremembah in dopolnitvah Kazenskega zakonika (KZ-1C) načeloma ne pomenijo sistemskih posegov v določbe KZ-1.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Kot rečeno v prejšnjem razdelku, načeloma niso predlagane sistemske spremembe KZ-1, z izjemo sprememb v 260. členu KZ-1, ki se nanašajo na vprašanje objave tajnih podatkov v interesu varstva ustavnega reda Republike Slovenije, kar vključuje varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter razkrivanje zlorab oblasti (izključitev kaznivosti) in po oceni predlagatelja upravičuje ustrezen interes varstva svobode izražanja (prvi odstavek 39. člena Ustave Republike Slovenije in 10. člen Evropske konvencije o človekovih pravicah²³).

Glede na zgornjo oceno stanja je mogoče reči, da je predlog KZ-1C primarno namenjen izboljšavam obstoječih kazenskih določb, izpolnjevanju določenih mednarodnih obveznosti Republike Slovenije ter krepitvi načela zakonitosti v kazenskem pravu.

Cilji predloga zakona so:

1. okrepitev načela zakonitosti v kazenskem pravu, zlasti glede podrobnejšega določanja znakov kaznivih dejanj;
2. prilagoditev nekaterih določb kaznivih dejanj z vidika krepitve odkrivanja kaznivih dejanj in njihovih storilcev ter pregonov in sojenja storilcem kaznivih dejanj, kar posredno vključuje tudi vprašanje preprečevanja kaznivih dejanj (preventivo);
3. varstvo ranljivih oseb ali skupin;
4. večja jasnost določb KZ-1 na podlagi izkušenj iz sodne prakse in s tem povezana krepitev pravne predvidljivosti;
5. boljše izpolnjevanje mednarodnih obveznosti Republike Slovenije, zlasti glede implementacije določb direktiv Evropske unije.

2.2 Načela

²³ Uradni list RS št. 33/94 – Mednarodne pogodbe, št. 7/94, Uradni list RS, št. 102/03 – Mednarodne pogodbe, št. 22/03, Uradni list RS, št. 49/05 – Mednarodne pogodbe, št. 7/05, Uradni list RS, št. 48/09 – Mednarodne pogodbe, št. 12/09, Uradni list RS, št. 46/10 – Mednarodne pogodbe, št. 8/10 in Uradni list RS, št. 1/15 – Mednarodne pogodbe, št. 1/15.

Predlagatelj zakona šteje, da je kazensko materialno pravo eno najbolj občutljivih področij delovanja pravne države po 2. členu Ustave, v katerem so načela zakonskih sprememb, ki morajo biti preiščane in ne prepogoste, tako pomembna, da se pretežno prekrivajo s cilji predloga zakona. Takšna je (načeloma) tradicija že od sprememb na področju kazenskega materialnega prava od (vsaj) druge polovice 19. stoletja dalje in mora veljati tudi v primeru tega predloga zakona.

V predlogu zakona se torej sledi naslednjim načelom oziroma se jih uporablja na način, kot je navedeno:

1. spoštovanje načela zakonitosti v kazenskem pravu z vidika večje pravne jasnosti oziroma pravne predvidljivosti;
2. zagotavljanje spoštovanja načela osebnega dostojanstva (spoštovanje položaja oseb v ranljivih situacijah oziroma ranljivih skupin);
3. načelo okrepitve odkrivanja kaznivih dejanj in njihovih storilcev ter pregonov in sojenja storilcem kaznivih dejanj, kar posredno vključuje tudi vprašanje preprečevanja nastajanja kaznivih dejanj;
4. spoštovanje ustavnega načela iz prvega odstavka 3.a člena Ustave Republike Slovenije, skladno s katerim lahko Republika Slovenija z mednarodno pogodbo prenese izvrševanje dela suverenih pravic na mednarodne organizacije, ki temeljijo na spoštovanju človekovih pravic in temeljnih svoboščin, demokracije in načel pravne države. Posledično mora Republika Slovenija tudi spoštovati pravne akte mednarodnih organizacij (tretji odstavek 3.a člena Ustave Republike Slovenije), saj bi v nasprotnem primeru lahko šlo tudi za kršitev Ustave Republike Slovenije.

2.3 Poglavitne rešitve

2.3.1. Spremembe glede dopustnega razkritja tajnih podatkov – varstvo svobode izražanja oziroma varstvo novinarjev

Predlagani sta dve delni izključitvi kaznivosti zaradi izvršitve kaznivega dejanja po 260. členu KZ-1.

Z vidika svobode izražanja v javnem interesu je predlagana delna izključitev kaznivosti glede kaznivega dejanja po drugem odstavku 260. člena KZ-1 (javne objave v medijih na podlagi posebnega zakonsko določenega testa javnega interesa) – predlagani novi četrti odstavek 260. člena. Z vidika varstva oseb, ki odtujijo tajne podatke – da bi se le ti objavili preko medijev zaradi varstva določenih temeljnih vrednot, je predlagana delna izključitev kaznivosti po prvem odstavku 260. člena KZ-1 – torej predlagani novi tretji odstavek 260. člena KZ-1.

Predlagana dopolnitev 260. člena KZ-1 pomeni nov demokratičen pristop, usmerjen k večjemu varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (zlasti sistemsko 15. člen v zvezi s prvim stavkom prvega odstavka 5. člena Ustave Republike Slovenije), ki jih varuje instrument svobode izražanja (prvi odstavek 39. člena Ustave Republike Slovenije in 10. člen Evropske konvencije o človekovih pravicah) in povezano tako tudi krepitev spoštovanja ustavne demokracije (1. člen Ustave Republike Slovenije). Zato je predlagana izključitev kaznivosti objav tajnih podatkov (in tudi posedovanj z namenom tovrstne objave), kadar je takšna objava v javnem interesu, kar vključuje razkritje javnosti protipravnih posegov države v človekove pravice in temeljne svoboščine, hujše zlorabe pooblastil ali druge hujše nepravilnosti pri izvrševanju oblasti, javnih pooblastil ali opravljanju javne službe, če objava nima določene stopnje škodljivih posledic, kot to določa predlog zakona.

Ob tem je smiselno navesti, da gre v primeru določitve tovrstnega privilegija v predlogu zakona za dokaj široko polje proste presoje države (zakonodajalca), kako na najboljši način zagotoviti varstvo svobode izražanja. Kolikor je znano, imata v Evropi v nacionalnem kazenskem zakoniku podobno izjemo samo Kraljevina Danska²⁴ in delno Republika Hrvaška in je mogoče sklepati, da instituta nekaznivosti v drugih državah v Evropi načeloma ni;²⁵ je pa tovrstna ureditev nekdaj obstajala v Združenem Kraljestvu Velike Britanije in Severne Irske,²⁶ sicer države občega prava²⁷), od aprila 2015 pa se delno razvija na podlagi usmeritev iz tožilske prakse.

Navedeni institut v korist svobode medijev oziroma svobode izražanja je vsaj načeloma sistemsko obstoječ v Združenih državah Amerike, in sicer temelji na t.i. primeru »*Pentagon Papers*«²⁸ – sodbi Vrhovnega sodišča Združenih držav Amerike iz leta 1971.

2.3.2. Spremembe glede ranljivih skupin

Predlog KZ-1 posveča posebno pozornost ranljivim skupinam tako s splošnega kot tudi s posebnega področnega vidika:

- pri kaznivem dejanju grožnje (135. člen KZ-1) je predlagana ukinitve pregona na zasebno tožbo in uvedba pregona na podlagi predloga oškodovanca (podvrsta pregona po uradni dolžnosti),
- predlagano je novo kaznivo dejanje zalezovanja (torej kaznivosti zalezovanja kot bolj splošnega protipravnega ravnanja v družbi – razmejitve od kaznivosti zalezovanja v družinskih razmerij po 191. členu KZ-1),
- glede pregona storilcev kaznivih dejanj trgovine z ljudmi (113. člen KZ-1) so predlagane dopolnitve znakov kaznivega dejanja (načeloma ne gre za širitev cone kaznivosti), odvzemov, uničenj ipd. osebnih dokumentov ter kaznovanja uporabnikov storitev žrtve trgovine z ljudmi (širitev cone kaznivosti). Glede prisilnih sklenitev zakonskih zvez in zunajzakonskih skupnosti je predlagano novo kaznivo dejanje. Te predlagane spremembe vsaj delno dodatno zavarujejo žrtve trgovine z ljudmi.

2.3.3. Spremembe glede žrtev kaznivih dejanj

Poleg že predstavljenih ukrepov v korist ljudi na splošno ali žrtev trgovine z ljudmi v prejšnjem razdelku, predlog zakona določa nove ukrepe glede varstva oseb pred nasiljem oziroma nadlegovanjem. Gre za ukrepe glede prepovedi komunikacij z eno ali več osebami, predlagan pa je tudi nov varnostni ukrep prepovedi približevanja ali komuniciranja z žrtvijo (predlog 71.a člena KZ-1).

2.3.4. Sprememba glede zastaranja izvršitve kazni

Z vidika boljšega spoštovanja načela pravne države iz 2. člena Ustave (pravna obveznost izvrševanja pravnomočnih kazenskih sodb) ter vsaj v delu tudi interesa do spoštovanja osebnega dostojanstva žrtev kaznivih dejanj, je predlagano zadržanje zastaranja izvršitve kazni za primere, ko se obsojenec na poziv za prestajanje kazni ni odzval in nastopa kazni ni mogoče zagotoviti, ker je na begu, se skriva, se izmika izvršitvi kazni, je kako drugače nedosegljiv državnim organom, ali ko je začetek

²⁴ Glejte: Katherine Larsen in Julia C. Atcherley, *Freedom of Expression-Based Restrictions on the Prosecution of Journalists Under State Secrets Laws: A Comparative Analysis*, Journal of International Media & Entertainment Law, Chicago, 2014, str. 82-86.

²⁵ Glejte npr. Larsen in Atcherley, str. 49-109.

²⁶ V Združenem Kraljestvu Velike Britanije in Severne Irske je ta institut izjeme glede objave (obrambe) v javnem interesu sicer nekoč izrecno obstajal, sicer v omejeni obliki – bil je naveden v Drugem Razdelku Zakona o uradnih tajnostih iz leta 1911 (»Official Secrets Act«): »[...] it is in the interest of the State his duty to communicate it ... « – do leta 1989, ko je bil sprejet novi »Official Secrets Act«, ki te vsebine več ne vsebuje.

²⁷ Ker gre za državo občega prava, ima to na področju kazenskega materialnega prava tudi določen večji pomen glede sodne prakse kot dela avtoritativne razlage prava.

²⁸ Sodba VS ZDA, *New York Times Co. v. United States*, 403 U.S. 713 (1971).

izvrševanja kazni odložen v skladu z zakonom.

2.3.5. Sprememba s področja krepitve učinkovitosti pregona glede davčne zatajitve

Predlagana je podrobna dopolnitev 249. člena KZ-1, ki določa kaznivo dejanje davčne zatajitve. Gre za drugačno opredelitev časovnih dimenzij izvršitve kaznivega dejanja, kar bo okrepilo delovanje države pri odkrivanju in kazenskem pregonu storilcev in storilk tovrstnih kaznivih dejanj.

2.3.6. Zvišanje in usklajitev predpisanih kazni za korupcijska kazniva dejanja

Pri poglavitnih korupcijskih kaznivih dejanjih v poglavju kaznivih dejanj zoper gospodarstvo in zoper uradno dolžnost, javna pooblastila in javna sredstva se dviga kazenska sankcija tako za temeljno obliko kot tudi za privilegirane oblike. Osrednji namen spremembe je v tem, da se uskladijo predpisane kazni za ta zelo zapletena in vsebinsko družbeno zelo škodljiva kazniva dejanja, s čimer bo sicer razpršena korupcijska kazniva dejanja mogoče šteti za sistemsko enotno kategorijo kaznivih dejanj ter da se sledi relevantnim Priporočilom OECD iz junija 2014²⁹. Razlog zvišanja kazni za privilegirane oblike kaznivih dejanj je tudi v tem, da se stvarna pristojnost za sojenje teh zahtevnih kaznivih dejanj prenese na okrožna sodišča (prvi odstavek 25. člena Zakona o kazenskem postopku v zvezi s 1. točko I. razdelka 99. člena in 1. točko I. razdelka 101. člena Zakona o sodiščih).

2.3.7. Spremembe in dopolnitve glede izvrševanja mednarodnih obveznosti

S tem predlogom zakona se celoviteje implementirajo obveznosti iz nekaterih direktiv Evropske unije ali konvencij Sveta Evrope, oziroma se odpravljajo pomanjkljivosti, ugotovljene v zvezi z izvrševanjem mednarodnih obveznosti države.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Predlog KZ-1C ne bo imel finančnih posledic za Proračun Republike Slovenije in druga javna finančna sredstva.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Za izvajanje zakona ni treba zagotoviti dodatnih sredstev v Proračunu Republike Slovenije.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

5.1 Skladnost s pravnim redom Evropske unije:

- Direktiva 2003/6/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. januarja 2003 o trgovanju z notranjimi informacijami in tržni manipulaciji (zloraba trga),
- Direktiva 2008/99/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. novembra 2008 o kazenskopravnem varstvu okolja.

²⁹ Glejte: "PHASE 3 REPORT ON IMPLEMENTING THE OECD ANTI - BRIBERY CONVENTION IN SLOVENIA", June 2014, dostopno na: <http://www.oecd.org/daf/anti-bribery/SloveniaPhase3ReportEN.pdf> (str. 60, 3. točka).

Glede na navedeno bo z uveljavitvijo Predloga KZ-1C pravni red Republike Slovenije usklajen s pravnim redom Evropske unije na obravnavanem področju.

5.2 Primerjalno pravni prikaz v nekaterih državah članicah Evropske unije

Vprašanje nekaznivosti glede izdaje tajnih podatkov

Kraljevina Danska

V Kraljevini Danski je v 2. točki 152.e člena Kazenskega zakonika določeno, da določbe 152. – 152.d člena glede kaznivosti objav državnih tajnosti ne vključujejo primerov, kadar oseba deluje v okviru legitimnega izvrševanja očitnega javnega interesa ali za svoje ali za druge očitne najboljše interese (torej izključitev kaznivosti). Kraljevina Danska ima torej določen močan institut nekaznivosti glede izdaje tajnih podatkov.

Republika Estonija

V Republiki Estoniji 230. člen Kazenskega zakonika (Kaznovanje za kazniva dejanja, predpisana v tem [XV.] Poglavju) določa delno (pogojno) nekaznivost za vsa kazniva dejanja iz XV. poglavja, ki se nanašajo na državne tajnosti ali tuje podatke, označene s stopnjo tajnosti, če so bili podatki, ki so bili določeni in označeni (klasificirani) kot tajni brez (ustrezne) pravne podlage (pač storilec kaznivega dejanja ni "oproščen" kazenske odgovornosti, če oznaka tajnosti tajnega podatka preneha, razen, če so bili podatki označeni kot tajni brez (ustrezne) pravne podlage). V 242. členu Kazenskega zakonika (kaznivo dejanje Objave državnih tajnosti in tajnih podatkov tujih držav zaradi malomarnosti) pa je navedena določena izjema glede kaznivosti, po kateri se osebe, ki so dolžne varovati tajnost tajnih podatkov, in jih razkrijejo ali nezakonito sporočijo drugi državi zaradi malomarnosti in podobno, se kaznujejo s kaznijo zaporu do enega leta le - če je nastala znatna škoda varnosti Republike Estonije, druge države, mednarodne organizacije ali institucije mednarodne organizacije. Enako pa se kaznuje tovrstni storilec kaznivega dejanja v primeru, če gre za nezakonito razkritje tajnega podatka, označenega s stopnje tajno ali strogo tajno. Zaključno je možno oceniti, da ima Republika Estonija torej določeno le delno nekaznivost glede področja izdaje tajnih podatkov.

Zvezna republika Nemčija

Kot je v zvezi z Zvezno republiko Nemčijo že delno navedeno v uvodni obrazložitvi predloga zakona, je bilo po letu 2007 razpravljano v Zveznem parlamentu Zvezne republike Nemčije, ali je treba pripraviti spremembe 353.b člena Kazenskega zakonika Zvezne republike Nemčije (StGB) glede na ti. "*primer Cicero*". Nemški časopis Cicero je namreč aprila 2005 objavil reportažo o teroristu Abu

³⁰ Sodba BVerfGE, 1 BvR 2045/06, 27. 2. 2007.

³¹ V Združenem Kraljestvu Velike Britanije in Severne Irske je ta institut izjeme glede objave (obrambe) v javnem interesu sicer nekoč izrecno obstajal, sicer v omejeni obliki – bil je naveden v Drugem razdelku Zakona o uradnih tajnostih iz leta 1911 (»Official Secrets Act«): »[...] it is in the interest of the State his duty to communicate it ... « – do leta 1989, ko je bil sprejet novi Zakon o uradnih tajnostih, ki te vsebine več ne vsebuje.

³² Ker gre za državo občega prava, ima to na področju kazenskega materialnega prava tudi določen večji pomen glede sodne prakse kot dela avtoritativne razlage prava.

³³ Spletna povezava do besedila Smernic:

http://www.cps.gov.uk/legal/a_to_c/cases_involving_payments_made_to_corrupt_public_officials_by_journalists/

³⁴ Glejte tudi: "Don't prosecute journalists who pay for public-interest leaks, says ex-DPP", The Guardian, 18. 4. 2015, spletna povezava: <http://www.theguardian.com/law/2015/apr/18/dont-prosecute-journalists-who-pay-for-public-interest-leaks-says-ex-dpp>

³⁵ Z vidika varstva javnega interesa naj bi včasih zadoščala tudi uvedba internih disciplinskih postopkov.

³⁶ Beharrliche Verfolgung.

³⁷ Sodba Kasacijskega sodišča Italijanske republike, N. 1993/2011, 22. 11. 2011.

³⁸ Finanzstrafgesetz.

³⁹ Glejte: dr. Liljana Selinšek, *Gospodarsko kazensko pravo*, GV Založba, Ljubljana, 2006, zlasti str. 91-92.

⁴⁰ Glejte npr. sodbo Vrhovnega sodišča Republike Avstrije, TE OGH 2010/09/30 13Os103/10m, 30. 9. 2010.

⁴¹ Kazneni zakon.

Musabu al-Zarkawi-ju. Novinar se je v članku skliceval na policijsko poročilo Zveznega kriminalističnega urada (Bundeskriminalamt – BKA), ki je bilo označeno s stopnjo tajnosti strogo tajno. Novinar je dokaj ekstenzivno navajal odlomke iz tega poročila, iz česar je mogoče sklepati, da je razpolagal s samim poročilom.

Državno tožilstvo je uvedlo kazenski pregon in vodilo preiskavo zoper novinarja in glavnega urednika zaradi pomoči pri izdaji uradne tajnosti na podlagi 353.b člena Kazenskega zakonika Zvezne republike Nemčije (StGB) v povezavi s 27. členom Kazenskega zakonika (udeležba pri kaznivem dejanju). Nadalje je vodilo državno tožilstvo preiskavo tudi zoper neznanega storilca (informatorja) zaradi izdaje uradne tajnosti na podlagi 353.b člena Kazenskega zakonika.

V okviru preiskave je državno tožilstvo na sodišču vložilo zahtevo za preiskavo prostorov časopisa Cicero, kot tudi preiskavo stanovanja novinarja. Sodišče je zahtevi ugodilo in izdalo odredbo o hišni preiskavi.

V okviru odločanja o dveh ustavnih pritožbah je nato Zvezno Ustavno sodišče Zvezne republike Nemčije (Bundesverfassungsgericht) odločilo leta 2007 v primeru »Cicero«³⁰, da je potrebno določbo 353.b člena Kazenskega zakonika Zvezne republike Nemčije interpretirati v luči ustavno zagotovljene svobode izražanja iz 5. člena Temeljnega zakona Zvezne republike Nemčije (Ustava). Gola objava uradne tajnosti v smislu 353.b člena Kazenskega zakonika spričo (posebne) pravice do svobode medijev iz drugega stavka prvega odstavka 5. člena Ustave ne vzpostavlja zadostne stopnje suma, da je šlo za novinarjevo pomoč pri izdaji uradne tajnosti s strani uradne osebe in tudi ne zadostne stopnje suma za izdajo odredbe za preiskavo in zaseg. Ob tako nizki stopnji suma, da je šlo za pomoč, državno tožilstvo ne bi smelo spregledati posebnega ustavnega varstva novinarjev oz. predstavnikov tiska. Kolikor je informator novinarja seznanil le z ozadjem, ni pa aktivno deloval v smeri objave, je bilo dejanje dokončano že s samo predajo informacije novinarju.

Nadalje je Zvezno Ustavno sodišče razsodilo, da sta hišna preiskava in zaseg v preiskovalnem postopku proti novinarjem ustavno nedopustni, ko sta namenjeni izključno ali predvsem za ugotovitev istovetnosti informatorja.

Torej gola objava uradne tajnosti s strani novinarja v smislu 353.b člena Kazenskega zakonika, spričo ustavno zagotovljene svobode izražanja iz 5. člena Ustave še ne utemeljuje suma novinarjeve udeležbe (pomoči) pri izdaji uradne dolžnosti, ter tudi ne upravičuje preiskovalnih ukrepov hišne preiskave in zasega.

Glede na navedeno v Zvezni republiki Nemčiji obstaja delna nekaznivost (zaščita) glede izdaje uradne tajnosti, vendar ne zakonodajno, temveč na podlagi ustavnosodne presoje Zveznega Ustavnega sodišča Zvezne republike Nemčije.

Združeno Kraljestvo Velike Britanije in Severne Irske

Pravo Združenega Kraljestva Velike Britanije in Severne Irske nima izrecne izjeme glede izključitve kaznivosti glede izdaje tajnih podatkov. Tovrstna ureditev je nekoč obstajala v zakonodaji Združenega Kraljestva Velike Britanije in Severne Irske³¹ (država občega prava³²). Pač pa se glede tega vprašanja zlasti od leta 2013 razvija nova tožilska praksa, ki kaže, da utegne morda priti do posebnih presoj javnega interesa glede potrebe kazenskega pregona objaviteljev tajnih podatkov (zlasti novinarjev ipd.). Npr. glede določenega vprašanja glede tajnih podatkov in povezanih vdorov v zasebnost je bil v aprilu 2015 bil vzpostavljen nov začetni test jasnega interesa za tožilsko prakso (!)³³: Dodatne smernice Službe državne obtožbe (tožilstvo)³⁴ z dne 17. aprila 2015 usmerjajo tožilce v naslednji smeri: kadar novinarji sodelujejo s korumpiranimi policisti, da običajno obstaja "visok javni interes" za kazenski pregon. Kadar pa novinarji sodelujejo z drugimi vrstami uradnih oseb (kot so to

npr. varnostniki v zaporih), pa je treba posebej natančno pretehtati škodo javnemu interesu napram škodi, ki izhaja iz objavljenih člankov – v takih okoliščinah kazenski pregon novinarjev ni vedno v javnem interesu³⁵.

Področje zalezovanja

Italijanska republika

Zalezovanje je v Italijanski republiki določeno kot posebno kaznivo dejanje v Kazenskem zakoniku v 612 bis členu od leta 2009. Kot kaznivo dejanje je bilo določeno najprej z uredbo z zakonsko močjo št. 11 z dne 23. 2. 2009, katero je potrdil Zakon št. 38 z dne 23. 4. 2009, ki je zalezovanje dokončno vključil v Kazenski zakonik. Dejanja preganjanja (zalezovanje) vključujejo izvajanje ponavljajočih dejanj grožnje ali nadlegovanja, ki povzroči nadaljevano in resno stanje zaskrbljenosti ali strahu ali nastanek tehtne podlage za varnost sebe ali bližnjega ali pa prisilitev k spremembi življenjskih navad. Predpisana kazen zapora je od šestih mesecev do petih let. Če je storilec kaznivega dejanja bližnja oseba zalezovane osebe ali nekdanja bližnja oseba, ali je bilo dejanje strojeno z uporabo sredstev elektronskih komunikacij, se storilca kaznuje z zapornom do šestih let.

Češka republika

Kaznivo dejanje zalezovanja je bilo v Kazenski zakonik Češke republike vključeno leta 2009 z Zakonom št. 40/2009, z začetkom veljavnosti 1. 1. 2010. Kaznivo dejanje je bilo uvedeno v 354. člen Kazenskega zakonika, določeno pa je, da kdor trajneje preganja drugo osebo, in s tem ogroža njeno telesno celovitost ali njene bližnje osebe, stalno nadleguje preko sredstev elektronskih komunikacij, omejuje njeno običajno življenje ali zlorabi njene osebne podatke, tako da dobi kontakt z njo, se kaznuje z zapornom do enega leta ali s prepovedjo tega delovanja. Po kvalificirani obliki kaznivega dejanja pa se s kaznijo od šestih mesecev do treh let zapora kaznuje oseba, ki izvaja to kaznivo dejanje zoper mladoletno osebo ali nosečo žensko, z orožjem ali zoper najmanj dve osebi. Možno je izreči tudi alternativne kazni, kot so delo v splošno korist ali denarno kazen. Glavna obravnava se izvede pred sodnikom posameznikom, sodna odločba pa se lahko izda tudi v obliki kaznovalnega naloga.

Republika Avstrija

Kazenski zakonik Republike Avstrije od leta 2006 določa kaznivo dejanje zalezovanja v 107.a členu v obliki stalnega preganjanja³⁶. Gre za kaznivo dejanje s področja osebne sfere in svobode. Glede na zakonske znake kaznivega dejanja gre za vztrajno preganjanje osebe tako da se nerazumno vpliva na njen način življenja in to v daljši dobi, in to s približevanjem, uporabo sredstev elektronskih komunikacij ali uporabo tretje osebe za izvajanje kontakta, zlorabo osebnih podatkov ali posredovanjem njenih osebnih podatkov tretjim osebam. Kaznivo dejanje se preganja na predlog oškodovanca.

Zvezna republika Nemčija

Zvezna republika Nemčija ureja kaznivo dejanje zalezovanja v 238. členu Kazenskega zakonika. Kot znaki kaznivega dejanja je določeno, da kdor protipravno zalezuje osebo tako da se ji približuje, poskuša vzpostaviti kontakt z njo z uporabo sredstev elektronskih komunikacij ali preko tretje osebe, zlorablja njene osebne podatke za naročanje vlaga ali storitev za njo ali povzroči, da tretje osebe vzpostavijo kontakt z njo, grozi njej ali njeni bližnji osebi s poškodovanjem življenja ali telesa, zdravja ali odvzemom prostosti ali s podobnimi dejanji, in na ta način resno poseže v njen način življenja, se kaznuje s kaznijo zapora do treh let. S kaznijo zapora od treh mesecev do petih let se kaznuje storilec, ki spravi žrtev ali njeno bližnjo osebo v položaj nevarnosti za smrti ali hude poškodbe.

Kaznivo dejanje se preganja na predlog oškodovanca.

Združeno Kraljestvo Velike Britanije in Severne Irske (pravno območje Anglije in Walesa)

V Združenem Kraljestvu Velike Britanije in Severne Irske je bila za ozemlje Anglije in Walesa leta 2012 izvedena reforma kazenskega materialnega prava glede kaznivega dejanja zalezovanja. Prejšnje kaznivo dejanje nadlegovanja ("harassment") je bilo nadgrajeno z novim kaznivim dejanjem zalezovanja. Tako so bile 25.11.2012 sprejete spremembe Zakona o varstvu pred nadlegovanjem - v okviru Zakona o varstvu svoboščin iz leta 2012. Z njimi je bilo uvedeno novo kaznivo dejanje zalezovanja - v 2A in v 4A členu. Po njih se kaznuje storilca, ki izvaja delovanje, ki je posebna vrsta nadlegovanja - zalezovalno obnašanje, kot so vzpostavljanje stikov ali poskusi vzpostavljanja stikov z žrtvijo, objavljane izjav ali materialov o žrtvi, nadzorovanje žrtve (tudi preko svetovnega spleta), gledanj ipd., morata pa biti izvršeni vsaj dve ponavljajoči ravnanji take vrste. Kot posledice so vključene vzpostavitev strahu pred nasiljem ali hude vznemirjenosti. V letu 2014 je po prvih rezultatih s področja kazenskega pregona prišlo do ocene o znatnem povečanju pregonov s tega področja, izdane pa so bile tudi smernice Službe državne obtožbe (tožilstvo) glede pregona teh kaznivih dejanj, kjer je npr. opredeljeno sodelovanje tožilstva z žrtvami, primerov potrebnega preverjanje, zakaj je bila umaknjena kazenska ovadba ipd.

Področje davčnih zatajitev

Italijanska republika

V Italijanski republiki je bilo vprašanje davčne zatajitve tradicionalno dokaj nejasno urejeno. Šele Uredba z zakonsko močjo št. 74/2000 je davčne zatajitve uvedla kot kazniva dejanja, pa še to ne dovolj jasno, še novembra 2011 je moralo Kasacijsko sodišče Italije v ti. primeru "*Dolce & Gabbana*"³⁷ odločiti (razveljaviti sodbo Sodišča v Milanu), da je davčna zatajitev kaznivo dejanje. V Italijanski republiki je davčna zatajitev urejena s stransko kazensko zakonodajo (finančna kazenska zakonodaja) z večjim številom oblik kaznivih dejanj, običajna kazen je do šest mesecev zapora. V večini primerov je določeno, da je prag kaznivosti za kaznivo dejanje davčne zatajitve v višini 50.000 ali 100.000 evrov.

Republika Avstrija

V Republiki Avstriji je davčna zatajitev urejena v Zakonu o finančnih kaznivih dejanjih,³⁸ torej v stranski kazenski zakonodaji.³⁹ V 53. členu⁴⁰ navedenega zakona je določen prag kaznivosti za tovrstna kazniva dejanja, ki trenutno znaša 100.000 evrov. Leta 2011 je bil ta prag dvignjen iz 75.000 na 100.000 evrov, primarno zato, da se v kazenskem postopku lahko ukvarjajo z manjšim številom hujših davčnih zatajitev, medtem ko se številčneje manjše davčne zatajitve obravnavajo v prekrškovnem postopku.

Republika Hrvaška

V Kazenskem zakonu Republike Hrvaške⁴¹ je v prvem odstavku 256. člena določeno, da je prag kaznivosti za kaznivo dejanje davčne ali carinske zatajitve v višini nad 20.000 hrvaških kun (to je 2.634,29 evrov). Dejanja nižje vrednosti pa se kaznujejo kot prekrški, po postopku po Zakonu o prekrških.

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic

a) v postopkih ali poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

S tem, ko se ureditev kazenskega pregona za kaznivo dejanje grožnje po prvem odstavku 135. člena KZ-1 spreminja iz kazenskega pregona na zasebno tožbo v kazenski pregon na predlog, se oškodovancu olajšuje pogoje za sprožitev kazenskega pregona. Večina oškodovancev je prava neukih strank ali pa gre za posameznike, ki si zaradi slabega socialnega (finančnega) položaja ne morejo zagotoviti zastopanja odvetnikov. S predlagano spremembo se oškodovancem omogoča, da začnejo kazenski pregon s predlogom, kar v praksi pomeni, da lahko že z naznanitvijo kaznivega dejanja (vložitvijo ovadbe) istočasno vložijo tudi predlog za kazenski pregon. Navedeno sicer pomeni določeno obremenitev za sodstvo in za druge državne organe (policija in državno tožilstvo), vendar je upravičeno z vidika varovanja nujnih koristi oškodovancev.

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

Predlog KZ-1C ne bo imel posledic glede obveznosti strank do javne uprave ali pravosodnih organov. Sprememba glede načina pregona za kazniva dejanja zoper čast in dobro ime uvaja pregon na zasebno tožbo tudi za politične funkcionarje (poslance, ministre, državne svetnike, župane, podžupane ipd.), kar z vidika načela sorazmernosti in spoštovanja vrednot v ustavni demokraciji ni nesorazmerno.

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki, in sicer za:

Predlog KZ-1C odpravlja pomanjkljivosti pri implementaciji Direktive 2008/99/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. novembra 2008 o kazenskopravnem varstvu okolja, s čimer se zasleduje še boljše kazenskopravno varstvo okolja.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo, in sicer za:

Predlog KZ-1C ne bo imel tovrstnih posledic.

6.4 Presoja posledic za socialno področje, in sicer za:

Predlog KZ-1C bo s spremembo ureditve kazenskega pregona za kaznivo dejanje grožnje po prvem odstavku 135. člena KZ-1 (iz kazenskega pregona na zasebno tožbo v kazenski pregon na predlog) oškodovancu olajšal pogoje za sprožitev kazenskega pregona. Kot že pojasnjeno, je večina oškodovancev prava neukih oseb ali pa gre za posameznike, ki si zaradi slabega socialnega (finančnega) položaja ne morejo zagotoviti zastopanja odvetnikov. S predlagano spremembo se oškodovancem omogoča, da začnejo kazenski pregon s predlogom, kar v praksi pomeni, da lahko že z naznanitvijo kaznivega dejanja (vložitvijo ovadbe) istočasno vložijo tudi predlog za kazenski pregon. S tem oškodovancem ni treba vložiti zasebne tožbe, ki se v praksi praviloma vlaga preko odvetnika oziroma z uporabo drugih oblik strokovne pomoči.

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja, in sicer za:

Predlog KZ-1C ne bo imel tovrstnih posledic.

6.6 Presoja posledic za druga področja:

Predlog KZ-1C ne bo imel tovrstnih posledic.

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa:

a) Predstavitev sprejetega zakona

Vlada Republike Slovenije oziroma pristojno ministrstvo – Ministrstvo za pravosodje bo predstavilo zakon širši javnosti z objavo na spletu, strokovna javnost pa bo po njegovem sprejetju z njegovo vsebino seznanjena tudi na usposabljanjih v okviru Centra za izobraževanje v pravosodju.

b) Spremljanje izvajanja sprejetega predpisa

Ministrstvo za pravosodje bo spremljalo izvajanje sprejetega zakona preko sodne prakse in statistike sodišč.

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona:

/

7. Prikaz sodelovanja javnosti pri pripravi predloga zakona:

Datum objave: 19. 3. 2015 – strokovno usklajevanje

I. Strokovno usklajevanje:

1. Vrhovno državno tožilstvo Republike Slovenije (VDT RS) je posredovalo naslednje pripombe:

Pripombe splošne narave:

Opozarjajo na potrebo po pridobitvi predhodne ocene in upoštevanju izkušenj organov, ki zakon uporabljajo v praksi. Še zlasti to velja za spreminjanje »režima predlagalnih deliktov in sistema obtožbe«, do katerega prihaja brez predhodne analize uporabe zakonika v praksi, in brez predstavljenih širših kriminalitetno-političnih in sistemskih razlogov za drugačno ureditev.

Ministrstvo za pravosodje pojasnjuje, da je v času od zadnje novele KZ-1 (to je novela KZ-1B iz leta 2011) prejelo veliko število pripomb določenih državnih organov, ki se ukvarjajo predvsem s problematiko nasilja v družini oziroma nasilja v družbi (npr. Varuh človekovih pravic, Centri za socialno delo, Policija ...). Skupno vsem prejetim izkustvenim informacijam je bilo nezadovoljstvo nad takrat uvedeno novo ureditvijo pregona navedenih deliktov, še zlasti upoštevajoč socialno sliko tega segmenta družbe. Zato je Ministrstvo za pravosodje predlagalo spremembe na tem področju, ki v večji meri sovpadajo s konkretiziranimi opozorili v letnih poročilih Varuha človekovih pravic za leti 2013 in 2014. Pri tem je Ministrstvo za pravosodje izhajalo iz ustavne določbe, da je Republika Slovenija pravna in socialna država (2. člen Ustave) ter da si mora državni sistem aktivno prizadevati za varovanje osebne varnosti in osebnega dostojanstva ter osebnosti ljudi (34. in 35. člen Ustave).

Pripombe k posameznim členom:

K 1. členu (5. člen KZ-1):

Po mnenju VDT RS predlagana dopolnitev odstopa od dosedanje ureditve sistema obtožbe v kazenskem pravu Slovenije, poleg tega pa je v predlagani obliki nepotrebna. Določba, ki bi urejala sistem obtožbe, zato sistemsko ne sodi v 5. člen KZ-1. Način pregona je nesporno procesnopravna določba kljub temu, da se v naši zakonodaji pojavlja pretežno ob posameznih kaznivih dejanjih v posebnem delu KZ-1. Prav tako je izbor kaznivih dejanj v predlagani določbi deloma neposrečen in nerazumljiv.

Glede kaznivih dejanj zoper človekove pravice in svoboščine je treba razmisliti o podobnem

nomotehničnem pristopu, kot ga je zakonodajalec ubral v 224. členu KZ-1, in domet pregon na predlog urediti posebej, za izbrana kazniva dejanja in v navezavi na osebno okoliščino žrtve kaznivega dejanja.

Poleg tega opozarjajo, da je treba vsebinsko in upoštevajoč končno uspešnost postopka preveriti tudi učinkovitost »čistega uradnega pregon« z vidika poteka in izida zadev, v katerih bodo mladoletni udeleženci (siceršnji predlagatelji) lahko zavračali sodelovanje in bodo postopki tekli proti osebam (zlasti sorodstveno ali drugače povezanim), za katere mladoletniki tega ne bi želeli in zato ne bodo pripravljeni ustrezno izpovedovati (236. člen Zakona o kazenskem postopku).

Predlagana sprememba se ne opredeljuje do določbe drugega odstavka 64. člena ZKP, po kateri je oškodovanec, ki je dopolnil 16 let, upravičen sam podajati izjave in opravljati procesna dejanja. Če bi se odločili za pregon na predlog, potem se je treba zavedati, da meja v tem pogledu v resnici ni pri polnoletnosti, temveč pri šestnajstih letih. Določba ZKP in nova določba KZ-1 bosta v delnem neskladju.

Ministrstvo za pravosodje se strinja, da predlagana ureditev ni sistemsko popolna, vendar je z vidika poseganja v obstoječ sistem KZ-1 najmanj "invazivna", saj z enotnim pristopom reši težave pri pregonu različnih kaznivih dejanj, katerih žrtve (oškodovanci) so mladoletniki. Pri predlagani rešitvi je Ministrstvo za pravosodje izhajalo iz temeljnega pristopa mednarodnih organizacij ter temeljnega načela Konvencije o otrokovih pravicah (Združenih narodov), da je pri presoji vseh vprašanj v zvezi s pravicami otrok potrebno prednost dati pravicam otrok – in to na način, da se pravna pot do določenega rezultata jasno določi v zakonu.

K 3., 4., 5. in 7. členu (65., 69., 70. in novi 71. a člen KZ-1)

Opozarjajo, da bo sodišče pri izbiri navodil ali izrekanju varnostnega ukrepa lahko izbiralo med več ukrepi, ki posegajo v a) svobodo gibanja, b) svobodo združevanja, c) svobodo govora in č) svobodo komuniciranja. Ni jasno, kakšna je razmejitev med obstoječimi in predlaganim navodilom oziroma med modalitetami varnostnega ukrepa. Dodana vrednost predlaganega ukrepa je zato le v prepovedi posrednih stikov in v prepovedi stikov z elektronskimi komunikacijskimi sredstvi. Pri tem kaže opozoriti, da je po predlagani dikciji prepovedan vsak "stik", za namen ukrepa pa bi bilo pravilneje prepovedati "navezovanje stikov."

Smiselno bi bilo pri opozorilnih sankcijah te ukrepe predvideti le v okviru pogojne obsodbe z varstvenim nadzorstvom, tj. kadar je pozitivna prognoza prepričljiva le, če se storilca določen čas nadzira. Zlasti pa ni smiselno tega varnostnega ukrepa izrehati hkrati s sodnim opominom.

Hkrati še predlagajo, da se podobno določbo vključi tudi v določbe o izbiri navodil po 65. členu KZ-1 ter v 88. členu (naloge pri pogojnem odpustu).

Dodatno k 5. in 7. členu (70. in 71. a člen KZ-1)

Ocenjujejo, da je nabor kaznivih dejanj iz prvega odstavka predlaganega 71.a člena preozek, saj bi morala (ne le v primeru nasilja, pač pa tudi v primeru grozečega nasilja) biti vključena še kazniva dejanja zoper človekove pravice in svoboščine ter zakonsko zvezo, družino in otroke, morda tudi zoper javni red in mir.

V zvezi s predlaganim petim odstavkom novega 71.a člena KZ-1 (štetje trajanja prepovedi) se zastavlja vprašanje, ali v času, ko se izvršuje zapor oziroma varstveni ukrep, izrečena prepoved ne bo veljala. Upoštevati je namreč treba, da je izvajanje zapore in zavodskih ukrepov povezano z možnostjo izhodov, kar omogoča približevanje kot tudi možnost komuniciranja.

V šestem odstavku novega 71.a člena mora besedilo verjetno pravilno glasiti »sme »odločiti« in ne »sme določiti«, kot je predlagano.

Opozarjajo še, da je v zvezi s predlaganim novim varnostnim ukrepom iz 71.a člena KZ-1 treba urediti tudi zastaranje (93. člen KZ-1).

Ter opozarjajo, da ima prvi odstavek 70.a člena neustrezno določbo glede upoštevanja predpisane kazni in predlagajo upoštevanje izrečene kazni.

Ministrstvo za pravosodje pojasnjuje, da je pri predlagani ureditvi izhajalo iz temeljne razlike med opozorilno sankcijo in varnostnim ukrepom: opozorilne sankcije se izrekajo namesto kazni za že izvršena kazniva dejanja (povračilna funkcija), z varnostnim ukrepom se preprečuje bodoča kazniva dejanja (preventivna funkcija). Temelj opozorilne sankcije je – enako kot temelj kazni – storilčeva krivda, temelj varnostnega ukrepa je storilčeva nevarnost. Sprejeta je pripomba glede "navezovanja stikov".

V zvezi s pripombo o ureditvi zastaranja pa Ministrstvo za pravosodje pojasnjuje, da je pripombo v celoti upoštevalo. V zvezi s pripombo glede prvega odstavka 70.a člena - Ministrstvo je pripombo upoštevalo.

K 6. členu (70.a člen KZ-1)

Ocenjujejo, da predlagana določba sistemsko sodi v Zakon o izvrševanju kazenskih sankcij (ki je tudi v postopku spreminjanja in dopolnjevanja) in ne v Kazenski zakonik.

Če bo ostala v predlaganem besedilu, opozarjamo, da bo potrebno popraviti sklicevanje v drugem odstavku 70.b člena KZ-1.

Ministrstvo za pravosodje je pripombo upoštevalo in popravilo sklicevanje v drugem odstavku 70.b člena KZ-1.

K 8. členu (86. člen KZ-1)

Glede na predlagano dopolnitev tega člena bo potrebno popraviti sklicevanje v petem odstavku 87. člena KZ-1. Poleg tega glede na veljavno besedilo 359. člena ZKP, kazenska sodišča pri izrekanju obsodilne sodbe ne bodo imela procesne podlage, da bi lahko odločila o takem načinu izvršitve kazni zapor.

Ministrstvo za pravosodje pojasnjuje, da je upoštevalo pripombo in popravilo sklicevanje v petem odstavku 87. člena KZ-1.

K 9. členu (94. člen KZ-1)

Menijo, da predlagana ureditev zastaranja izvršitve za denarno kazen ni smiselna, ker je za takšen način izmikanja plačila v zakoniku že predvidena izvršitev s spremembo v zapor (87. člen KZ-1).

Pri kazni zapor del predlaganega besedila, ki se glasi »na begu« sam po sebi ni ustrezen. Za primere izmikanja izvršitvi zaporne kazni v tujini in možnosti alternativnega prestajanja kazni bi zato bila nujna vključitev pogoja »v nasprotju z zakonom«.

Ministrstvo za pravosodje pojasnjuje, da je pripombo preučilo in ustrezno upoštevalo.

K 10. členu (113. člen KZ-1)

Menijo, da urejanje tega vprašanja (kaznivost prisilnih porok) v 113. členu KZ-1 ni ustrezno in bi bilo primerneje prisilne poroke urediti kot samostojno (ali ustrezno vključeno) kaznivo dejanje v poglavju kaznivih dejanj zoper zakonsko zvezo, družino in otroke.

Novi tretji odstavek po oceni VDT ni potreben, saj je razvoj izvrševanja dejanj v praksi pokazal, da imajo žrtve ponavadi vse listine pri sebi. Morebitno uničenje pa se lahko upošteva v okviru obteževalnih okoliščin.

Zagotoviti je torej treba, da strožja zakonska ureditev ne bo spodkopala učinkovitosti pregona, morda z določbo o nekaznivosti oziroma odpustitvi sankcije v primeru sodelovanja pri razkrivanju kaznivih dejanj (smiselno kot to velja na primer pri korupcijskih kaznivih dejanjih).

Ministrstvo za pravosodje pojasnjuje, da pri predlagani ureditvi varovana dobrina ni zakonska zveza, ampak temeljne človekove pravice in svoboščine. Poleg tega določitev kaznivosti prisilnih porok vsebuje v okviru določitve znakov kaznivega dejanja tudi elemente prisile, zato po mnenju Ministrstva za pravosodje ne sodi v poglavje o kaznivih dejanj zoper zakonsko zvezo, družino in otroke (XXI. poglavje). Zato je predlagan nov člen v poglavju o človekovih pravicah in temeljnih svoboščinah (XVI. poglavje).

Glede nove določbe o kaznivosti dejanj uporabnikov storitev trgovine z ljudmi po novem četrtem odstavku 113. člena KZ-1 Ministrstvo za pravosodje meni, da je glede na določbe člena 18, četrtega odstavka Direktive 2011/36/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. aprila 2011 o preprečevanju trgovine z ljudmi in boju proti njej ter zaščiti njenih žrtev⁴² primerno določiti tovrstno kaznivo dejanje. Ob tej mednarodni pravni podlagi je treba upoštevati tudi predloge nevladnih organizacij, da naj se uporabnike (storilce) kaznuje celo za malomarnost - kar kaže na določeno družbeno potrebo določitve kaznivosti. Ministrstvo za pravosodje ob teh nasprotujočih si stališčih meni, da je pripravilo sorazmeren kazenskopравни poseg, ki ni v nasprotju z načelom *ultima ratio*,

K 11. členu (135. člen KZ-1)

Podano je nasprotovanje predlaganemu načinu pregona, za katerega (z izjemo sicer upravičenega razmisleka o razširitvi pregona na predlog oškodovanca po drugem odstavku, če gre za hujše načine storitve ali občutljive kategorije žrtev) VDT ne vidi niti potrebe, niti prepričljive in razumne podlage. Očitno je tudi, da bodo opisane dodatne obremenitve imele posledice za učinkovito delo državnega tožilstva in občutno povečale stroške (celo v primeru večjega deleža alternativnega pregona s poravnavanjem ali odloženim pregonom), kar pa v predlogu zakona sploh ni upoštevano, niti ocenjeno.

Zakonodajne cilje bi predlagatelj lahko brez posebnih težav dosegel tudi na način, da bi (dodatne) hujše izvršitvene oblike in ranljive skupine žrtev vključil v drugi odstavek in tako omogočil pregon na predlog (na primer za dejanja storjena zoper uradne osebe, v sklopu družinskih razmerij in podobno).

V zvezi s pojmom »bližnje osebe« opozarjajo na težje določljiv doseg tega pojma v praksi in morebitno nadomestitev z ustreznnejšim izrazom.

Ministrstvo za pravosodje pojasnjuje, da je v času od zadnje novele KZ-1 (to je novela KZ-1B iz leta 2011) prejelo veliko število pripomb določenih državnih organov, ki se ukvarjajo predvsem s problematiko nasilja v družini oziroma nasilja v družbi (npr. Varuh človekovih pravic, Centri za

⁴² Uradni list EU, L 101, 15.4.2011.

socialno delo, Policija, ...). Skupno vsem tem informacijam oziroma stališčem je bilo nezadovoljstvo nad takrat uvedeno novo ureditvijo pregonov na zasebno tožbo, še zlasti upoštevajoč socialno sliko tega segmenta družbe. Zato je Ministrstvo za pravosodje predlagalo spremembe na navedenem področju, ki so v največji meri navedene in konkretizirane v letnih poročilih Varuha človekovih pravic za leti 2013 in 2014. Pri tem je Ministrstvo za pravosodje izhajalo iz ustavne določbe, da je Republika Slovenija pravna in socialna država (2. člen Ustave) ter iz odločb o varstvu osebnega dostojanstva in osebnosti ljudi (34. in 35. člen Ustave).

K 13., 14., 17., 18., 19. in 20. členu (234., 242., 261., 262., 263. in 264. člen KZ-1)

Predlagane spremembe odpirajo širše probleme, saj se uvajajo razponi kazni, ki niso v okviru dosedanjih mejnikov (tri - pet - osem let), zaradi česar ni več primerljivosti med posameznimi kaznivimi dejanji. Za takšne izjeme od sistema VDT RS pogreša poglobljene utemeljitve, ki bi se z vidika višine kazni morale opirati na analizo kaznovalne politike. V zvezi s predlaganim zvišanjem predpisanih kazni za korupcijska kazniva dejanja pa se, poleg premisleka o uporabi enotnih, že uveljavljenih »pasov« pri določanju kazni (do osem let oz. do pet let) zastavlja tudi vprašanje sorazmernosti glede na (nespremenjene) predpisane kazni pri temeljnem kaznivem dejanju zoper gospodarstvo (zloraba po 240. členu KZ-1).

Pri tem predlogu Ministrstvo za pravosodje izhaja iz ocenjevanja stanja v Republiki Sloveniji s strani relevantne mednarodne organizacije OECD (Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj). Priporočila OECD⁴³ iz junija 2014 predlagajo, da naj se za kazniva dejanja s področja korupcije določijo tudi odvračalne denarne kazni (glede na kontekst kot obvezne), da naj bodo sankcije za primere "tujega podkupovanja" (tujih funkcionarjev, tujih javnih uslužbencev in podobno) učinkovite, sorazmerne in odvračalne ter da naj se okrepi osredotočenost organov pregonov in sojenja glede korupcijskih kaznivih dejanj v smeri učinkovitosti, sorazmernosti in odvračalnosti. V Republiki Sloveniji načeloma ne razlikujemo med "notranjimi" in "zunanji" (tujimi) kategorijami storilcev kaznivih dejanj korupcije, zato je predlagano uravnoteženo povišanje predpisanih kazni za vsa kazniva dejanja s področja korupcije.

Ministrstvo za pravosodje pojasnjuje, da je razlog spremembe tudi v tem, da so tovrstna kazniva dejanja zelo zapletena in z vsebinskega vidika družbeno zelo škodljiva za sistem pravne države (2. člen Ustave) in njegovo dejansko uresničevanje.

K 15. členu (249. člen KZ-1)

Predlog spremenjenega besedila ne rešuje ustrezno dejanskih in pravnih položajev. Zahteva po »zaporednosti dejanj« bo namreč izločila vse tiste primere, ko storilec izmenoma plačuje in ne plačuje davke. Prav tako ni jasno kakšen učinek bo imela omejitev v delu, ki se glasi »v obdobju največ enega (koledarskega?) leta«, saj se neplačilo lahko nadaljuje preko navedenega okvira in bi v primeru rokovne zamejitve lahko prišlo do opustitve pregonov za nadaljnja dejanja, ki (sama po sebi) ne dosegajo mejnega zneska, čeprav so del kontinuiranega utajevanja davkov.

Učinke, ki jih zasleduje predlagatelj, je mogoče doseči z uporabo instituta kolektivnega kaznivega dejanja na uveljavljeni način in s prilagoditvijo objektivnega pogoja kaznivosti, s čimer se zagotovi tudi primerno razlikovanje med prekrškom in kaznivim dejanjem.

⁴³ Glejte: <http://www.oecd.org/daf/anti-bribery/SloveniaPhase3ReportEN.pdf> (str. 60, 3. točka).

⁴⁴ Glejte npr.: "Kljub temu, če vzamemo kot podlago za kaznovanje zahtevo po retribuciji, pa se nam vendarle zastaranje lahko zdi utemeljeno glede na to, da retribucija s potekom časa zaradi zbledeloga javnega spomina na storjeno zlo po eni strani in sprememb v razumevanju prava po drugi postopoma izgublja svojo aktualnost in nazadnje postane sploh nepomembno.", v: dr. Bele, Ivan, *Kazenski zakonik s komentarjem - Splošni del*, GV Založba, Ljubljana, 2001, str. 596.

Ministrstvo za pravosodje je navedene pripombe skrbno preučilo in jih v večji meri tudi upoštevalo – v smeri predlagane sistemske spremembe, namreč z ureditvijo, po kateri bo kaznivo dejanje davčne zatajitve dokončano v trenutku, ko znesek utajenih davkov ali drugih obveznosti, vključno z neupravičeno vrnjenim davkom, bodisi samostojno ali v seštevku dosegel 50.000 evrov (se pravi preseže veliko premoženjsko vrednost, kot je opredeljena v devetem odstavku 99. člena KZ-1) in to v obdobju največ 12 mesecev.

K 16. členu (260. člen KZ-1)

Ocenjujejo, da ni potrebe po novem tretjem odstavku 260. člena KZ-1, saj nekaznivost (oziroma izključitev protipravnosti) v obsegu, ki je predmet novega odstavka, že zagotavlja sam zakon z blanketnim sklicevanjem, ki po naravi vključuje tudi določbo 6. člena Zakona o tajnih podatkih.

Ugotavljajo tudi, da je v besedilu predlaganega odstavka izrazito vsebinsko nasprotje med zahtevo, da gre za podatek, ki razkriva protipraven poseg v človekove pravice, hkrati pa se upošteva možnost, da razkritje nima hudih ali nepopravljivih škodljivih posledic za interese Slovenije.

Uporaba besede "oziroma" v kazenskopравnih predpisih ni dopustna, če v sklopu naštevanja njen pomen ni jasen.

Ministrstvo za pravosodje pojasnjuje, da je pripomba glede besede "oziroma" upoštevalo, glede ostalih pripomb pa je stališče Ministrstva za pravosodje, da le-te niso v takšni meri utemeljene, da bi jih bilo mogoče upoštevati. Menimo, da je v času povečane občutljivosti za učinkovito varstvo svobode izražanja v ustavni demokraciji treba v Kazenskem zakoniku določiti "kontrolni mehanizem", ki neposredno razkriva, posredno pa preprečuje hude zlorabe oblasti ali množične in tajne kršitve človekovih pravic in temeljnih svoboščin (primeri: ti. "NSA afera" iz leta 2013 in sedaj najnovejša ti. "Bundesnachrichtendienst afera" iz aprila 2015). Sklicevanje na Zakon o tajnih podatkih (ali na Zakon o dostopu do informacij javnega značaja) je neprimerno z vidika spoštovanja svobode izražanja, ki v tovrstnih (prej opisanih) hudih situacijah nikakor ne more biti podvržena predhodnemu upravnemu odločanju. Prav tako pa po oceni ministrstva ni primerno, da bi bile določbe Kazenskega zakonika o kaznivosti (ali nekaznivosti) pri določenih kaznivih dejanjih bile tako močno sistemske (!) podvržene upravni zakonodaji oziroma upravnemu odločanju.

Dodatni predlogi za spremembe in dopolnitve:

VDT RS je posredovalo predlog tudi za spremembe ali dopolnitve 58., 59., 68., 72., 76., 223., 227., 228., 229., 240. in 243. člena KZ-1.

Ministrstvo za pravosodje pojasnjuje, da navedeni predlogi ne sovpadajo s konceptom predlagane novele KZ-1C (minimalistični pristop glede določenih nujnih sprememb), jih bo pa Ministrstvo za pravosodje skrbno preučilo ter v največji možni meri upoštevalo pri naslednji noveli Kazenskega zakonika.

2. Vrhovno sodišče Republike Slovenije je posredovalo naslednje pripombe:

Kazenski oddelek Vrhovnega sodišča Republike Slovenije daje naslednje pripombe:

K 11. členu:

Po mnenju Vrhovnega sodišča Republike Slovenije je predlagana neustrezna umestitev ureditve zalezovanja v 135. člen KZ-1. Po predlagani spremembi bi bilo zalezovanje eden od izvršitvenih načinov kaznivega dejanja grožnje po 135. členu KZ-1. Kaznivo dejanje grožnje je mogoče storiti le z

obarvanim naklepom, torej z namenom ustrahovati ali vznemiriti oškodovanca ("zato da bi ga ustrahoval ali vznemiril"). Ta zakonski znak kaznivega dejanja pri zalezovanju ni običajen motiv zalezovalca, ki večinoma nima namena ustrahovati in vznemiriti oškodovanca, ampak je njegov motiv drugačen (uresničitev ljubezenske želje, zadovoljitev spolne potrebe). Ta subjektivni zakonski znak (namen) bo zato pri predlagani inkriminaciji po mnenju Vrhovnega sodišča Republike Slovenije težko izkazati in dokazati, s tem pa dejanje ne bo zajemalo vseh zakonskih znakov kaznivega dejanja po 135. členu KZ-1. Glede na navedeno predlagajo razmislek o tem, da se kaznivost zalezovanja določi na drug način (na primer kot samostojen člen).

Ministrstvo za pravosodje je navedeno pripombo preučilo in jo v določenem delu upoštevalo na način, da je zalezovanje določilo kot novo kaznivo dejanje v novem 134.a členu KZ-1.

K 15. členu:

Iz obrazložitve spremembe 249. člena KZ-1 ni mogoče razbrati razlogov, zaradi katerih je obdobje največ enega leta določeno kot znak, ki zamejuje najdaljši časovni okvir za izvršitev kaznivega dejanja davčne zatajitve, kadar je storjeno kot kolektivno dejanje *sui generis*. Postavlja se vprašanje, kako se bodo obravnavala tista storilčeva ravnanja, ki segajo izven enoletnega obdobja. Ali bodo obravnavana kot prekrški? In primer, ko storilec ne izpolnjuje svojih mesečnih obveznosti v obdobju na primer treh let.

Ministrstvo za pravosodje je pripombo pretehtalo in posledično pripravilo spremenjeno besedilo določb relevantnega dela 249. člena KZ-1 in dodelalo obrazložitev predlaganega člena.

K 16. členu:

V predlagani spremembi 260. člena KZ-1 je na dveh mestih uporabljen izraz očitno. VS RS meni, da je izraz „očitno“ tako nedoločen, da je predlagano besedilo v nasprotju z načelom zakonitosti. Iz predlaganega besedila zakona niti iz obrazložitve predloga ni razvidno, ali se beseda očitno nanaša na težo protipravnosti posega oziroma zlorabe oblasti (torej na hujše protipravne posege oziroma hujše zlorabe oblasti), ali na stopnjo prikritosti takšnih ravnanj, torej na tiste, ki so očitne brez posebnega razgaljenja, ne pa na takšne, ki so na primer dobro prikrite. Prav tako ni dovolj jasno, komu mora biti zloraba oziroma protipravnost očitna - tistemu, ki razkriva tajne podatke; državi, ki protipravno posega oziroma tistemu, ki zlorablja oblast; organom odkrivanja in pregona; ali morda celo vsakomur (javnosti) - pred ali po razkritju tajnih podatkov.

Ministrstvo za pravosodje pojasnjuje, da je pripombo upoštevalo in besedo "očitno" nadomestilo z besedo "hujše", kar je tudi v skladu z izrazoslovjem v veljavnem KZ-1 (npr. 70.b člen, 172. člen, 236. člen, 258. člen, 287. člen, 317. člen, itd).

3. Višje sodišče v Ljubljani:

Sodniki kazenskega oddelka Višjega sodišča v Ljubljani predlagajo spremembo prvega odstavka 70.a člena KZ-1 glede vprašanja sorazmernosti uporabe obveznega psihiatričnega zdravljenja in varstva v zdravstvenem zavodu, in sicer v delu "...zanj predpisana kazen najmanj enega leta zapora...". Citirano besedilo pomeni, da se lahko navedeni varnostni ukrep izreče samo za tista kazniva dejanja, za katera je kot posebni minimum predpisana kazen najmanj enega leta zapora. To pa pomeni (kot izhaja tudi iz sodne prakse), da ukrepa ni mogoče izreči za v praksi zelo pogosta kazniva dejanja, ki vsebujejo elemente nasilja (npr. neprištevnost storilec je izvršil objektivne znake kaznivega dejanja, za katerega je mogoče izreči kazen zapora do treh let). Zato predlagajo, da se zgoraj citirano zakonsko besedilo nadomesti z besedilom "...se zanj sme izreči kazen eno leto ali več...". Sledeči predlog utemeljujejo tudi z informacijo o kazenski materialni zakonodaji Republike

Avstrije.

Ministrstvo za pravosodje je predlog preučilo in pripombo upoštevalo.

4. Okrožno sodišče v Ljubljani:

Pripombe glede določb, ki se nanašajo na zastaranje izvršitve zaporne kazni (9. člen Predlog KZ-1C).

Ureditev teka in prekinitve zastaranja izvršitve kazni je dejansko izenačena z določbami, ki za tek zastaranja veljajo glede kazenskega pregonu. Glede na navedeno opozarjajo na nedoslednost dikcije zakonskega besedila, saj je glede teka zastaranja pri kazenskem pregonu uporabljena dikcija „storilec nedosegljiv za državne organe“, medtem ko se glede teka zastaranja izvršitve kazni predvideva uporaba dikcije „na begu ali se drugače izmika nastopu ali plačilu kazni“. Zato bi bilo smiselno razmisliti o uporabi enake dikcije v obeh primerih.

Nadalje bi bilo potrebno v zakonu objektivizirati okoliščine, kdaj se šteje, da je obsojenec na begu oziroma se izmika nastopu zaporne kazni (pa tudi plačilu denarne kazni). Sodišča se bodo namreč v praksi ob takšnem zakonskem besedilu vedno znova znašla pred vprašanjem, od katerega dogodka ali procesnega dejanja dalje se šteje, da je obsojeni na begu oziroma se izmika nastopu kazni. V praksi bo v takšnih primerih dejansko privedlo do nezastarljivosti izvršitve vseh zapornih (pa tudi denarnih) kazni, ne glede na njihovo višino. Navedeno v praksi pomeni, da bodo postale nezastarljive tudi nizke zaporne kazni, takšna ureditev pa je po oceni sodišča vprašljiva tako s kriminološkega kot tudi resocializacijskega učinka zaporne kazni.

Ministrstvo za pravosodje je predlog preučilo in ocenilo, da je v določenem delu utemeljen, tako da ga je ustrezno upoštevalo. V delu, ki se nanaša na "linearno" podaljševanje zastaralnih rokov v sorazmerju s težo kaznivega dejanja, pa Ministrstvo za pravosodje pojasnjuje, da je treba predlog skrbneje preučiti, tako da ga bo potencialno upoštevalo pri naslednji noveli.

5. Društvo državnih tožilcev Slovenije:

Društvo podaja naslednje predloge oz. mnenja:

K 6. členu:

Predlagajo, da se v 70.a členu spremeni tudi tretji odstavek, v katerem je določeno, da ukrep iz prvega odstavka 70.a člena traja za neprištevnega storilca največ 5 let. Predlagajo podaljšanje petletnega roka, saj je dosednji prekratek, kar se po njihovem mnenju velikokrat izrablja v posameznih kazenskih postopkih.

Ministrstvo za pravosodje pojasnjuje, da je sedaj veljavna ureditev začela veljati z zadnjo novelo KZ-1 iz leta 2011, ko je prav psihiatrična stroka zagovarjala stališče, da ni toliko pomembna dolžina obdobja zdravljenja, ampak frekvenca zdravljenja in je torej bilo z vidika temeljnega ustavnega načela sorazmernosti (2. člen v zvezi s tretjim odstavkom 15. člena Ustave) določeno obdobje petih let. Ministrstvo za pravosodje bo skupaj s strokovnjaki z navedenega področja in z Ministrstvom za zdravje predlog ponovno skrbno preučilo in ga potencialno upoštevalo pri naslednji noveli KZ-1.

K 7. členu:

Predlog: V novem 71.a členu se v 6. odstavku beseda »določiti« nadomesti z besedo »odločiti«.

Pripombo je Ministrstvo za pravosodje upoštevalo.

K 11. členu:

V zvezi s predlogom, da se kaznivo dejanje grožnje ponovno preganja na predlog, ni bila opravljena nikakršna analiza, ki bi podkrepila dejstvo, da je bila dosedanja ureditev, da se preganja na zasebno tožbo, slaba.

Ministrstvo za pravosodje pojasnjuje, da je v času od zadnje novele KZ-1 (to je novela KZ-1B iz leta 2011) prejelo veliko število pripomb določenih državnih organov, ki se ukvarjajo predvsem s problematiko nasilja v družini oziroma nasilja v družbi (npr. Varuh človekovih pravic, Centri za socialno delo, Policija, ...). Skupno vsem pridobljenim povratnim informacijam je bilo nezadovoljstvo nad takrat uvedeno novo ureditvijo pregona na zasebno tožbo, še zlasti upoštevajoč socialno sliko tega segmenta družbe. Zato je Ministrstvo za pravosodje predlagalo spremembe na navedenem področju, ki so v največji meri navedene in konkretizirane v letnih poročilih Varuha človekovih pravic za leti 2013 in 2014. Pri tem je Ministrstvo za pravosodje izhajalo iz ustavne določbe, da je Republika Slovenija pravna in socialna država (2. člen Ustave) in da je treba aktivno (prvi stavek prvega odstavka 5. in 15. člen Ustave) varovati osebno varnost in dostojanstvo ter osebnost ljudi (34. in 35. člen Ustave).

Predlagajo pa razmislek o morebitni spremembi 220. člena KZ-1, in sicer v smeri, da bi se kaznivo dejanje Poškodovanje tuje stvari po prvem odstavku 220 člena preganjalo na zasebno tožbo.

Prav tako glede na veliko število kaznivih dejanj tatvine po drugem odstavku 204. člena KZ-1 predlagajo, da se, glede na očitno manjšo družbeno nevarnost, morebiti le-to preganjalo na zasebno tožbo oziroma bi se lahko obravnavalo kot prekršek.

Dodatno predlagajo tudi spremembo petega odstavka 58. člena KZ-1 tako, da sme sodišče izreči pogojno obsodbo tudi za kazniva dejanja, za katera je predpisana kazen zapora najmanj treh let.

V 1. točki prvega odstavka 324. člena predlagajo, da se doda tudi besedilo, ki bo opredeljevalo količino alkohola v urinu. Beležijo namreč več konkretnih primerov, ko je bil storilcu odvzet le urin in je bila izmerjena ter ugotovljena količina alkohola v urinu, vendar te ugotovitve ni bilo moč uporabiti, saj se kot zakonski znak opredeljuje le količina alkohola v krvi ali izdihanem zraku.

Ministrstvo za pravosodje pojasnjuje, da navedeni predlogi ne sovpadajo s konceptom predlagane novele KZ-1C (minimalistični pristop glede določenih nujnih rešitev), vendar jih bo Ministrstvo za pravosodje skrbno preučilo ter v največji možni meri upoštevalo pri naslednji noveli Kazenskega zakonika.

6. Odvetniška zbornica Slovenije:

Glede predloga pretrganja teka zastaranja izvršitve kazni zapora iz razloga, ker je obsojenec "na begu", dejansko pomeni ukinitvev instituta zastaranja izvršitve kazni. Če zastaranje ne teče v času, ko je obsojenec "na begu" (kar je najpogostejše v praksi), se postavlja vprašanje, kdaj sploh teče. Po njihovem mnenju je predlagana sprememba nesprejemljiva.

Ministrstvo za pravosodje je predlog preučilo in ocenilo, da je v določenem delu utemeljen, tako da je modificiralo besedilo navedenega člena, vendar načelna razlika v stališčih še vedno obstaja. Ministrstvo zlasti meni, da javni interes pravne države po 2. členu Ustave Republike Slovenije (izvrševanje pravnomočnih kazenskih sodb) in v povezavi z njim generalna prevencija pretehtata nad pravico posameznika do pozabe⁴⁴. Slovenija kot pravna država ne sme dopuščati, da bi izmikanje

izvršitvi kazenske sankcije - zastaranje oziroma potek časa - bilo ustrezen razlog za "odpust" pravnomočno izrečene kazenske sankcije. Upoštevati je treba tudi določbe o zastaranju pregona kaznivih dejanj iz KZ-1, ki veljajo na splošno in bi sedaj še široko zastaranje izvršitve kazni za primere pravnomočnih obsodilnih sodb pomenilo pretirano negacijo pravne države.

Prav tako nasprotujejo predlaganemu zvišanju zagroženih kazni za ti. korupcijska kazniva dejanja. Po njihovem mnenju je argument, da bi morala biti pristojnost za tovrstna kazniva dejanja na okrožnih sodiščih, povsem ne-praven, poleg tega ni naveden noben utemeljen oziroma resen kriminološki argument za postrožitev kazni. Ob tem še opozarjajo, da se na podlagi tega predloga zvišuje zastaralni rok za tovrstna kazniva dejanja na 20 let, kar je popolnoma nesorazmerno.

Ministrstvo za pravosodje pojasnjuje, da je razlog spremembe tudi v tem, da so tovrstna kazniva dejanja zelo zapletena in vsebinsko družbeno zelo škodljiva za sistem pravne države (2. člen Ustave) in zato je primaren razlog strožjim sankcijam družbena nesprejemljivost in zavrnost tovrstnih kaznivih dejanj. Prav tako gre za izpolnjevanje relevantnih priporočil OECD z vidika krepitve odvračilnosti korupcijskih kaznivih dejanj.

7. Združenje novinarjev in publicistov:

Pripombe k predlaganim členom:

Glede kaznivega dejanja grožnje podpirajo predlog o pregonu na predlog. Glede kaznivega dejanja izdaje uradne tajnost pa ZNP podpira rešitev, kot jo predlaga Društvo novinarjev Slovenije.

Navedena pripomba je upoštevana že v osnovnem predlogu zakona.

Dodatni predlogi:

Predlagajo spremembe in dopolnitve v smeri glede črtanja kaznivih dejanj zoper čast in dobro ime in kaznivega dejanja kršitev tajnosti občil - torej kaznivosti same in tudi določitve kazni zapora.

Navedenih predlogov Ministrstvo za pravosodje ne more upoštevati najprej z vidika dejstva, da večina držav članic Sveta Evrope ima takšna kazniva dejanja (kar potrjujejo tudi dokumenti Sveta Evrope) in da jih tudi Evropsko sodišče za človekove pravice ni zavrnilo kot nasprotna svobodi izražanja po 10. členu Evropske konvencije o človekovih pravicah, razen če so bila npr. prestrogo opredeljena - premalo možnih "obramb" ali je bilo opravljeno neustrezno vrednotenje interesov v demokratični družbi (glejte tudi: dr. Jernej Letnar Čerňič: *Pasti svobode izražanja*, lus Info - Kolumna, 7. 9. 2012).

Prav tako so bile določbe navedenih kaznivih dejanj v Sloveniji ustavnosodno presojene že leta 1999 - glede na določbe takratnega Kazenskega zakonika iz leta 1994 (odločba US, št. U-I-226/95, 8. 7. 1999 (objava: Uradni list RS, št. 60/99, in OdlUS VIII, 174)), tudi z vidika prava Evropske konvencije o človekovih pravicah (sodna praksa Evropskega sodišča za človekove pravice). In ta presoja je bila ponovljena pred kratkim, sicer v civilnopравни zadevi, kjer je Ustavno sodišče podalo opredelitve o varovanih vrednotah pri "žalitvenih deliktih" in razmerju do svobode izražanja (vrednostne sodbe in kaznivost) in obenem tudi potrdilo ustreznost odločbe Ustavnega sodišča RS iz leta 1999 (odločba US, št. Up-1019/12, 26. 3. 2015, zlasti 8. točka in opomba št. 6 (objava: Uradni list RS, št. 30/15)). Med drugim je v tej odločbi navedeno, katere so varovane vrednote:

"11. [...] Na drugi strani je zaradi varstva pravic iz 34. in 35. člena Ustave tudi izražanju grobih vrednostnih sodb postavljena meja. Kjer piscu ne gre več za vplivanje na razpravo v zadevah javnega pomena, ampak zgolj za žalitev drugega, protipravnost ni izključena.[...] Zato varstva pravice do svobode izražanja ne uživajo tiste izjave, katerih izključni namen je sramotitev oziroma

zaničevanje prizadete osebe. [...]".

Smiselno je tudi navesti, da imajo navedena kazniva dejanja v Kazenskem zakoniku na relevantnih mestih določeno precejšnje število "izključitev kaznivosti" oziroma "obramb" ("*defences*"), ki veljajo zlasti za kritične medije in druge osebe ter da so bile s Kazenskim zakonikom iz leta 2008 predpisane kazni zapora za določene oblike teh kaznivih dejanj znižane.

Tudi nauki ti. "*News International/News of the World afere*", ki je pred nekaj leti izbruhnila v Združenem Kraljestvu Velike Britanije in Severne Irske, so pokazali, da medijska samo-regulacija ne deluje in da tudi civilnopravna zaščita pred žaljenjem ali posegi v zasebnost ne deluje dovolj dobro za žrtve posegov v zasebnost (Poročilo Leveson preiskave z dne 29.11.2012). Ob tem ni odveč navesti, da Združeno Kraljestvo Velike Britanije in Severne Irske ne pozna več kazenskopravnih posegov na področju svobode izražanja (z določenimi izjemami, zlasti ko gre za zlorabe osebnih podatkov).

Z vidika (relativnih ali absolutnih) javnih osebnosti (politiki, menedžerji, igralci ipd.) je relevantna tudi sodba Evropskega sodišča za človekove pravice v primeru *Mosley proti Združenemu Kraljestvu*, št. 48009/08, 10. 5. 2011 (zlasti razdelek 131. sodbe – kdaj pri osebi "v očeh javnosti" prevlada varstvo zasebnosti po 8. členu Evropske konvencije o človekovih pravicah in razdelek 107. sodbe, da imajo države dokaj široko polje proste presoje, kako bodo varovale zasebnost ter da za njih ni možno izvesti "izenačitve" glede tega vprašanja).

Res je tudi, da so načeloma vse države naslednice nekdanje Jugoslavije kaznivost teh dejanj črtale iz njihovih Kazenskih zakonikov v obdobju od cca. leta 2001 dalje - razen Republike Slovenije. Vendar bi bil ta ti. "jugoslovanski trend" le težko relevanten za Republiko Slovenijo - druge države naslednice so bile namreč glede področja sprememb kazenske materialne zakonodaje pretežno pod mednarodno upravo, pod mednarodnim nadzorom ali pod vplivom s tem povezanega (vendar formalno ločenega) mednarodnega svetovanja ali mednarodnega vplivanja. Ob tem domnevnem sledenju določbam in sodni praksi po Prvem amandmaju k Ustavi Združenih držav Amerike (1789) morda ni bila dovolj konceptualno upoštevana pomembna razlika med Evropo in Združenimi državami Amerike (v Evropi veljajo določbe 8. in 10. člena Evropske konvencije o človekovih pravicah, v Združenih državah Amerike pa določbe Prvega amandmaja k Ustavi, ki so vsebinsko drugačne, nadalje v Evropi obstajajo pretežno kontinentalni pravni sistemi, v Združenih državah Amerike pa skoraj v celoti pravni sistem občega prava; kazniva dejanja zoper čast in dobro ime pa so bila v Evropi uvedena v 19. stoletju načeloma kot element vzpostavitve enakosti).

Glede na navedene argumente je zaključno smiselno opozoriti, da imajo kazniva dejanja zoper čast in dobro ime svoj temelj tako v 34. in 35. členu Ustave Republike Slovenije v zvezi s prvim odstavkom 39. člena Ustave Republike Slovenije, kot tudi vsaj v 8. členu v zvezi z 10. členom Evropske konvencije o človekovih pravicah.

8. Agencija za trg vrednostnih papirjev:

Podpirajo predlagano spremembo 238. člena KZ-1 glede zlorabe notranje informacije, obenem pa predlagajo poenotenje s sprejeto Uredbo (EU) št. 596/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. aprila 2014 o zlorabi trga (uredba o zlorabi trga; MAR), ki bo leta 2016 pretežno neposredno zavezovala Republiko Slovenijo in ima delno drugačno ureditev, kot je sedaj določena v Direktivi 2003/6/ES. Zato predlagajo, da bi bila kazniva tudi zloraba notranjih informacij v zvezi s finančnimi instrumenti, s katerimi se ne bo trgovalo na organiziranem trgu, pač pa se bo zloraba notranje informacije nanašala na finančni instrument, s katerim se trguje na MTF ali v okviru OTF, kot je to določeno v MAR.

Ministrstvo za pravosodje pojasnjuje, da bo predlagano spremembo preučilo, vendar poudarja, da se

Uredba št. 596/2014 o zlorabi trga (MAR) začne uporabljati 3. julija 2016 in da očitno še ne obstajajo ustrezni tuji zgledi implementacije navedenih institutov v kazenski materialni zakonodaji, saj gre za dokaj zapleteno vprašanje, kjer je nujno treba natančno in čimbolj jasno določiti znake kaznivih dejanj (načelo zakonitosti v kazenskem pravu po 28. členu Ustave).

9. Društvo za nenasilno komunikacijo:

K 1. členu KZ-1C - Posebna osebna veljavnost:

Predlog je utemeljen in bi predlagali zgolj dopolnitev, in sicer, da se v skupino teh kaznivih dejanj umestijo tudi druga kazniva dejanja z znaki nasilja, kot je npr. opredeljeno v 7. člen KZ - 1C (Prepoved približevanja ali komuniciranja z oškodovancem). Menimo, da je potrebno mladoletne osebe posebej zaščititi oz. začeti pregon po uradni dolžnosti vedno, kadar ima kaznivo dejanje zoper njih znake nasilja.

Ministrstvo za pravosodje pojasnjuje, da je predlagano pripombo preučilo in jo tudi upoštevalo, pri tem pa je potrebno dodati, da je pregon po uradni dolžnosti pravilo v kazenskem procesnem in materialnem pravu, pregon na zasebno tožbo pa zgolj izjema.

K 3. členu KZ-1C – Izbira navodil:

Predlagajo tudi obvezno vključitev obsojenih storilcev kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost iz 19. poglavja KZ-1, nasilja v družini po 191. členu KZ-1 ter zanemarjanja mladoletne osebe in surovega ravnanja po 192. členu KZ-1 v programe dela s povzročitelji nasilja. Nasilje je zloraba moči, ki jo oseba z več moči povzroča nad osebo z manj moči, ob pomoči in podpori strokovnih služb pa se lahko povzročitelj nasilja nauči ravnati drugače.

Ministrstvo za pravosodje pojasnjuje, da predloga ni upoštevalo, ker to ni nujno, saj se enak učinek lahko doseže z izbiro navodil iz 2. alineje tretjega odstavka 65. člena KZ-1 ("obiskovanje ustrezne poklicne, psihološke ali druge posvetovalnice)."

K 7. členu KZ-1C – Prepoved približevanja ali komuniciranja z oškodovancem:

Določilo, da sodišče izbere enega ali več načinov izvršitve ukrepa ne zagotavlja zadostne zaščite žrtev v primeru, da sodišče izbere le enega ali le nekatere načine izvršitve ukrepa. Po mnenju podpisanih organizacij bi moral varnostni ukrep prepovedi približevanja ali komuniciranja z oškodovancem zajemati vse načine, ki so naštetí oziroma bi morala prepoved približevanja oškodovancu ali njegovim bližnjim obvezno zajemati vsaj prepoved neposrednih ali posrednih stikov ali komuniciranja z oškodovancem ali njegovimi bližnjimi, vključno z uporabo elektronskih komunikacijskih sredstev. Prav zaradi navedenega tudi menijo, da za zaščito žrtev ne zadostuje, da sodišče opredeli posamezne načine prepovedanih oblik komuniciranja ali določi prepovedane oblike druženja. Načinov komuniciranja oziroma oblik druženja je lahko ogromno, se nenehno spreminjajo. Ni nujno, da sodišče vse načine oziroma oblike predvidi, lahko jih celo ne pozna. Menimo, da je cilj – zavarovati žrtev oziroma oškodovanko/oškodovanca kaznivega dejanja – mogoče učinkovito doseči le s prepovedjo, ki se nanaša na vse načine oziroma oblike, ki jih sicer predlog 7. člena KZ-1C že zajema. Poleg tega še predlagajo, da sodišče o prenehanju ukrepa zasliši tudi oškodovanko oziroma oškodovanca, saj prav on/a lahko da najbolj relevantne informacije o tem, ali so razlogi za izrek ukrepa resnično prenehali.

Pripomba glede obvezne določitve vseh predlaganih ukrepov je po mnenju Ministrstva za pravosodje nesorazmerna in je zato ni upoštevalo. V zvezi s predlogom o zaslišanju oškodovanca ob prenehanju ukrepa Ministrstvo za pravosodje meni, da ni ovir, da bi v postopku ugotavljanja, ali so prenehali

razlogi za ukrep, sodišče pridobilo tudi izjavo oškodovanca, če bo ocenilo, da je glede na okoliščine primera ta izjava potrebna in relevantna; ne bi bilo pa po mnenju predlagatelja sorazmerno (niti potrebno), da bi se v pridobitev izjave oškodovanca z zakonom določila kot obvezna. .

K 10. členu KZ-1C – Trgovina z ljudmi:

Podpisane organizacije opozarjajo, da je prisilna poroka oblika trgovanja z ljudmi (kot npr. prisilno delo), ne pa način izvršitve ene od oblik, kot to opredeljuje predlog spremembe. Opozarjajo, da zakonski znak »zaradi izkoriščanja« močno krči polje kaznivosti in je dejanska ovira pri preganjanju kaznivega dejanja trgovanja z ljudmi, saj je treba za kaznivo dejanje trgovine z ljudmi dokazati ne le storilčev naklep, temveč tudi poseben namen (zaradi izkoriščanja). Če torej namena izkoriščanja ni mogoče dokazati (in iz prakse vemo, da je to zelo težko), ni kaznivega dejanja trgovanja z ljudmi. Podpisane organizacije menijo, da bi moral biti ta zakonski znak izpuščen iz opisa kaznivega dejanja. Namen izkoriščanja bi kvečjemu lahko bil kvalifikatorna okoliščina, zaradi katere bi bil storilec kaznovan strožje.

Po mnenju podpisanih organizacij bi morala za storitev kaznivega dejanja po predlaganem 4. odstavku 113. člena KZ-1C (kaznivost uporabnikov storitev žrtev trgovanja z ljudmi) zadoščati že malomarnost. Pri trgovanju z ljudmi gre namreč za izjemno hud, zavržen in splošno škodljiv družben pojav, ki ne predstavlja hudih posledic samo za varnost, blaginjo in človekove pravice žrtev, temveč vpliva celo na varnost in blaginjo države (povezanost trgovanja z ljudmi kot oblike organiziranega kriminala s korupcijo). Država bi se morala odločno boriti proti temu pojavu in kaznovati vsakogar, ki je vedel, da uporablja storitve žrtve trgovanja z ljudmi, se je te možnosti zavedal, pa je lahkomišlno mislil, da temu ni tako, ali pa se možnosti ni zavedal, pa bi se je po okoliščinah in po svojih osebnih lastnostih moral in mogel zavedati.

Ministrstvo za pravosodje pojasnjuje, da je postavitve pragu kaznivosti z malomarnostjo kot obliko krivde v navedenem primeru nesorazmeren ukrep, saj malomarnost kot oblika krivde zajema tudi nezavestno malomarnost, kar pomeni, da je storilec kriv tudi če se ni zavedal, da lahko stori dejanje, pa bi se bil po okoliščinah in po svojih osebnih lastnostih tega moral in mogel zavedati. Kljub nesporni teži in zavržnosti kaznivega dejanja trgovine z ljudmi je ta oblika krivde za »uporabnike storitev« po mnenju ministrstva nesorazmerna, saj bi lahko vodila tudi v kriminalizacijo dejansko nič hudega slutečih posameznikov. Glede znaka kaznivega dejanja izkoriščanja pa Ministrstvo za pravosodje meni, da se je od 1. novembra 2008, ko je ta znak bil določen v Kazenskem zakoniku, že razvila ustrezna državnotožilska in sodna praksa in bi spremembe lahko škodovala pravni varnosti ali učinkovitosti kazenskega pregona.

K 11. členu KZ-1C – Grožnja:

Predlog uvaja tudi nov zakonski znak »ali z istim namenom zalezuje njega ali njegovo bližnjo osebo«. Glede zalezovanja podpisane organizacije predlagamo, da se opredeli kot samostojno kaznivo dejanje.

Ministrstvo za pravosodje je navedeno pripombo preučilo in jo v določenem delu upoštevalo na način, da je zalezovanje določilo kot novo kaznivo dejanje v novem 134.a členu KZ-1.

Poleg navedenih pripomb so podpisane organizacije posredovale še pripombe na člene, ki niso neposredno povezani z novelo KZ-1C (npr. k 99. členu KZ-1 – Pomen izrazov v zakoniku, novo kaznivo dejanje razkritja lokacije varnih hiš, kriznih centrov in drugih varnih zatočišč, v zvezi s kaznivimi dejanji zoper spolno nedotakljivost in s kaznivim dejanjem nasilja v družini).

Ministrstvo za pravosodje pojasnjuje, da navedeni predlogi ne sovpadajo s konceptom predlagane novele KZ-1C (minimalistični pristop glede določenih nujnih ureditev), jih bo pa Ministrstvo za pravosodje skrbno preučilo ter v največji možni meri upoštevalo pri naslednji noveli Kazenskega zakonika.

10. Zavod za kulturo raznolikosti Open:

Predlagajo, da bi v KZ-1 implementirali pojem neregistrirane istospolne partnerske skupnosti ter pri kaznivem dejanju dvojne zakonske zveze dodali tudi registrirano istospolno partnersko skupnost.

Ministrstvo za pravosodje pojasnjuje, da je z navedenimi predlogi seznanjeno, vendar je mnenja, da ne sovpadajo s konceptom predlagane novele KZ-1C, niti ne bi z vidika pravnega reda zagotavljale spoštovanje načela zakonitosti v kazenskem pravu (28. člen Ustave), zlasti ker tovrstna, s strani predlagatelja nejasno opisana razmerja niso del družinskega prava oziroma Zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih.

11. Urad Republike Slovenije za preprečevanje pranja denarja:

Predlagajo, da se KZ-1 z vidika pravnega reda Evropske unije nekoliko dopolni tudi v členu, ki se nanaša na financiranje terorizma (109. člen), tako da bi se nanašal tudi na 110. in 111. člen KZ-1.

Ministrstvo za pravosodje je navedeni predlog sprejelo.

12. Finančna uprava Republike Slovenije, Državno pravobranilstvo Republike Slovenije, Varuh človekovih pravic Republike Slovenije in Informacijski pooblaščenec na posredovani predlog KZ-1C nimajo pripomb in predlogov.

13. Pravna fakulteta Univerze v Ljubljani, Pravna fakulteta Univerze v Mariboru, Evropska pravna fakulteta, Fakulteta za državne in evropske študije, Specializirano državno tožilstvo Republike Slovenije, Slovensko sodniško društvo, Društvo novinarjev Slovenije, Komisija za preprečevanje korupcije, Banka Slovenije, Javna agencija Republike Slovenije za varstvo konkurence, Agencija za zavarovalni nadzor, Računsko sodišče, Inštitut za kriminologijo pri Pravni fakulteti v Ljubljani in Transparency International Slovenija na posredovan predlog KZ-1C do določenega roka niso posredovali pripomb ali predlogov.

8. Navedba, kateri predstavniki predlagatelja bodo sodelovali pri delu državnega zbora in delovnih teles:

- mag. Goran KLEMENČIČ, minister za pravosodje
- ga. Tina BRECELJ, državna sekretarka v Ministrstvu za pravosodje
- g. Darko STARE, državni sekretar v Ministrstvu za pravosodje
- ga. Andreja LANG, generalna direktorica Direktorata za zakonodajo s področja pravosodja

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Kazenskem zakoniku (Uradni list RS, št. 50/12 – uradno prečiščeno besedilo) se za 5. členom doda nov 5.a člen, ki se glasi:

»Način pregona storilcev kaznivih dejanj, izvršenih na škodo mladoletnikov 5.a člen

V primerih, ko je kaznivo dejanje iz poglavij zoper življenje in telo, zoper človekove pravice in svoboščine, zoper spolno nedotakljivost ali drugo kaznivo dejanje z znaki nasilja izvršeno zoper osebe, mlajše od 18 let, ni potrebna vložitev predloga oškodovanca in se storilca preganja po uradni dolžnosti.«.

2. člen

V četrtem odstavku 56. člena se za besedo »kazni« doda besedilo »ter 42 eurov globe, izrečene za prekršek«.

3. člen

V tretjem odstavku 65. člena se za 5. točko doda nova 6. točka, ki se glasi:

»6) prepoved navezovanja neposrednih ali posrednih stikov z eno ali več določenimi osebami, vključno z uporabo elektronskih komunikacijskih sredstev;«.

Dosedanji 6. in 7. točka postaneta 7. in 8. točka.

4. člen

V 69. členu se za 3. točko doda nova 4. točka, ki se glasi:

»4) prepoved približevanja ali komuniciranja z žrtvijo;«.

Dosedanji 4. in 5. točka postaneta 5. in 6. točka.

5. člen

Za petim odstavkom 70. člena se doda nov šesti odstavek, ki se glasi:

»(6) Prepoved približevanja ali komuniciranja z žrtvijo se sme izreči, če je bila storilcu izrečena kazen, opozorilna sankcija ali mu je bila kazen odpuščena.«.

6. člen

V prvem odstavku 70.a člena se besedilo »je zanj predpisana kazen najmanj enega leta zapora« nadomesti z besedilom »se sme zanj izreči kazen zapora enega leta ali več«.

Za tretjim odstavkom se doda nov četrti odstavek, ki se glasi:

»(4) Če stori oseba med prestajanjem kazni kaznivo dejanje, za katerega ji sodišče v skladu s prvim odstavkom tega člena izreče varnostni ukrep, se prestajanje kazni prekine dokler traja izvrševanje varnostnega ukrepa.«.

Dosedanji četrti odstavek postane peti odstavek.

7. člen

V drugem odstavku 70.b člena se beseda »četrt« nadomesti z besedo »pet«.

8. člen

Za 71. členom se doda nov 71.a člen, ki se glasi:

»Prepoved približevanja ali komuniciranja z žrtvijo kaznivega dejanja 71.a člen

(1) Storilcu kaznivega dejanja zoper življenje in telo, zoper čast in dobro ime, zoper spolno nedotakljivost, zoper človekovo zdravje ali drugega kaznivega dejanja z znaki nasilja sme sodišče izreči prepoved približevanja ali komuniciranja z žrtvijo katerega od teh kaznivih dejanj za čas od enega meseca do treh let.

(2) V okviru ukrepa iz prejšnjega odstavka lahko sodišče določi:

- prepoved približevanja žrtvi ali njenim bližnjim,
- prepoved navezovanja neposrednih ali posrednih stikov ali komuniciranja z žrtvijo ali njenimi bližnjimi, vključno z uporabo elektronskih komunikacijskih sredstev,
- prepoved dostopa na posamezne kraje, na katerih se redno giba žrtev ali njeni bližnji, ali
- prepoved druženja z žrtvijo ali njenimi bližnjimi.

(3) Sodišče sme izreči ta ukrep, če je storilec s kaznivim dejanjem prizadel telesno ali duševno celovitost žrtve in če oceni, da bi storilčevi stiki ali komuniciranje z žrtvijo ali njenimi bližnjimi pomenili nevarnost za ponovitev istovrstnega ali storitev drugega kaznivega dejanja zoper žrtev ali njene bližnje. Sodišče izbere enega ali več načinov izvršitve ukrepa iz prejšnjega odstavka in ob tem zlasti natančno opredeli osebe, na katere se ukrep nanaša, in razmerje med storilcem in žrtvijo ali njenim bližnjim, primerne razdalje storilca do žrtve ali njenega bližnjega ali krajev, ki se morajo spoštovati, opredeli posamezne načine prepovedanih oblik komuniciranja ali določi prepovedane oblike druženja.

(4) Kadar izreče pogojno obsodbo, sme sodišče odločiti, da bo obsodba preklicana, če storilec prekrši prepoved približevanja ali komuniciranja z žrtvijo ali njenim bližnjim.

(5) Trajanje prepovedi približevanja ali komuniciranja se šteje od pravnomočnosti sodbe. Čas prebit v

zaporu oziroma v zdravstvenem zavodu za zdravljenje in varstvo se ne všteva v čas trajanja tega ukrepa.

(6) Sodišče sme odločiti, da ta varnostni ukrep preneha, če je poteklo šest mesecev od začetka izvajanja. O tem odloči sodišče na prošnjo obsojenca, če ugotovi, da so prenehali razlogi za izrek tega ukrepa.«.

9. člen

V 84. členu se drugi odstavek spremeni, tako da se glasi:

»(2) Na upravičeno z zakonom določeno zahtevo ustanov ali društev, ki so jim otroci ali mladoletniki zaupani v učenje, vzgojo, varstvo ali oskrbo, se dajo podatki iz kazenske evidence tudi za izbrisane obsodbe za kazniva dejanja po 170. členu, po 171. členu, po 172. členu, po 173. členu, po 173.a členu, po drugem odstavku 174. člena, po drugem odstavku 175. člena, izvršenega proti mladoletni osebi, in po 176. členu tega zakonika.«.

10. člen

Za drugim odstavkom 86. člena se doda nov tretji odstavek, ki se glasi:

»(3) Če je obsojencu izrečena kazen zapora do petih let, sodišče odredi, da jo prestaja v odprtem ali polodprtem zavodu ali oddelku; če mu je bila izrečena kazen zapora do osmih let, pa lahko sodišče odredi, da jo prestaja v polodprtem zavodu ali oddelku.«.

Dosedanji tretji do šesti odstavek postanejo četrti do sedmi odstavek.

V dosedanjem sedmem odstavku, ki postane osmi odstavek, se tretji stavek spremeni, tako da se glasi:

»Organ, pristojen za izvrševanje, pri določitvi dela obsojencu v okviru razpoložljivih del pri izvajalskih organizacijah upošteva obsojenčevo strokovno znanje in sposobnosti in njegove nujne interese glede družinskih, izobraževalnih ali poklicnih obveznosti.«.

Dosedanji osmi do dvanajsti odstavek postanejo deveti do trinajsti odstavek.

11. člen

V petem odstavku 87. člena se beseda »sedmega« nadomesti z besedo »osmega«, beseda »dvanajstega« pa z besedo »trinajstega«.

12. člen

V osmem odstavku 88. člena se za 5. točko doda nova 6. točka, ki se glasi:

»6) prepoved navezovanja neposrednih ali posrednih stikov z eno ali več določenimi osebami, vključno z uporabo elektronskih komunikacijskih sredstev;«.

Dosedanji 6. in 7. točka postaneta 7. in 8. točka.

13. člen

V tretjem odstavku 93. člena se za besedo »prostosti« doda besedilo »prepovedi približevanja ali komuniciranja z žrtvijo« in vejica.

14. člen

Za drugim odstavkom 94. člena se doda nov tretji odstavek, ki se glasi:

»(3) Zastaranje izvršitve kazni ne teče v času, ko se obsojenec na poziv za prestanje kazni ni odzval in nastopa kazni ni mogoče zagotoviti, ker je na begu, se skriva, se izmika izvršitvi kazni, je kako drugače nedosegljiv državnim organom, ali ko je začetek izvrševanja kazni odložen v skladu z zakonom.«

Dosedanji tretji odstavek postane četrti odstavek.

V dosedanjem četrtem odstavku, ki postane peti odstavek, se za besedo »drugi« dodata besedi »in tretji«, beseda »velja« pa se nadomesti z besedo »veljata«.

15. člen

V prvem odstavku 109. člena se pred besedo »člena« doda vejica in besede »110. in 111.«.

16. člen

V prvem odstavku 113. člena se pred piko doda besede »in denarno kaznijo«.

V drugem odstavku se pred piko doda besede »in denarno kaznijo«.

Dodata se nova tretji in četrti odstavek, ki se glasita:

»(3) Kdor z namenom izvršitve dejanja iz prvega ali drugega odstavka tega člena zadrži, odvzame, skrije, poškoduje ali uniči javno listino, s katero se izkazuje identiteta žrtve trgovine z ljudmi, se kaznuje z zaporom do treh let in denarno kaznijo.

(4) Kdor ve, da je oseba žrtev trgovine z ljudmi, pa uporablja njene storitve, ki so posledica izkoriščanja te osebe, opisanega v prvem in drugem odstavku tega člena, se kaznuje z zaporom do treh let in denarno kaznijo.«.

Dosedanji tretji odstavek, ki postane peti odstavek, se spremeni tako, da se glasi:

»(5) Kdor stori dejanje iz prvega, drugega ali tretjega odstavka tega člena kot član hudodelske združbe za izvedbo takih dejanj ali če je bila s tem dejanjem pridobljena velika premoženjska korist, se kaznuje z zaporom od treh do petnajstih let.«.

17. člen

Za 132. členom se doda nov 132.a člen, ki se glasi:

»Prisilna sklenitev zakonske zveze ali podobne skupnosti

132.a člen

(1) Kdor s silo ali grožnjo, da bo uporabil silo, ali z zlorabo podrejenega ali odvisnega položaja drugega prisili v vzpostavitev zakonske zveze, zunajzakonske skupnosti ali registrirane istospolne skupnosti, se kaznuje z zaporom do dveh let.

(2) Kdor stori dejanje iz prejšnjega odstavka proti mladoletni osebi ali slabotni osebi, se kaznuje z zaporom do treh let.«.

18. člen

Za 134. členom se doda nov 134.a člen, ki se glasi:

»Zalezovanje 134.a člen

(1) Kdor koga drugega ali njegovega bližnjega s ponavljajočim se opazovanjem, zasledovanjem ali vsiljivim prizadevanjem vzpostavitve neposrednega stika ali stika preko elektronskih komunikacijskih sredstev zalezuje in pri njemu ali pri njegovem bližnjem s tem povzroči prestrašenost ali ogroženost, se kaznuje z denarno kaznijo ali zaporom do dveh let.

(2) Če je zalezovana oseba mladoletna oseba ali slabotna oseba, se storilec kaznuje z denarno kaznijo ali z zaporom do treh let.

(3) Pregon za dejanje iz prvega in drugega odstavka tega člena se prične na predlog.«

19. člen

V 135. členu se tretji odstavek spremeni, tako da se glasi:

»(3) Pregon za dejanje iz prvega in drugega odstavka tega člena se začne na predlog.«.

Četrti odstavek se črta.

20. člen

V drugem odstavku 168. člena se za besedo »predlog« doda vejica in besedilo »razen za uradne osebe iz 1. točke prvega odstavka 99. člena, funkcionarje vlade Republike Slovenije in funkcionarje samoupravne lokalne skupnosti, kjer se pregon začne na zasebno tožbo.«

21. člen

V prvem odstavku 187. člena se besedilo »prepovedanih drog ali prepovedanih nedovoljenih snovi v športu« nadomesti z besedilom »prepovedanih drog ali nedovoljenih snovi v športu«.

22. člen

V prvem odstavku 238. člena se besedilo »ne glede na to, ali se z njim trguje na tem trgu ali ne« nadomesti z besedilom »ne glede na to, ali je bil posel sklenjen na trgu ali zunaj njega«.

23. člen

V prvem odstavku 241. člena se besedi »petih let« nadomestita z besedilom »šestih let in denarno kaznijo«.

Na koncu drugega odstavka se pred piko doda besedilo »in denarno kaznijo«.

V tretjem odstavku se besedi »dveh let« nadomestita z besedilom »štirih let in denarno kaznijo«.

24. člen

V prvem odstavku 242. člena se besedi »petih let« nadomestita z besedilom »šestih let in denarno kaznijo«.

V drugem odstavku se besedi »treh let« nadomestita z besedilom »štirih let in denarno kaznijo«.

Na koncu tretjega odstavka se pika nadomesti z vejico in doda besedilo »če to ne nasprotuje pravilom mednarodnega prava.«.

25. člen

Prvi in drugi odstavek 249. člena se spremenita tako, da se glasita:

»(1) Kdor z enim ali več ravnanji, zato da bi se sam ali kdo drug popolnoma ali deloma izognil plačilu davkov, prispevkov ali drugih predpisanih obveznosti fizičnih ali pravnih oseb ali neupravičeno dobil v celoti ali deloma vrnjen davek v Republiki Sloveniji ali drugih državah članicah Evropske unije, da lažne podatke o pridobljenih dohodkih, stroških, predmetih, blagu ali drugih okoliščinah, ki vplivajo na ugotovitev davkov in drugih predpisanih obveznosti, ali kako drugače preslepi organ, pristojen za odmero ali nadzor nad obračunavanjem in plačevanjem teh obveznosti, pa skupna višina neporavnanih obveznosti ali obveznosti, ki se jim je izogibal, ali davka, ki mu je bil neupravičeno vrnjen, ne glede na vrsto obveznosti ali davka v obdobju največ dvanajstih mesecev, šteto od prvega izvršitvenega ravnanja, doseže veliko premoženjsko vrednost, se kaznuje z zaporom od enega do osmih let.

(2) Enako se kaznuje, kdor z namenom iz prejšnjega odstavka enkrat ali večkrat ne prijavi pridobljenega dohodka ali drugih okoliščin, ki vplivajo na ugotovitev davkov, prispevkov ali drugih predpisanih obveznosti fizičnih ali pravnih oseb, kadar je prijava obvezna, pa skupna višina neporavnanih obveznosti ali obveznosti, ki se jim je izogibal, ne glede na vrsto obveznosti v obdobju največ dvanajstih mesecev, šteto od prvega izvršitvenega ravnanja, doseže veliko premoženjsko vrednost.«.

26. člen

Za drugim odstavkom 260. člena se dodata nova tretji in četrti odstavek, ki se glasita:

»(3) Oseba, ki izpolni znake kaznivega dejanja iz prvega odstavka tega člena, se ne kaznuje, če gre za podatke, ki razkriva protipraven poseg države v človekove pravice ali temeljne svoboščine, druge

ustavne ali zakonske pravice, hujše zlorabe oblasti ali pooblastil ali druge hujše nepravilnosti pri izvrševanju oblasti, javnih pooblastil ali opravljanju javne službe, dejanje pa ni storjeno iz koristoljubnosti in ne ogroža življenja ljudi ali nima hujših ali nepopravljivih škodljivih posledic za varnost ali zakonsko varovane interese Republike Slovenije.

(4) Ne glede na določbo drugega odstavka tega člena se ne kaznuje, kdor tajni podatek javno objavi, pridobi, posreduje ali poseduje z namenom razkritja javnosti, če glede na okoliščine primera javni interes po razkritju tajnega podatka prevlada nad javnim interesom po ohranitvi njegove tajnosti, in če z dejanjem ni neposredno ogroženo življenje ene ali več oseb.«

Dosedanji tretji odstavek, ki postane peti odstavek, se spremeni, tako da se glasi:

»(5) Če je dejanje iz prvega odstavka tega člena izvršeno iz koristoljubnosti ali je bilo z objavo neposredno ogroženo življenje ljudi ali je imela objava hujše ali nepopravljive škodljive posledice za varnost ali zakonsko varovane interese Republike Slovenije, se storilec kaznuje z zaporom do osmih let.«.

Dosedanji četrti odstavek postane šesti odstavek.

27. člen

V drugem odstavku 261. člena se pred piko dodajo besede »in denarno kaznijo«.

V tretjem odstavku se besedi »treh let« nadomestita z besedilom »štirih let in denarno kaznijo«.

28. člen

V prvem odstavku 262. člena se besedi »petih let« nadomestita z besedama »šestih let«.

V drugem odstavku se besedi »treh let« nadomestita z besedilom »štirih let in denarno kaznijo«.

29. člen

V prvem odstavku 263. člena se besedi »treh let« nadomestita z besedilom »štirih let in denarno kaznijo«.

V tretjem odstavku se besedi »petih let« nadomestita z besedilom »šestih let in denarno kaznijo«.

30. člen

V prvem odstavku 264. člena se besedi »treh let« nadomestita z besedilom »štirih let in denarno kaznijo«.

V drugem odstavku se besedi »petih let« nadomestita z besedilom »šestih let in denarno kaznijo«.

31. člen

V prvem odstavku 332. člena se v 2. točki za besedo »odpadke« doda besedilo »ali opravlja nadzor nad takimi postopki ali dejavnostmi po prenehanju obratovanja naprave za odstranjevanje odpadkov,

ali trguje z odpadki ali jih posreduje».

PREHODNE DOLOČBE

32. člen

(1) Določbi novega 5.a člena in tretjega odstavka 135. člena zakonika se uporabljata za kazniva dejanja, izvršena po začetku veljavnosti tega zakona.

(2) Za kazniva dejanja iz 5.a člena in iz tretjega odstavka 135. člena zakonika, izvršena pred uveljavitvijo tega zakona, se glede načina pregona uporabljajo določbe zakonika, ki so veljale pred uveljavitvijo tega zakona.

(3) Do uskladitve določb Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij (Uradni list RS, št. 110/06 – uradno prečiščeno besedilo, 76/08, 40/09 in 9/11 – ZP-1G, 96/12 – ZPIZ-2 in 109/12) in Zakona o kazenskem postopku (Uradni list RS, št. 32/12 – uradno prečiščeno besedilo, 47/13 in 87/14) z določbo novega tretjega odstavka 86. člena zakonika se uporabljajo do sedaj veljavne določbe 86. člena zakonika (Uradni list RS, št. 50/12 – uradno prečiščeno besedilo).

KONČNA DOLOČBA

33. člen

Ta zakon začne veljati tri mesece po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu:

S predlaganim novim 5a. členom se zaradi višje stopnje zaščite otrok oziroma mladoletnih oseb v Republiki Sloveniji določa nova pravna podlaga za način pregona storilcev kaznivih dejanj, ki so izvršena nad otroci oziroma mladoletnimi osebami, ko se ta kazniva dejanja preganjajo na zasebno tožbo ali na predlog oškodovanca. Menimo, da je potrebno za več kaznivih dejanj iz KZ-1 urediti pregon tako, da je otrokom oziroma mladoletnim osebam zagotavljano najvišje možno varstvo in zaščita, ob upoštevanju prvega temelja pri uresničevanju Konvencije Združenih narodov o otrokovih pravicah, tj. načela največje koristi otrok (prvi odstavek 3. člena), kot tudi pozitivno dolžnost države (pogodbenice h tej konvenciji), da z vsemi ustreznimi zakonodajnimi in drugimi ukrepi varuje otroka pred vsemi oblikami nasilja, poškodb, zlorab in trpinčenjem (prvi odstavek 19. člena). Na ta način se uresničuje tudi ustavna določba iz tretjega odstavka 53. člena Ustave Republike Slovenije, ki določa, da država varuje družino, materinstvo, očetovstvo, otroke in mladino ter ustvarja za to varstvo potrebne razmere.

V praksi (tako policijski kot tudi državnotožilski) se je pokazalo, da se kazenski pregon ni mogel uvesti za nekatera kazniva dejanja, ki jih primeroma naštevamo:

- lahka telesna poškodba (prvi odstavek 122. člena KZ-1),
- ogrožanje z nevarnim orodjem pri pretepu ali prepiru (127. člen KZ-1),
- prisiljenje (132. člen KZ-1),
- grožnje (135. člen KZ-1),
- neupravičeno prisluškovanje in zvočno snemanje (prvi odstavek 137. člena KZ-1),
- neupravičeno slikovno snemanje (prvi odstavek 138. člena KZ-1),
- kršitev nedotakljivosti stanovanja (prvi in drugi odstavek 141. člena KZ-1),
- zloraba osebnih podatkov (četrti odstavek 143. člena KZ-1).

Kljub predlagani spremembi vrste kazenskega pregona je potrebno upoštevati tudi doslej veljavno določbo 224. člena KZ-1, ki se nanaša na kazenski pregon z zasebno tožbo, kadar je storilec v bližnjem razmerju z oškodovancem in ki ostaja v veljavi. Prav tako ostaja v veljavi kazenski pregon na zasebno tožbo za kazniva dejanja zoper čast in dobro ime iz XVIII. poglavja KZ-1 (prvi odstavek 168. člena KZ-1).

V poglavju zoper spolno nedotakljivost se sicer na predlog preganjata samo posilstvo in spolno nasilje v zakonski zvezi in zunajzakonski skupnosti (po četrtem odstavku 170. in tretjem odstavku 171. člena KZ-1).

Pri določitvi kaznivih dejanj, v zvezi s katerimi pride v poštev predlagana vrsta pregona po uradni dolžnosti, je pomembno pojasniti, da se besedilo "ali drugo kaznivo dejanje z znaki nasilja" nanaša na vsa kazniva dejanja, pri katerih je nasilje eden od zakonskih znakov posameznega kaznivega dejanja (npr. "s silo pridobi...").

Predlagani člen se zaključi z izrecno "pojasnilno normo", da ni potrebna vložitev predloga oškodovanca, da se uvede pregon po uradni dolžnosti.

K 2. členu:

Tretji odstavek 56. člena KZ-1 določa, da se globa za prekršek všteje v kazen, izrečeno za kaznivo dejanje, ki ima tudi znake prekrška. Četrti odstavek istega člena določa, da so pri tem izenačeni dan odvzema prostosti oz. zapora in dva dnevna zneska denarne kazni. Ker se globa v prekrškovnem postopku ne izreka v dnevni zneski, ampak v (absolutnem) določenem znesku, se predlaga, da se v zakonu izrecno določi, na kakšen način naj se v opisanem primeru opravi vštevanje oziroma kako se globa v določeni višini preračuna v dnevne zneske denarne kazni ali v zapor. Ob tem je treba smiselno opozoriti na 130. člen Zakona o kazenskem postopku, ki določa, da se denarna kazen izvrši po formuli 42 EUR = 1 dan zapora. Poleg tega je znesek 42 EUR primerljiv z vidika višine odškodnine za nezakonit pripor oziroma zapor (XXXII. poglavje ZKP – postopek za povrnitev škode, 538. in 542. člen ZKP), saj je sodna praksa vzpostavila znesek od 40 do 60 EUR (v povprečju) za vsak dan nezakonitega pripora oz. zapora⁴⁵, vključujoč tudi povrnitev nepremoženjske škode, upoštevajoč načelo individualizacije in načelo objektivne pogojenosti odškodnine kot temeljni načeli za odmero pravične denarne odškodnine za nepremoženjsko škodo⁴⁶. Vrhovno sodišče Republike Slovenije je s sodbo opr. št. II Ips 142/2010 z dne 7.11.2013 sprejelo tudi argumentacijo, da skupni odmerjeni znesek 13.635,00 EUR (op. za 171 dni nezakonitega zapora), upošteva razmere v času izdaje prvostopenjske sodbe, predstavlja 15 takratnih povprečnih neto plač. Tako odmerjena odškodnina je primerljiva z odškodninami za podobno škodo, hkrati pa upošteva vse individualne značilnosti tožnične nepremoženjske škode.

Znesek 42 EUR primerljivo tudi ustreza povprečnemu dnevnemu znesku (v praksi med 30 in 35 EUR, glede na to, da povprečna neto plača v Republiki Sloveniji znaša 1000 EUR), ki ga sodišče določi tako, da upošteva višino obsojenčevega dnevnega zaslužka (glede na uradne podatke Finančne uprave Republike Slovenije) pred nastopom kazni zapora.

Enaka zakonska ureditev je veljala že v KZ iz leta 1994 (četrti odstavek 49. člena KZ). Prvotni KZ iz leta 1994 je določil izrekanje denarnih kazni na podlagi sistema dnevnih zneskov (katerega cilj je upoštevanje premoženjskega stanja obsojenca), novela iz leta 1999 pa je uvedla dvotirni sistem, ki je poleg dnevnih zneskov omogočal tudi izrekanje denarne kazni v absolutnem znesku, leta 2008 pa je KZ-1 omejil izrekanje denarne kazni zopet samo na dnevne zneske. Novela KZ-1B iz leta 2011 je ohranila sistem dnevnih zneskov. Ob tem pa je treba vedeti, da se v prekrškovnem pravu globe lahko predpišejo v razponu ali v določenem znesku (prvi odstavek 17. člena ZP-1), saj ZP-1 ne pozna sistema dnevnih zneskov, zato v praksi prihaja do težav pri preračunavanju izrečenih glob iz prekrškovnega postopka v kazen zapora, ki se že izvršuje (poteka prestajanje kazni zapora).

K 3. členu:

S predlagano določbo se vzpostavlja usklajitev določb ZKP, Zakona o preprečevanju nasilja v družini⁴⁷ (ZPND) in KZ-1. V 19. členu ZPND (prepovedi zaradi nasilnih dejanj) je določeno, da lahko žrtev sodišču predlaga, da določi ukrepe za odvrnitev nadaljnje škode. Sodišče lahko povzročitelju nasilja, ki je žrtev telesno poškodoval, ali ji je prizadejal škodo na zdravju, ali je drugače posegel v njeno dostojanstvo ali druge osebnostne pravice, na predlog žrtve z odločbo prepove zlasti:

- vstopiti v stanovanje, v katerem živi žrtev;

⁴⁵ Sodbi Civilnega oddelka Vrhovnega sodišča RS, opr. št. II Ips 142/2010, 7. 11. 2013 in opr. št. II Ips 91/2000, 19. 2. 2001. Glejte tudi: Alenka Berger Škrk, *Denarna odškodnina za nepremoženjsko škodo*, GV založba, Ljubljana 2010, str. 1279-1288.

⁴⁶ Glejte tudi sodbe Civilnega oddelka Vrhovnega sodišča Republike Slovenije, opr. št. II Ips 500/2005, 20.09.2007, opr. št. II Ips 395/2001, 20.03.2002, in opr. št. II Ips 91/2000, 19.02.2001.

⁴⁷ Uradni list RS, št. 16/08.

- zadrževati se v določeni bližini stanovanja, v katerem živi žrtev;
- zadrževati in približevati se krajem, kjer se žrtev redno nahaja (delovno mesto, šola, vrtec ...);
- navezovati stike z žrtvijo na kakršenkoli način, vključno s sredstvi za komuniciranje na daljavo;
- vzpostaviti vsakršno srečanje z žrtvijo.

Zaradi razvoja komunikacijskih tehnologij lahko tudi ne-osebni stiki povzročijo hude posledice pri posamezniku, zato se s predlagano ureditvijo zasleduje cilj zavarovanja žrtve kaznivega dejanja s tem, da se storilcu lahko naloži novo navodilo v sklopu varstvenega nadzorstva pri pogojni obsodbi, ki vključuje prepoved navezovanja neposrednih ali posrednih stikov z eno ali več določenimi osebami, vključno z uporabo elektronskih komunikacijskih sredstev. Do sedaj je bila v zakonu dana pravna podlaga samo za prepoved (osebne) približevanja določeni osebi ali kraju.

Predlagano rešitev je treba obravnavati tudi v povezavi s predlaganim novim 71.a členom KZ-1, ki uvaža nov varnostni ukrep: prepoved približevanja ali komuniciranja z žrtvijo.

Z besedno zvezo »z eno ali več določenimi osebami« se zamejuje krog oseb, pred katerimi je žrtev varovana s prepovedjo stikov, namreč navodilo se lahko nanaša le na točno in poimensko določene osebe (ne pa npr. na skupino vnaprej nedefiniranih oseb z določenimi značilnostmi). Na ta način je ukrep usmerjen in natančno preciziran, kar predstavlja varovalko pred nesorazmernim posegom v družbeno okolje posameznika. Na podlagi navedenega predlagan ukrep ni namenjen nedoločenemu

⁴⁸ Sodba Vrhovnega sodišča Republike Slovenije, opr. št. I Ips, 30095/2010, 11. 12. 2014.

⁴⁹ Uradni list RS, št. 101/05, 114/06 – ZUE in 86/10.

⁵⁰ Uradni list RS, št. 16/08.

⁵¹ Uradni list RS, št. 62/09 – Mednarodne pogodbe, št. 14/09.

⁵² Uradni list EU, L 101, 15.4.2011.

⁵³ Uradni list RS, št. 1/15 – Mednarodne pogodbe, št. 1/15.

⁵⁴ Glejte npr. Sklep Višjega sodišča v Ljubljani, opr. št. II Kp 570/2009, 4. 5. 2010, zlasti 14. točka. Sodba Vrhovnega sodišča RS s področja prekrškov, opr. št. IV Ips 106/2013, 15. 10. 2013, zlasti 7. točka. "V opisu dejanskega stanja namreč ni navedeno, da bi storilčevo vedenje pri E. M. povzročilo prepovedano posledico, torej da bi se E. M. zaradi tega počutil ponižanega ali prizadetega (ali ustrašovanega oziroma ogroženega)."

⁵⁵ Uradni list RS, št. 1/05 – Mednarodne pogodbe, št. 1/15.

⁵⁶ Uradni list RS, št. 70/06.

⁵⁷ Navezava na široko opredelitev kroga slabotnih oseb iz 129. člena KZ-1.

⁵⁸ Glede določene razmejčitve z uradniki na najvišjih položajih glejte: odločba US, št. U-I-343/04, 9. 2. 2006 (objava: Uradni list RS, št. 21/06).

⁵⁹ Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G in 65/14.

⁶⁰ Uradni list RS, št. 30/90, 2/91-I, 18/91, 22/91, 4/93, 18/94 – ZRPJZ, 109/12 in 21/13.

⁶¹ Uradni list RS, št. 92/07 – uradno prečiščeno besedilo, 105/10 in 80/13.

⁶² Uradni list RS, št. 66/08.

⁶³ Uradni list RS, št. 50/12 – uradno prečiščeno besedilo.

⁶⁴ Uradni list RS, št. 108/10 – uradno prečiščeno besedilo, 78/11, 55/12, 105/12 – ZBan-1J in 63/13 – ZS-K.

⁶⁵ Glejte: <http://www.oecd.org/daf/anti-bribery/SloveniaPhase3ReportEN.pdf> (str. 60, 3. točka).

⁶⁶ Uradni list RS, št. 1/01 – Mednarodne pogodbe, št. 1/01.

⁶⁷ Glejte: <http://www.oecd.org/slovenia/slovenia-must-urgently-prioritise-the-fight-against-foreign-bribery.htm>

⁶⁸ Sodba Vrhovnega sodišča RS, opr. št. I Ips 346/2005 z dne 13.7.2006.

⁶⁹ Sodba Vrhovnega sodišča RS, opr. št. I Ips 88/2011 z dne 12.1.2012.

⁷⁰ Glejte npr.: <http://www.spiegel.de/politik/deutschland/ueberwachung-neue-spionageaffaere-erschuettert-bnd-a-1030191.html> in <http://www.spiegel.de/international/germany/german-intelligence-agency-bnd-under-fire-for-nsa-cooperation-a-1030593.html>

⁷¹ Glejte: *ACLU v. Clapper*, No. 14-42 (2d Cir. 2015), 7. 5. 2015 in: "NSA's phone spying program ruled illegal by appeals court", novica z Reuters, 7. 5. 2015: <http://www.reuters.com/article/2015/05/07/us-usa-security-nsa-idUSKBN0NS1IN20150507>

⁷² Glejte: "US House rejects NSA bulk collection of phone data", novica z BBC, dne 14. 5. 2015 - spletna povezava: <http://www.bbc.com/news/world-us-canada-32732258>

⁷³ Glede razkritja industrijskega vohunjenja v tej aferi glejte:

http://money.cnn.com/2015/04/30/news/airbus-germany-nsa-spying/index.html?iid=HP_LN

⁷⁴ Glejte: <http://www.bbc.com/news/world-europe-32596510>

⁷⁵ Uradni list RS, št. 91/11.

⁷⁶ Uradni list RS, št. 39/06 – uradno prečiščeno besedilo, 49/06 – MetD, 66/06 – odl. US, 33/07 – ZPNačrt, 57/08 – ZFO-1A, 70/08, 108/09, 108/09 – ZPNačrt-A, 48/12, 57/12 in 92/13.

⁷⁷ Uradni list RS, št. 10/14.

splošnemu krogu oseb, s katerimi prihaja žrtev dnevno v stik. S tem se zasleduje tudi ustavna določba iz tretjega odstavka 53. člena Ustave Republike Slovenije, ki določa, da država varuje družino, materinstvo, očetovstvo, otroke in mladino ter ustvarja za to varstvo potrebne razmere. Kot izhaja iz sodne prakse, bo predlagan ukrep v pretežni meri prišel v poštev v sklopu družinskih razmerij in stikov med družinskimi člani.

Z besedno zvezo »z uporabo elektronskih komunikacijskih sredstev« se zasleduje cilj, da je posameznik (žrtev) varovan tudi pred posegi v svojo zasebnost in dostojanstvo preko ne-osebnih stikov (npr. preko telefona (vključno z SMS in podobnimi sporočili), elektronske pošte, družbenih omrežij...). S tem predlagatelj želi zajeti vse pojave oblike komunikacije na čim bolj splošen način. V izogib potencialnim različnim interpretacijam je v zakonskem predlogu izrecno navedeno vzpostavljanje tako neposrednih kot tudi posrednih (preko posrednika, npr. prijatelja žrtve) stikov z uporabo elektronskih komunikacijskih sredstev.

Spremembe so poenotene oziroma primerljive določbam novega varnostnega ukrepa iz 71.a člena, vendar ne more priti do podvajanja, saj se v praksi izbere najprimernejši ukrep za uporabo (z vidika ocene konkretnih okoliščin in z njimi povezanih potreb ter seveda z uporabo načela sorazmernosti). Pri tem je treba upoštevati tudi temeljno razliko med opozorilno sankcijo in varnostnim ukrepom: opozorilne sankcije se izrekajo namesto kazni za že izvršena kazniva dejanja (povračilna funkcija), z varnostnim ukrepom se preprečuje bodoča kazniva dejanja (preventivna funkcija). Temelj opozorilne sankcije je – enako kot temelj kazni – storilčeva krivda, temelj varnostnega ukrepa pa je storilčeva nevarnost.

K 4. členu:

S predlagano določbo se uzakonja oziroma daje pravna podlaga za novo vrsto varnostnega ukrepa. Nov varnostni ukrep je v neposredni povezavi tudi s predlogom iz 3. člena, s katerim se daje pravna podlaga za novo navodilo ob izreku pogojne obsodbe z varstvenim nadzorstvom.

Vrste kazni še naprej ostajajo vse tri, ki so določene v 43. členu KZ-1. S tem se tudi ohranja razmerje med kaznimi in varnostnimi ukrepi kot vrstami kazenskih sankcij. Z izrekom kazni se zasleduje kaznovanje storilca kaznivega dejanja (specialna prevencija, povračilni učinek), varnostni ukrepi pa so osredotočeni na storilčevo nevarnost, ki jo je pokazal s storitvijo kaznivega dejanja in zaradi katere obstaja verjetnost, da bo kazniva dejanja tudi ponavljal. Z izrekom varnostnega ukrepa se storilcu omeji ali odvzame določene pravice, pri čemer gre za osredotočeni preventivni ukrep, namenjen zagotavljanju osebne varnosti in dostojanstva oškodovancev kaznivih dejanj z znaki nasilja.

K 5. členu:

Kot je bilo že pojasnjeno pri obrazložitvi k 4. členu predloga zakona, se zaradi uvedbe novega varnostnega ukrepa določa tudi pogoje za njegov izrek. Nov varnostni ukrep bo mogoče izreči ob kazni in opozorilni sankciji, pa tudi v primeru, ko je storilcu kazen odpuščena. Kar se tiče kombinacije z opozorilnimi sankcijami, se lahko nov varnostni ukrep praviloma uporabi ob pogojni obsodbi in sodnem opominu, ne pa tudi v primeru izrečene pogojne obsodbe z varstvenim nadzorstvom, predvsem kadar se izbere navodilo iz nove 6. točke tretjega odstavka 65. člena KZ-1 (prepoved neposrednih ali posrednih stikov z eno ali več določenimi osebami, vključno z uporabo elektronskih komunikacijskih sredstev), ki zasleduje v osnovi enak cilj kot varnostni ukrep. Sodišče bo v okviru svoje odločitve po presoji vseh relevantnih okoliščin primera (vključno z oceno nevarnosti, da storilec ponovi dejanje ali stori novo istovrstno kaznivo dejanje) izbralo primernejšo vrsto kazenske sankcije,

ki bo na posameznika imela najboljši (učinkovit in preventiven) vpliv.

Možnost kombiniranja novega varnostnega ukrepa s sodnim opominom je določena predvsem na podlagi dejstva, da se v praksi po uveljavitvi instituta sporazuma o priznanju krivde s sodnim opominom zaključijo tudi kazenski postopki, v katerih bi bilo glede na vse okoliščine primera primerno uporabiti tovrsten ukrep.

K 6. členu:

S predlagano določbo se izrecno ureja situacija, ko je bil storilec kaznivega dejanja ob izvršitvi kaznivega dejanja prišteven, zato se mu je izrekla kazen zapor. Nato pa je izvršil novo kaznivo dejanje, pri čemer je drugo kaznivo dejanje storil v stanju neprištevnosti, zaradi česar mu je bil izrečen varnostni ukrep iz 70.a člena KZ-1.

S tem se na ravni zakona izrecno sporoča, da ima varnostni ukrep prednost pri izvršitvi kazenske sankcije pred kaznijo zapor, čeprav je bila ta kazen storilcu izrečena že pred izrekom varnostnega ukrepa. Poleg tega se izrecno določa, da izvršitev varnostnega ukrepa ne nadomešča izvršitve kazni zapor, čeprav gre v obeh primerih za poseg v ustavno pravico do svobode gibanja. Pri tem se izhaja iz temeljnega razlikovanja med kaznijo in varnostnim ukrepom. Z izrekom kazni se zasleduje kaznovanje storilca kaznivega dejanja (specialna prevencija, povračilni učinek), varnostni ukrepi pa so osredotočeni na storilčevo nevarnost, ki jo je pokazal s storitvijo kaznivega dejanja in zaradi katere obstaja verjetnost, da bo kazniva dejanja tudi ponavljal. Z izrekom varnostnega ukrepa se storilcu omeji ali odvzame določene pravice, pri čemer gre za preventivni ukrep.

Pomembna dopolnitev prvega odstavka, ki izhaja iz sodne prakse, je tudi v natančnejši določbi, po kateri se varnostni ukrep lahko izreče za sedaj širši krog kaznivih dejanj z uporabo kriterija izrečene kazni in ne več predpisane kazni zapor.

Z vidika načela "*ultima ratio*", še zlasti glede smiselnosti in potrebnosti (oziroma dejansko nujnosti) zakonodajnega posega na to področje, je treba navesti, da sodna praksa ni sledila izraženemu namenu zakonodajalca v noveli KZ-1B, saj je (po različnih razlagah v praksi sodišč prve in druge stopnje) Vrhovno sodišče Republike Slovenije⁴⁸ sprejelo stališče, da je pogoj predpisane kazni enega leta zapor v prvem odstavku 70.a člena (po noveli KZ-1B) treba razlagati kot zakonski minimum kazni enega leta zapor. S tem je onemogočena uporaba navedene določbe za vrsto kaznivih dejanj, pri katerih je tovrsten varnostni ukrep nujen, primeren in sorazmeren (npr.: hude telesne poškodbe, spolno nasilje, izsiljevanje, nasilništvo...), saj glede na predpisano kazen ni izpolnjen formalni pogoj za uporabo tega ukrepa. Glede na pomen navedenih kaznivih dejanj ter glede na jasno stališče sodne prakse je predlagana sprememba upravičena oziroma celo nujna.

V VI. poglavju KZ-1 (69. do 73. člen KZ-1), kjer so določeni pogoji za izrek varnostnih ukrepov, je le pri dveh ukrepih, to je pri prepovedi opravljanja poklica in odvzema voznškega dovoljenja, izrecno določeno, da se čas, prestan v zaporu ali zdravstvenem zavodu, ne všteva v čas trajanja tega ukrepa (drugi odstavek 71. člena KZ-1, tretji odstavek 72. člena KZ-1).

Poleg tega je v četrtem odstavku 70.a člena KZ-1 izrecna določba, da se v primeru, če je bil storilec obsojen na zapor, izvrševanje ukrepa ustavi, ko je v zdravstvenem zavodu prestal čas, za katerega mu je bila izrečena kazen. Poleg tega se čas, prestan v zdravstvenem zavodu, všteje v čas prestajanja kazni.

Ker v skladu s pravili o izreku kazni (55. in 56. člen KZ-1) ni mogoče všteti (kombinirati) kazni zapora v varnostni ukrep, se z dopolnitvijo 70.a člena KZ-1 daje pravna podlaga za ravnanje pristojnega zavoda za prestajanje kazni zapora.

K 7. členu:

Predlagana sprememba 70.b člena je redakcijske narave – ustrezno preštevilčenje glede na prenovljeni 70.a člen.

K 8. členu:

Predlagani člen določa nov varnostni ukrep prepovedi približevanja ali komuniciranja storilca kaznivega dejanja z žrtvijo kaznivega dejanja ali z njenimi bližnjimi osebami.

Glede obrazložitve predlaganega člena je treba upoštevati vse, kar je že navedeno v obrazložitvah k 3., 4. in 5. členu Predloga zakona.

Predlagatelj je s predlagano ureditvijo zasledoval ključne (razlikovalne) lastnosti varnostnega ukrepa v primerjavi s kaznijo in opozorilno sankcijo, ki se izreče namesto kazni:

- kazni se izrekajo za že izvršena kazniva dejanja, z varnostnim ukrepom se preprečuje bodoča kazniva dejanja,
- temelj kazni je storilčeva krivda, temelj varnostnega ukrepa je storilčeva nevarnost,
- pri varnostnem ukrepu se zahtevani določenosti kaznivega dejanja v zakonu (ti. *lex certa*) dodaja še obvezna določenost nevarnosti (obstajati morajo posebne okoliščine, ki utemeljujejo negativno prognozo),
- časovna omejenost trajanja varnostnega ukrepa,
- jasna razmejitev med retributivnim in preventivnim sankcioniranjem storilcev kaznivih dejanj.

V 8. členu je tako predlagan nov varnostni ukrep prepovedi približevanja ali komuniciranja z žrtvijo, ki velja za določen krog storilcev osebno usmerjenih kaznivih dejanj (določenih v prvem odstavku predlaganega člena). Predlagajo se taksativno naštetimi načini izvršitve varnostnega ukrepa, ki se izberejo glede na konkretne okoliščine, in sicer so (drugi odstavki):

- prepoved približevanja žrtvi ali njenim bližnjim,
- prepoved navezovanja neposrednih ali posrednih stikov ali komuniciranja z žrtvijo ali njenimi bližnjimi, vključno z uporabo elektronskih komunikacijskih sredstev,
- prepoved dostopa na posamezne kraje, na katerih se redno giba žrtev ali njeni bližnji, ali
- prepoved druženja z žrtvijo ali njenimi bližnjimi.

Za razliko od kazensko postopkovnega izraza "oškodovanec", ki je bolj postopkovne narave in je pretežno osredotočen v smer reparacije (finančne narave) ali prevzema pregona, ima izraz "žrtev" bolj materialno-pravno vlogo in poseben pomen v okviru tega varnostnega ukrepa. Izraz žrtev je v tem primeru tudi povezan z Zakonom o odškodnini žrtvam kaznivih dejanj⁴⁹ in Zakonom o preprečevanju nasilja v družini⁵⁰.

Predlagan vrstni red načinov izvršitve varnostnega ukrepa je določen na podlagi načela

sorazmernosti, upošteva poseg v pravico posameznika do svobode gibanja in združevanja. Sodišče naj pri izbiri primerne načina izvršitve varnostnega ukrepa upošteva vse okoliščine posameznega primera, pri tem pa naj zasleduje cilj, da čim manj poseže v posameznikovo svobodo, hkrati pa doseže namen varnostnega ukrepa. S tem namenom je tudi predlagan vrstni red načinov izvršitve varnostnega ukrepa v skladu z načelom "*ultima ratio*".

V predlaganem tretjem odstavku so natančno določeni pogoji za izrek varnostnega ukrepa. V izreku tega novega varnostnega ukrepa je treba poimensko (ali na drug način, ki omogoča zanesljivo identifikacijo) navesti žrtev in njene bližnje osebe, na katere se ukrep nanaša. Kot bližnje osebe žrtev je treba šteti njene družinske člane (razen storilca, četudi sicer morda spada v to kategorijo) in druge osebe, s katerimi je žrtev v takšne vrste osebnem razmerju, da je preko njih možen pritisk na žrtev oziroma ima žrtev do njih posebno skrb, ki zajema tudi skrb za varnost in telesno in duševno celovitost. Prav tako je treba opredeliti, kakšna so razmerja med storilcem kaznivega dejanja ter žrtvijo kaznivega dejanja in njenimi bližnjimi oziroma lahko tudi obratno (odvisno od kakovosti ali pomembnosti razpoložljivih podatkov), npr. ali gre za družinsko razmerje, sosedsko razmerje, nekdanje službeno razmerje ipd., saj je od tega odvisna natančnost določitve in sorazmernost konkretnega izrečenega ukrepa.

Kot pogoj za izrek varnostnega ukrepa je v tretjem odstavku določena nevarnost, ki se odraža v negativni prognozi storilčevega bodočega ravnanja ("oceni, da bi storilčevi stiki ali komuniciranje z žrtvijo ali njenimi bližnjimi osebami pomenili nevarnost za ponovitev istovrstnega ali storitev drugega kaznivega dejanja zoper žrtev"), s čimer se uresničuje načelo *lex certa*.

Kadar se varnostni ukrep izreče poleg kazni zapora, se čas, prebit v zaporu (oziroma v zdravstvenem zavodu za zdravljenje in varstvo iz 70.a člena KZ-1), ne všteva v čas trajanja tega ukrepa. V času, ko je na prestajanju kazni zapora ali v zdravstvenem zavodu, storilec namreč za žrtev ne predstavlja dejanske oziroma konkretne nevarnosti.

Zadnji odstavek uresničuje načelo sorazmernosti in določa časovno omejenost trajanja varnostnega ukrepa.

K 9. členu:

S predlagano dopolnitvijo 84. člena se dopolni seznam kaznivih dejanj zoper otroke in mladoletnike, kjer lahko določene ustanove in društva pridobijo potrdilo o vpisu v kazensko v evidenco tudi glede izbrisanih pravnomočnih kazenskih obsodb. Predlagana sprememba zagotavlja notranjo skladnost zakona.

K 10. členu:

S predlagano spremembo, torej z določitvijo novega tretjega odstavka 86. člena, se daje pravna podlaga za odreditev načina prestajanja kazni zapora v zaprtem, polodprtem ali odprtem oddelku (ti. »režim«), o katerem odloči sodišče, in sicer izvršilni sodnik (18. člen Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij - ZIKS-1) ali sodeče sodišče (207. člen ZIKS-1), ki imata pravico odločati, v katerem oddelku se zapor prestaja. Pri tem je treba upoštevati tudi peti odstavek 18. člena ZIKS-1. Določba 207. člena je delni prepis tretjega odstavka 107. člena KZ iz leta 1994, ki pa je bila iz KZ-1 izpuščena (ker je bila prenesena v ZIKS-1) in sedaj tako pooblastilo sodišču ni več obseženo v 86. členu KZ-1. Po mnenju predlagatelja bi sistemsko moralo biti vrnjeno v KZ-1, saj gre za enega od načinov prestajanja kazni zapora, ki s tem lahko postane tudi predmet pogajanj o krivdi ali sporazuma o priznanju krivdi (drugi

odstavek 269. člena ZKP). Zato se dopolnjuje 86. člen KZ-1 z določbo, da se v okviru načina prestajanja kazni zapora lahko določi tudi prestajanje v odprtem ali polodprtem oddelku.

V dosedanjem sedmem odstavku (ki postane osmi odstavek) je predlagana celovita sprememba dosedanjega tretjega stavka. Dosedanje zakonsko besedilo je v primeru oseb, pravnomočno obsojenih na zaporno kazen do 2 let, ki so jo prestajali na prostosti preko opravljanja dela v splošno korist omogočalo zlorabe, saj je bil glede na sedaj veljavno določbo v postopku izbire dela v praksi dan premočan poudarek uveljavljanju (pri izbiri vrste dela v splošno korist, tako tematski, kot časovni) družinskih in drugih obveznosti obsojenca, namesto da bi se izhajalo iz dejstva, da gre za pravnomočno obsojene osebe, ki jim je dana na razpolago ugodnost (!) drugačnega načina izvršitve kazni zapora (osebna prostost ter izvajanje dela v splošno korist). Po predlagani novi določbi bo organ, pristojen za izvrševanje, pri določitvi dela obsojencu primarno moral upoštevati razpoložljiva dela v okviru izvajalskih organizacij ter podrejeno v okviru tega tudi obsojenčeve interese glede družinskih, izobraževalnih ali poklicnih obveznosti, ki pa morajo biti izkazani kot nujni (torej ne vsakršni ali katerikoli).

Na predlagani člen (spremenjen tretji odstavek) se nanaša tudi prehodna določba v tretjem odstavku 32. člena predloga zakona.

K 11. členu:

Predlagana sprememba 87. člena je redakcijske narave – predlagano je ustrezno preštevilčenje glede na prenovljeni 86. člen.

K 12. členu:

Predlagana dopolnitev 88. člena predstavlja vsebinsko uskladitev s tretjim odstavkom 65. člena KZ-1, kateri zajema navodila, ki jih lahko izbere sodišče pri izreku pogojne obsodbe z varstvenim nadzorstvom.

K 13. členu:

Predlagana dopolnitev 93. člena določa, da se v okvir zastaranja varnostnih ukrepov doda novo varnostni ukrep iz 70.a člena.

K 14. členu:

V tem členu je predlagana določba, skladno s katero ni zastaranja izvršitve kazni (kazni zapora, denarne kazni in prepoved vožnje motornega vozila - po 43. členu KZ-1) oziroma to zastaranje ne teče v času, ko se obsojenec na poziv za prestajanje kazni ni odzval in nastopa kazni ni mogoče zagotoviti, ker je na begu, se skriva, se kako drugače izmika izvršitvi kazni, je nedosegljiv državnim organom, ali ko je začetek izvrševanja kazni odložen v skladu z zakonom.

Sprememba je utemeljena z vidika tehtnega javnega interesa s področja pravne varnosti (2. člen Ustave) in tudi z vidika zakonitosti (87. člen Ustave). Interes pravne države je v tem primeru nedvomno tako močan, da mora biti upoštevan pri nastopu kazni zapora.

Sedanji drugi odstavek 94. člena KZ-1 določa, da zastaranje ne teče, ko se po zakonu kazen ne sme izvršiti. Omenjeni zakon, ki določa prepoved izvršitve kazni, je Zakon o izvrševanju kazenskih sankcij (ZIKS-1). Takšen primer je naveden v petem odstavku 13. člena ZIKS-1, ki določa, da v času od sklenitve dogovora o začetku opravljanja nalog iz prvega odstavka tega člena (izvrševanje dela v splošno korist, s katerim sodišče nadomesti kazen zapora do dveh let), do poteka roka za njihovo opravo, se kazen ne sme izvršiti. Drugi primer je predviden v prvem odstavku 28. člena ZIKS-1, ki določa, da mora pristojno sodišče po uradni dolžnosti paziti na to, ali ni nastopilo zastaranje izvršitve kazni. Če ugotovi, da se izrečena kazen ne sme več izvršiti zaradi zastaranja, izda sodnik, ki vodi zadeve izvrševanja kazni zapora, sklep, s katerim ugotovi zastaranje izvršitve kazni. Ob tem je treba poudariti, da prepoved izvršitve kazni ni enaka izvršitvi kazni v primeru odloga izvršitve kazni (24. člen ZIKS-1).

Glede vprašanja nedosegljivosti državnim organom je primerno navesti, da gre npr. za primere izogibanja vročanju sodnih in povezanih upravnih pisanj (vključno z nadaljevanimi spremembami naslova prebivališča, osebnega imena ipd.).

Zaradi nejasnih interpretacij se predlaga izrecna zakonska ureditev, po kateri zastaranje izvršitve kazni (zapora ali denarne kazni) ne bo teklo v času, ko je obsojenec pred izvršitvijo kazni na begu ali se drugače izmika izvršitvi kazni ali ko je začetek izvrševanja kazni odložen v skladu z zakonom. Enaka ureditev pa se širi tudi na področje zastaranja izvršitve varnostnih ukrepov.

K 15. členu:

Iz razloga notranje usklajenosti sistema kaznivih dejanj s področja terorizma se predlaga, da kaznivo dejanje financiranja terorizma iz 109. člena vključuje poleg dosedanjega 108. člena (Terorizem) tudi 110. (Ščuvanje in javno poveličevanje terorističnih dejanj) in 111. člen (Novačenje in usposabljanje za terorizem). Prav tako bo takšna ureditev del bodoče "Četrte direktive o preprečevanju uporabe finančnega sistema za pranje denarja in financiranje terorizma" (predlagani člen 1, četrti odstavek). Navedena direktiva je tik pred sprejetjem na nivoju Evropske unije (maj ali junij 2015).

K 16. členu:

Predlagane spremembe 113. člena KZ-1 so posledica predlogov iz prakse in teorije kot tudi mednarodnih obveznosti oziroma priporočil Republiki Sloveniji.

Prvi odstavek je dopolnjen z uvedbo izreka obvezne denarne kazni (poleg kazni zapora).

Nov tretji odstavek implementira 20. člen Konvencije Sveta Evrope o ukrepanju proti trgovini z ljudmi,⁵¹ in sicer v obliki inkriminacije predhodnega pripravljalnega kaznivega dejanja zadržanja, odvzema, skritja, poškodovanja ali uničenja javne listine, s katero se dokazuje identiteta žrtev trgovine z ljudmi. V primeru izvršitve temeljnega kaznivega dejanja bomo imeli opravka z navideznim idealnim stekom, zaradi odnosa subsidiarnosti. Inkriminacija je oblikovana v skladu s predlogom iz prakse.

Nov četrti odstavek sledi priporočilu člena 18, četrtega odstavka Direktive 2011/36/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. aprila 2011 o preprečevanju trgovine z ljudmi in boju proti njej ter zaščiti njenih žrtev⁵² in določa kaznovanje uporabnikov storitev žrtev trgovine z ljudmi, če so vedeli, da gre za uporabo storitev žrtev kaznivih dejanj trgovine z ljudmi. Za izpolnitev kaznivega ravnanja je

potrebno torej dejansko zavedanje, da se uporablja storitve žrtev kaznivih dejanj trgovine z ljudmi, malomarnost ni dovolj. Primeroma je mogoče navesti, da gre za izkoriščanje prostitucije, kadar je očitno, da je oseba, ki izvaja prostitucijo, žrtev trgovine z ljudmi, potem npr. za primere uporabe storitev delavcev, ki so žrtve trgovine z ljudmi ipd. Pri tem bo morala (pravo)sodna praksa postopoma izoblikovati ustrezne standarde oziroma nabore relevantnih naveznih okoliščin iz katerih bo mogoče potegniti sklep, da se je uporabnik zavedal položaja žrtve. Tega z abstraktno formulo ni mogoče storiti, prav tako pa je po oceni predlagatelja neprimerno, da bi za to inkriminacijo cono kriminalnosti spustili tudi na raven malomarnosti.

Peti odstavek (prejšnji tretji odstavek) je zgolj redakcijsko preoblikovan z vidika ustrezne vključitve navedbe relevantnih predhodnih odstavkov tega člena.

K 17. členu:

Z novim 132.a členom KZ-1 se izvršuje 37. člen Konvencije Sveta Evrope o preprečevanju nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter o boju proti njima⁵³ (Istanbulska konvencija), ki zahteva od držav pogodbenic navedene Konvencije, da kot posebno kaznivo dejanje določijo kaznivost prisilnih porok (po našem pravnem redu sta to zakonska zveza, zunajzakonska skupnost, po tem zakoniku pa tudi registrirana istospolna skupnost). Predlagana je kazen od enega leta do dveh let zapor za temeljno obliko kaznivega dejanja. Za kvalificirano obliko v drugem odstavku, ki vključuje varstvo mladoletnih oseb in drugih ranljivih oseb, ki so opredeljene kot slabotne osebe (navezava na široko opredelitev kroga slabotnih oseb iz 129. člena KZ-1), pa je predpisana kazen od enega leta do treh let zapor. Gre za dodatno določitev kaznivosti, ki le v tem delu ni v celoti zajeta v dosedanjem 132. členu KZ-1 (Prisiljenje).

K 18. členu:

Predlagano je, da se določi novo kaznivo dejanje, in sicer zalezovanje (predlagani 134.a člen KZ-1).⁵⁴ Določa se torej kaznivost zalezovanja kot bolj splošnega (npr. v primerjavi s kaznivim dejanjem grožnje) protipravnega ravnanja v družbi. Iz tega izhaja tudi razmejitev od kaznivosti zalezovanja v družinskih razmerjih po 191. členu KZ-1 - definicija zalezovanja v 134.a členu ne sme vplivati na splošnejši znak kaznivega dejanja "zalezuje" v prvem odstavku 191. člena KZ-1, na to kaže "mesto" kam je beseda "zalezuje" postavljena pred navedbo posledic tega dejanja.

Predlagatelj meni, da je treba z vidika spoštovanja človeške osebnosti kot dela človeškega dostojanstva (34. člen Ustave Republike Slovenije) ter splošnega spoštovanja zasebnosti in osebnostnih pravic (35. člen Ustave Republike Slovenije), delno pa tudi z vidika spoštovanja svobode gibanja (32. člen Ustave Republike Slovenije) doseči nov napredek na področju varstva ljudi. To je tudi v skladu s 34. členom Konvencije Sveta Evrope o preprečevanju nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter o boju proti njim (Istanbulska konvencija),⁵⁵ v katerem je navedeno, da naj se določi tudi posebna kaznivost zalezovanja.

Zalezovanje je v Sloveniji dokaj občutljivo, ne samo v družinskih razmerjih ali nekdanjih družinskih razmerjih, temveč tudi širše. Zato je z vidika načela »ultima ratio« potreben navedeni zakonski poseg, tudi ob upoštevanju načela sorazmernosti, saj je utemeljeno zatrjevati, da varstvo osebnostnih pravic po določbah Obligacijskega zakonika ni zadostno učinkovit ukrep za varstvo ljudi (tudi z vidika obveznosti države glede varovanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin po prvem stavku prvega odstavka 5. člena Ustave v zvezi s tretjim in četrtem odstavkom 15. člena Ustave). Predlagani zakonodajni poseg oziroma vsebina nove inkriminacije ni namenjen boju proti nasilju v družini (kar je že vsebovano v prvem odstavku 191. člena KZ-1, v delu, ki se nanaša na zalezovanje), temveč je

usmerjen širše, saj je varovan subjekt vsaka oseba. Pri tem navajamo, da so varovane dobrine pri novem kaznivem dejanju zalezovanja človekove pravice in temeljne svoboščine, za razliko od kaznivega dejanja iz 191. člena KZ-1, kjer je primarno varovana dobrina družinska ali druga trajnejša življenjska skupnost, sekundarno pa seveda tudi druge človekove pravice in temeljne svoboščine. 191. člen KZ-1 torej izhaja iz koncepta sistemskega varovanja vrednot iz 53. člena Ustave Republike Slovenije (zakonska zveza in družina) v zvezi s tretjim in četrtem odstavkom 15. člena Ustave Republike Slovenije.

Novo kaznivo dejanje torej predstavlja varstvo oškodovancev pred zalezovanjem. Kaznivo dejanje grožnje iz dosedanjega 135. člena KZ-1 (ki sledi novemu 134.a členu KZ-1 in ima nižje predpisane kazni), ki je močno osebne in osredotočene narave, do sedaj ni vključevalo izvršitvenega načina zalezovanja. V trenutno veljavni zakonodaji je zalezovanje kot kaznivo določeno le v primerih, ko gre za dejanja, povezana z družinsko skupnostjo (že navedena določba prvega odstavka 191. člena KZ-1), v prvem odstavku 6. člena Zakona o varstvu javnega reda in miru⁵⁶ pa je določen prekršek, ki med drugim zajema zasledovanje (in s takšnim vedenjem pri zasledovani osebi povzroči občutek ponižanosti, ogroženosti, prizadetosti ali strahu), kar pa po mnenju predlagatelja ne pomeni enakega dejanskega stanja. Trenutno veljavna zakonodaja tako ne omogoča ustreznega pregona zalezovalcev v primerih, ko storilci niso v bližnjem, sorodstvenem ali družinskem razmerju.

V primerih, ko pride do prekrivanja prekrškovne določbe s posameznim kaznivim dejanjem, je treba uporabiti pravilo o izključitvi postopka o prekršku, ki je opredeljeno v 12. členu Zakona o prekrških (ZP-1). Splošno pravilo v teh primerih je, da odgovornost storilca za hujšo vrsto ravnanja izključuje njegovo odgovornost za milejše ravnanje. Tako se v skladu s prvim odstavkom 12. člena ZP-1 proti storilcu, ki je bil v kazenskem postopku pravnomočno spoznan za krivega kaznivega dejanja, ki ima tudi znake prekrška, ne vodi postopek za prekršek in se mu tudi ne morejo izreči sankcije za prekršek. Enako velja za primere, ko kazenski postopek za kaznivo dejanje, ki ima tudi (vse) znake prekrška, zaradi poravnave ni bil uveden ali če je bil storilec pravnomočno oproščen storitve takega kaznivega dejanja. Posledično, v takih primerih ne bo prišlo do dvojnega obravnavanja niti do dvojnega kaznovanja za prekršek in kaznivo dejanje, ki izhajata iz istega izvršitvenega ravnanja. To se v procesnem smislu zagotavlja s tistim delom prvega odstavka 12. člena ZP-1, v skladu s katerim se postopek o prekršku ne vodi, če je podan sum storitve kaznivega dejanja, ki ima tudi vse znake prekrška, in sicer vse do takrat, dokler ni postopek v zvezi s kaznivim dejanjem končan.

Kadar bo torej zalezovanje izpolnjevalo znake prekrška in kaznivega dejanja, se postopka o prekršku ne bo vodilo, dokler o zadevi ne bo odločeno v kazenskem postopku. Če se bo kazenski postopek končal z obsodilno ali oprostilno sodbo, obravnava za prekršek ne bo več mogoča; če pa bo izdana zavrnilna sodba, pa se bo postopek o prekršku proti posamezniku, ki je bil prej za isto ravnanje kazensko ovaden, lahko izvedel, če bodo še obstajali pogoji zanj (Glede na razmeroma dolgotrajne kazenske postopke namreč obstaja verjetnost, da bo postopek za prekršek med trajanjem kazenskega postopka absolutno zastaral).

Posebej je treba izpostaviti, da med zasledovanjem in zalezovanjem obstajajo očitne vsebinske razlike. Slovar slovenskega knjižnega jezika tako navaja:

- zasledovati (na kratko): *iti za kom po sledi z določenim namenom*: lovec, pes zasleduje divjad; zaradi snega so zlahka zasledovali napadalce // *iti, premikati se za kom z določenim namenom*: zasledovati avtomobil po mestu; neznanec me je zasledoval vse do doma // *neopazno, skrivaj iti za kom z določenim namenom*: detektiv zasleduje osumljenca; zasledovali so ga v varni razdalji (ang. to pursue, pursuing; nem. verfolgen);

- zalezovati (na kratko): *prizadevati si priti skrivoma, pritajeno z določenim namenom dovolj blizu koga*: lovec zalezuje gamsa, divjega petelina / gad, mačka zalezuje miš / ves dan zalezovati sovražnika, tihotapce / če bi nas zalezovali, bi nas čakali tule // *prizadevati si priti v stik s kom z namenom uresničiti ljubezenske želje, zadovoljiti spolne potrebe*: zalezovati dekle; zalezuje jo, ko moža ni doma (ang. to stalk, stalking, nem. nachstellen).

Zalezovanje je torej vztrajno in vsiljivo delovanje storilca na oškodovanca ali njegove bližnje osebe, pri čemer storilec ne odneha (kljub morda uvidevnemu ali intenzivnemu prigovarjanju oškodovanca, da bi prenehal s svojim početjem). Na podlagi novega 134.a člena KZ-1 bo tako mogoče preganjati ti. zalezovalce, ki ogrožajo ali ponavljajoče prestrašijo posameznike (spravijo ne v trenutnih strah, ampak v trajnejše stanje prestrašenosti) pri njihovem običajnem delu, gibanju, dejavnostih ali zasebnosti. S tem so podani objektivizirani kriteriji, saj se bo pri presoji tega pravnega standarda kot merilo upošteval standard povprečnega državljana - sicer povezan s konkretno oškodovanko ali oškodovancem. Prav tako kot izvršitveno ravnanje ni zajeto (enkratno) nadlegovanje in vznemirjanje. Za dokončano kaznivo dejanje zalezovanja je bistveno je ponavljajoče izvršitveno ravnanje, ki pri oškodovancu povzroči dalj časa trajajočo prepovedano posledico.

Ključna zakonska sprememba v predpisani temeljni obliki kaznivega dejanja (prvi odstavek) je v tem, da je ponavljajoče ravnanje zalezovanja (na javnem mestu, prikrito, preko sredstev elektronskih komunikacij ipd.) tako, ki pri žrtvi zalezovanja ali njej bližnji osebi povzroči trajnejši občutek prestrašenosti ali ogroženost. Predpisana kazen zavora je primerna, od enega leta zavora do dveh let kazni zavora, z možnim izrekom alternativne denarne kazni. Drugi odstavek določa kvalificirano obliko kaznivega dejanja, po kateri se varuje ranljive osebe (npr. mladoletne osebe in slabotne osebe⁵⁷) z višjo predpisano kaznijo, namreč od enega leta do treh let kazni zavora, alternativno pa denarne kazni.

K 19. členu:

V spremenjenem tretjem odstavku 135. člena (kaznivo dejanje grožnje) je določena pomembna postopkovna sprememba – namreč, da se vsa dejanja po 135. členu KZ-1 preganjajo na predlog (kot podvrsto pregona po uradni dolžnosti) in ne več (delno) na zasebno kazensko tožbo – dosednji tretji odstavek, ki je urejal način pregona z zasebno tožbo, se torej spremeni v smer enotne določbe za prvi in drugi odstavek glede kazenskega pregona na podlagi predloga. Posledično je tako vsebina veljavnega četrtega odstavka, ki je urejal pregon na predlog samo za drugi odstavek, postala odvečna in je predlagano njegovo črtanje.

V praksi Policije se je glede navedenega vprašanja spremembe načina pregona pokazalo, da dosednji način oziroma možnost pregona na zasebno tožbo za dosednji prvi odstavek 135. člena KZ-1 ni ustrezen. Policisti pri svojem delu zaznavajo, da pregon na zasebno tožbo ni ustrezna določitev načina pregona v primerih, ko je posameznik ustrašovan z resnimi grožnjami zoper življenje, telesno celovitost in premoženje. Veliko kritik se nanaša na nesmiselnost (in nedopustnost) pregona na zasebno tožbo, kamor policisti napotujejo oškodovance. Na nesmiselnost in nedopustnost s hudimi končnimi posledicami (uboji, telesne poškodbe) opozarjajo tako policisti, kot oškodovanci, ki naznanjajo ta dejanja policiji. Ob tem so na mestu tudi številna opozorila nevladnih organizacij, ko prihaja do groženj nad oškodovanci oziroma oškodovankami v sklopu družinskih razmerij, pa ni zakonskih znakov, ki bi omogočali pregon za kaznivo dejanje nasilja v družini po 191. členu KZ-1 ali kaznivo dejanje nasilništva po 296. členu KZ-1. Oškodovanci so večinoma prava neuki ljudje ali pa gre za posameznike, ki si zaradi slabega socialnega (finančnega) položaja ne morejo zagotoviti zastopanja odvetnikov.

Kot izhaja iz podatkov iz sodne prakse, je bilo v letu 2013 za kaznivo dejanje ogrožanja varnosti po 135. členu KZ-1 obsojenih 450 oseb (405 moških in 45 žensk).

Z vidika človekove pravice do osebne varnosti in dostojanstva po 34. členu Ustave in ob upoštevanju načela varstva človekovih pravic po prvem stavku prvega odstavka 5. člena Ustave ter tretjem in četrtem odstavku 15. člena Ustave ter nedvomnega splošnega in javnega interesa pravne države, da se sistemsko nastopi proti grožnjam z nasiljem in povezanim dejanjem, ki so lahko predhodna glede ti. "pravih kaznivih dejanj z znaki nasilja", in torej predlagatelj šteje, da je uvedba instituta kazenskega pregona na predlog upravičena in sorazmerna.

K 20. členu:

Predlagana sprememba drugega odstavka 168. člena KZ-1 določa, da bodo politični funkcionarji izvršilne veje oblasti in funkcionarji samoupravnih lokalnih skupnosti za kazniva dejanja zoper čast in dobro ime lahko pregon izvrševali le preko (načina) zasebne kazenske tožbe in pregon ne bo več izvajan na podlagi njihovega predloga (kot podvrsta pregona po uradni dolžnosti). Gre za področje dosedanjih pregonov na predlog, ki so bili povezani z opravljanjem funkcije v organih z navedenih področij. Sprememba se nanaša na uradne osebe - funkcionarje⁵⁸ iz 1. točke prvega odstavka 99. člena KZ-1, se pravi na poslance in poslanke Državnega zbora, članice in člane Državnega sveta in občinske svetnike, na funkcionarje Vlade Republike Slovenije, se pravi na predsednika Vlade, ministre in ministrice, državne sekretarje in državne sekretarke in na funkcionarje samoupravnih lokalnih skupnosti, t.j. poleg že omenjenih občinskih svetnikov še na župane in podžupane. Prav tako sta funkcionarja v smislu tega člena generalni sekretar Vlade Republike Slovenije (četrti stavek tretjega odstavka 25. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije⁵⁹ in 1. člen Zakona o funkcionarjih v državnih organih⁶⁰) in generalni sekretar Državnega zbora Republike Slovenije (1. člen Zakona o funkcionarjih v državnih organih in peti odstavek 25. člena Poslovnika Državnega zbora Republike Slovenije⁶¹), ni pa to npr. vodja Kabineta Predsednika Vlade Republike Slovenije (četrti odstavek 25. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije).

Na predlagani način se sorazmerno okrepi varstvo svobode izražanja (prvi odstavek 39. člena Ustave), tako da bodo kazenskopravni (represivni) posegi države (način pregona) nekoliko bolj omejeni znotraj sistema ustavne demokracije Slovenije (1. člen Ustave), kar je tudi v skladu z načelom "*ultima ratio*".

K 21. členu:

Zaradi notranje usklajenosti in doslednosti pri uporabi izraza "nedovoljene snovi v športu" je predlagano, da se v prvem odstavku 187. člena KZ-1 besedna zveza "prepovedanih nedovoljenih snovi v športu" nadomesti z besedilom "nedovoljenih snovi v športu", kot je to v besedilu in naslovu 186. člena KZ-1 ter v besedilu naslova in besedilu ostalih določb 187. člena KZ-1. Ob tem je treba navesti, da je to nujno z vidika pravne varnosti (2. člen Ustave Republike Slovenije), saj je popravek besedila KZ-1 iz leta 2008⁶² glede 187. člena KZ-1 zgolj spremenil neustrezno besedilo "doping snovi" v smer, da se to pravilno glasi "nedovoljenih snovi v športu", spregledano pa je bilo, da se pred besedo "nedovoljenih" nahaja tudi beseda "prepovedanih", ki bi jo bilo potrebno črtati, saj je zajeta z besedo 'nedovoljenih'. Poleg tega je v uradnem prečiščenem besedilu KZ-1, objavljenem v Uradnem listu RS,⁶³ v prvem odstavku objavljeno izvirno napačno besedilo "prepovedanih doping snovi". Posledično je zaradi pravne varnosti treba spremeniti (oziroma popraviti) člen, saj gre za določanje znakov kaznivega dejanja, pri čemer mora biti spoštovano načelo zakonitosti v kazenskem pravu (28. člen Ustave Republike Slovenije).

K 22. členu:

S predlagano spremembo kaznivega dejanja zlorabe notranje informacije po 238. členu KZ-1 se ustrezneje izvršuje Direktiva 2003/6/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. januarja 2003 o trgovanju z notranjimi informacijami in tržni manipulaciji (zloraba trga). Navedena direktiva je bila v slovenski kazenskopравни sistem sicer implementirana že z novim KZ-1 iz leta 2008. Navedena direktiva je bila spremenjena z Direktivo 2010/78/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. novembra 2010 o spremembi direktiv 98/26/ES, 2002/87/ES, 2003/6/ES, 2003/41/ES, 2003/71/ES, 2004/39/ES, 2004/109/ES, 2005/60/ES, 2006/48/ES, 2006/49/ES in 2009/65/ES glede pristojnosti Evropskega nadzornega organa (Evropski bančni organ), Evropskega nadzornega organa (Evropski organ za zavarovanja in poklicne pokojnine) ter Evropskega nadzornega organa (Evropski organ za vrednostne papirje in trge) (UL L št. 331, z dne 15. 12. 2010, str. 120).

Področje uporabe Direktive 2003/6/ES je bilo osredotočeno na finančne instrumente, ki so uvrščeni v trgovanje na reguliranem trgu ali za katere je bil vložen zahtevek za uvrstitev v trgovanje na takem trgu. V 9. členu Direktive je določeno, da se ta direktiva uporablja za vse finančne instrumente, kateri so sprejeti v trgovanje na organiziran trg v vsaj eni državi članici ali za katere je bil vložen zahtevek za sprejem v trgovanje na tak organiziran trg, ne glede na to ali se transakcija sploh izvede na tem trgu. Sicer je bila navedena direktiva izvršena tudi z Zakonom o trgu finančnih instrumentov (ZTFI).⁶⁴ v katerem je podrobneje opredeljen pojem organiziranega trga. S predlagano spremembo se opis kaznivega dejanja (zakonski znaki) usklajuje tudi z definicijo pojma organiziran trg v skladu z ZTFI.

K 23. členu:

Pri poglavitnih korupcijskih kaznivih dejanjih se zaostčuje kazenska sankcija tako za temeljno obliko kot tudi za privilegirane oblike. Pri slednjih je razlog spremembe tudi v tem, da se bo lahko ta zelo zapletena in vsebinsko družbeno zelo škodljiva kazniva dejanja obravnavalo na okrožnih sodiščih (prvi odstavek 25. člena Zakona o kazenskem postopku v zvezi s 1. točko I. razdelka 99. člena in 1. točko I. razdelka 101. člena Zakona o sodiščih).

Pri tem predlogu sprememb 241. člena KZ-1 se smiselno izhaja iz Priporočila OECD (Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj)⁶⁵ iz junija 2014, kjer je predlagano, da naj se za kazniva dejanja s področja korupcije določijo tudi odvračalne denarne kazni (glede na kontekst kot obvezne), da naj bodo sankcije za primere "tujega podkupovanja" (tujih funkcionarjev, tujih javnih uslužbencev in podobno) učinkovite, sorazmerne in odvračalne ter da naj se okrepi osredotočenost organov pregona in sojenja glede korupcijskih kaznivih dejanj v smeri učinkovitosti, sorazmernosti in odvračalnosti.

K 24. členu:

Razlogi za spremembo višine oziroma oblike kazenskih sankcij so enaki kot pri spremembi v predhodnem členu, s tem, da gre za neposredno vsebinsko navezavo na Priporočila OECD, kot so navedena zgoraj.

Dopolnitev 242. člena KZ-1 v tretjem odstavku je tako posledica OECD priporočil iz Tretjega kroga ocenjevanja implementacije Konvencije o podkupovanju tujih uslužbencev v mednarodnem poslovanju (MKBPTJ)⁶⁶, ki je potekalo junija 2014.⁶⁷ Glede na široko definicijo tujega javnega uslužbenca po MKBPTJ so namreč nekatera dejanja v Republiki Sloveniji, ki jih je po tej konvenciji

treba ustrezno inkriminirati (npr. podkupovanje zaposlenih "tujih javnih uslužbencev" v podjetjih v (tuji) državni lasti), pokrita v delu tudi s kaznivim dejanjem po 242. členu KZ-1 in ne samo s kaznivim dejanjem po 262. členu KZ-1. Iz tega razloga je 242. člen KZ-1 potrebno uskladiti z določili 262. člena KZ-1, in sicer poleg višine sankcij tudi s tem, da se odpustitev kazni po tretjem odstavku omeji z dostavkom, da ne sme biti v nasprotju s pravili mednarodnega prava.

K 25. členu:

Predlagana je tudi dopolnitev 249. člena KZ-1 (kaznivo dejanje davčne zatajitve), kar bo okrepilo delovanje države pri odkrivanju in kazenskem pregonu storilcev in storilk tovrstnih kaznivih dejanj.

Ob proučevanju sodne prakse glede navedenega kaznivega dejanja predlagatelj ugotavlja, da sodišča v primeru periodičnih davčnih obveznosti (npr. mesečni obračun DDV, mesečno uveljavljanje zahtevkov za vračilo trošarine, ...) nepravilno ali nepopolno prikazovanje dejstev pri izpolnjevanju take davčne obveznosti štejejo kot eno prepovedano ravnanje, ki je dokončano vsakokrat, ko storilec z aktivnim ravnanjem ali opustitvijo preslepi davčni organ o svoji davčni obveznosti⁶⁸ (kar pomeni, da mora znesek vsake posamezne utajitve presegati 50.000 evrov). Vrhovno sodišče RS je sprejelo tudi stališče, da takega ravnanja ni mogoče pravno opredeliti kot kaznivega dejanja na podlagi instituta nadaljevanega kaznivega dejanja (54. člen KZ-1), saj uporaba tega instituta predpostavlja, da je v določenem obdobju storjenih več kaznivih dejanj (in ne morda prekrškov).⁶⁹ Pri tem pa je posebej poudarilo, da je take primere potrebno ločiti od situacij, kjer s seštevanjem vrednosti premoženjske koristi (oziroma škode), pridobljene s kaznivim dejanjem, dosežemo kvalificirano obliko določenega kaznivega dejanja.

Bistvena novost, ki jo prinaša predlog novega prvega odstavka 249. člena KZ-1 je v tem, da se z dopolnitvijo oziroma spremembo uvodnega stavka prvega odstavka 249. člena jasno določa, da je kaznivo dejanje davčne zatajitve lahko izvršeno:

- z enkratnim dejanjem (npr. enkratno utajitvijo katere koli vrste davka ali druge predpisane obveznosti v višini nad 50.000 evrov, pri čemer je iz nomotehničnih razlogov tudi za te primere kot znak določena 'skupna višina' obveznosti, vendar je jasno, da gre pri izvršitvi dejanja z enim ravnanjem praviloma za enovit znesek utajenih obveznosti, in ne za seštevke) ali pa
- z več ravnanji v časovnem obdobju največ dvanajstih mesecev, ki prične teči z dnem prve storitve ali opustitve, ki pomeni izvršitveno ravnanje tega kaznivega dejanja (gre za dvanajst zaporednih mesecev, ki pa ne sovpadajo nujno z obdobjem koledarskega leta). To bo prišlo v poštev predvsem v primeru istovrstnih davkov ali drugih obveznosti, ki jih zavezanci obračunavajo oz. poravnavajo periodično (npr. DDV), določitev generičnega zakonskega znaka "davkov, prispevkov ali drugih predpisanih obveznosti fizičnih ali pravnih oseb" pa v kombinaciji s spremenjenim uvodnim delom prvega odstavka 249. člena KZ-1 omogoča tudi pregon za kaznivo dejanje davčne zatajitve, kadar je v obdobju največ dvanajstih mesecev (šteto od prvega izvršitvenega ravnanja) utajenih več različnih vrst davkov ali drugih obveznosti (vključno z neupravičenimi vračili davka), katerih skupna višina (t.j. seštevke) v navedenem časovnem obdobju preseže 50.000 evrov.

Kaznivo dejanje bo dokončano v trenutku, ko znesek utajenih davkov ali drugih obveznosti, vključno z neupravičeno vrnjenim davkom, bodisi samostojno ali v seštevku preseže 50.000 evrov (se pravi doseže veliko premoženjsko vrednost, kot je opredeljena v devetem odstavku 99. člena KZ-1). Obdobje največ dvanajstih mesecev je torej znak, ki določa le najdaljši še dovoljen časovni okvir za izvršitev kaznivega dejanja, medtem ko je najkrajši časovni okvir odvisen od okoliščin konkretnega primera in se lahko giblje od enega dneva (vključno z enkratnim dejanjem) do največ dvanajstih

mesecev.

Predlagatelj ocenjuje, da obdobje največ dvanajstih mesecev sorazmerno in primerno (tudi ob upoštevanju finančnih predpisov, skladno s katerimi je obdobje obveznosti prijave in/ali plačila davka ali drugih obveznosti praviloma enako ali pa krajše od 12 mesecev) zamejuje najdaljši možni čas kriminalne aktivnosti, ki še lahko pomeni eno kaznivo dejanje (in gre torej za navidezni stek po samem zakonu). Kadar se odkrije dejanje z znaki davčne zatajitve, ki je zaporedoma ali s presledki trajalo dlje kot 12 mesecev (pri čemer je bil objektivni pogoj kaznivosti – t.j. velika premoženjska vrednost utajenih obveznosti - izpolnjen znotraj obdobja 12 mesecev), bo treba v praksi ob upoštevanju okoliščin konkretnega primera ravnati po določbah o steku kaznivih dejanj (53. in 54. člen KZ-1); možno pa je tudi, da bo za dejanja izven 12-mesečnega obdobja treba uvesti prekrškovni postopek, če ne bo znakov kaznivega dejanja (npr. ker bo objektivni pogoj kaznivosti – t.j. velika premoženjska vrednost utajenih obveznosti - izpolnjen le znotraj enega obdobja 12 mesecev).

Kadar bo storilec v obdobju 12 mesecev izvršil več dejanj ali opustitev, ki bodo vsaka zase dosegla objektivni pogoji kaznivosti (npr. utaja treh različnih vrst davka, vsakega v vrednosti nad 50.000 evrov), bo potrebno preveriti pogoje za nadaljevano kaznivo dejanje (54. člen KZ-1) oziroma v njihovi odsotnosti uporabiti pravi stek kaznivih dejanj.

Zaradi sprememb v prvem odstavku 249. člena KZ-1 je bilo treba ustrezno uskladiti tudi drugi odstavek istega člena.

K 26. členu:

V predlaganem novem tretjem odstavku 260. člena KZ-1 (kaznivo dejanje Izdaja tajnih podatkov) se ureja ti. izključitev kaznivosti razkritja tajnih podatkov zaradi prevladujočega javnega interesa in zaščite svobode izražanja. Kot je predstavljeno v uvodni obrazložitvi predloga zakona, je Republika Slovenija podobno ureditev poznala v obdobju 1999 - 2008, z uveljavitvijo KZ-1 dne 1. novembra leta 2008 pa je bila možnost izključitve kaznivosti zaradi izdaje tajnih podatkov iz neznanih razlogov opuščena (iz zakonodajnega gradiva, ki je spremljalo sprejem KZ-1, ni razvidno, da bi bila o tem opravljena široka in odprta demokratična ali strokovna razprava in presoja).

Predlagatelj meni, da razlogi potrditve legitimnosti obstoječega kaznivega dejanja izdaje tajnih podatkov iz 260. člena KZ-1, upoštevanja načela »ultima ratio«, upoštevanja vrednot svobode izražanja (prvi odstavek 39. člena Ustave, 10. člen Evropske konvencije o človekovih pravicah ter drugi odstavek 19. člena Mednarodnega pakta o državljanskih in političnih pravicah), povečanja občutljivosti za delovanje ustavne demokracije (1. člen Ustave), izkušenj po večjih potrebah pravne varnosti, demokratičnega nadzora in odkrivanja množičnih posegov v človekove pravice v letu 2013 (ti. »*afere NSA*« oziroma »*afere Snowden*«, razkrita dne 6. junija 2013), nato sedanja najnovejša ti. »*Bundesnachrichtendienst afera*«, razkrita dne 23. aprila 2015⁷⁰, ter tudi izkušnje z javnosti znano uporabo 260. člena KZ-1 v praksi v letih 2014-2015 kažejo, da je treba v navedeni člen vstaviti ustrezna jamstva za varstvo vrednote svobode izražanja, oziroma konkretnije izjemo vrednot javnega interesa v okviru svobode izražanja (še vedno v okviru prvega odstavka 39. člena Ustave).

Z vidika legitimnosti rešitev, predvidenih s predlogom spremembe 260. člena KZ-1 v sistemu ustavne demokracije in povezane krepitve svobode izražanja ima določen, morda poučen, pomen tudi trenutni razplet ti. »*afere NSA*« iz meseca maja 2015, tako sodni kot zakonodajni. Dne 7. 5. 2015 je Drugo okrožno apelacijsko sodišče v Manhattanu⁷¹ (*2nd U.S. Circuit Court of Appeals in Manhattan*) presodilo, da "Patriot Act" iz leta 2001 ni dal pooblastila Nacionalni varnostni agenciji (*the National*

Security Agency), da zbira meta-podatke (*meta data*) o elektronskih komunikacijah (zlasti o telefonskih pogovorih oziroma konkretnije o obstoju in trajanju telefonskega pogovora) prebivalcev Združenih držav Amerike. Navedena sodba torej ne pomeni odločitve o neustavnosti zbiranja teh podatkov, ampak odločitev, da so bili podatki zbirani nezakonito (!). Snowdenova razkritja so v sodbi omenjena le kot "povod za pravdanje" v tej zadevi, do vsebine razkritij pa se sodišče s to sodbo ne opredeljuje.

Reakcija zakonodajne oblasti Združenih držav Amerike je bila zelo hitra (zakonodaja je sicer že nekaj časa pred tem bila v pripravi), in sicer je Predstavniški dom Kongresa Združenih držav Amerike že dne 14. 5. 2015 sprejel "Zakon o svobodi ZDA" ("*USA Freedom Act*"),⁷² s katerim je Nacionalni varnostni agenciji Združenih držav Amerike prepovedal, da bi množično zbirala podatke o telefonskih pogovorih, kot so telefonske številke, začetek in trajanje telefonskega pogovora ter podatke o e-pismih in naslovih spletnih strani. NSA bo te podatke lahko pridobivala le od primera do primera, praviloma na podlagi sodne odredbe. O zakonu mora odločiti še Senat Kongresa Združenih držav Amerike (drugi dom Kongresa).

Iz navedenega je možno sklepati, da so bila razkritja v tej aferi v javnem interesu, kar je med drugim povzročilo presojo, da je bil sistem zbiranja komunikacijskih podatkov nezakonit, sledila pa je sprememba sistemske zakonodaje. Če ta vidik drži (ker sodni in zakonodajni postopki v ZDA še niso zaključeni, v tem trenutku dokončne ocene še ni mogoče podati), so spremembe 260. člena KZ-1 glede razkritij in objav v medijih ter zaščite "žvižgačev" po predlagani ureditvi dodatno primerjalno-pravno in izkustveno utemeljene in sledijo javnemu interesu na področju varstva in krepitve ustavne demokracije v zvezi s svobodo izražanja.

V zvezi z zadnjo novo afero – »*Bundesnachrichtendienst afera*«, ki sedaj vključuje tudi informacije o industrijskem vohunjenju⁷³ in ne samo o domnevnih nezakonitih množičnih izmenjavah pridobljenih osebnih podatkov in informacij (tudi čezmejno) in domnevnem vohunjenju glede vsebine dela institucij sosednih držav⁷⁴, so ravno razkritja teh do sedaj tajnih podatkov Zvezne republike Nemčije s strani nemških medijev omogočila, da se je sploh izvedelo za tako množičen, sistemski in domnevno nezakonit poseg v sistem ustavne demokracije Zvezne republike Nemčije ter v človekove pravice in temeljne svoboščine, in posledično povzročila začetek osredotočene parlamentarne razprave v Nemčiji ter sprožitev nadzornih mehanizmov Zveznega parlamenta.

Glede vsebine sprememb 260. člena KZ-1 je najprej bistveno, da je v novem tretjem odstavku predlagana izključitev kaznovanja oseb, ki prekršijo dolžnost varovanja dokumentov s tajnimi podatki, če je to v javnem interesu – gre npr. za ti. »ilegalne tajnosti«, kar je delno podobno (vendar tudi širše) določbam 6. člena Zakona o tajnih podatkih. Slednji namreč ureja situacijo, ko je nezakonitost oziroma protipravnost prikrita z naklepno uporabo/zlorabo instituta tajnosti. Če pa to ni narejeno s tem namenom oziroma je institut tajnosti uporabljen dobroverno zaradi neznanja, malomarnosti ali nevedoč, da se s tem prikriva neko kaznivo dejanje ali protipravnost (odločajo lahko tudi pooblaščenca), pa je na mestu uporaba predlaganega novega tretjega odstavka 260. člena KZ-1.

Krog oseb, ki so izključene iz polja kaznovanja (se jih ne kaznuje), je določen dokaj široko – gre za katerokoli uradno osebo ali drugo osebo, ki mora zaupno ravnati s tajnimi podatki (npr. pogodbeni izvajalec) – varuje se torej ti. "objaviteljski žvižgač", ki hoče, da se nek dokument s tajnimi podatki (ali njegov del) objavi. Prvi materialni pogoj, da je določba sploh uporabna, je izpolnitev znakov kaznivega dejanja iz prvega odstavka 260. člena, nato pa se začne presoja izjeme (!) v javnem interesu. Izjema glede nekaznovanja za razkritje tajnega podatka je najprej opredeljena primeroma (enumerativno) z naslednjimi kriteriji: razkrivanje očitno protipravnih posegov države v človekove pravice ali temeljne svoboščine, zlorabe oblasti ali pooblastil ali druge hude nepravilnosti pri

izvrševanju oblasti, javnih pooblastil ali opravljanju javne službe. Kriterij druge hude nepravilnosti pomeni zakonsko analogijo – torej druge primerljive vrednote.

Nato so določeni dodatni pogoji: kaznivo dejanje ne sme biti storjeno zaradi koristoljubnosti, ne sme ogroziti življenja ljudi oziroma (torej: "in/ali") ne sme imeti hudih ali nepopravljivih škodljivih posledic za varnost ali zakonsko varovane interese Republike Slovenije. Koristoljubnost torej ni priznana za dopusten motiv za storitev kaznivega dejanja, ampak je nekaznivost rezervirana le za dejanja, ki so v javnem interesu – npr. razkrivanje zlorabe oblasti. Prav tako ni privilegija nekaznivosti, če objava povzroči nevarnost za življenje ljudi (prvi stavek 17. člena Ustave, ki je absolutna prepoved, ter 34. člen Ustave o varovanju osebne varnosti) ali če bi objava privedla do hudih ali nepopravljivih škodljivih posledic za varnost ali zakonsko varovane interese Republike Slovenije (strogo načelo sorazmernosti – 2. člen v zvezi s tretjim odstavkom 15. člena Ustave). Hude škodljive posledice ter nepopravljive škodljive posledice sta zelo stroga kriterija. Vrednota varnosti države izhaja iz drugega odstavka 37. člena Ustave in s tem so povezani tudi zakonsko varovani interesi države, kot so npr. navedeni v 13. členu Zakona o tajnih podatkih ter v prvi alineji prvega odstavka 2. člena Zakona o Slovenski obveščevalno-varnostni agenciji.

Ob tem ni odveč navesti, da je javni interes načeloma obstajal že v petem odstavku 266. člena Kazenskega zakonika po spremembi iz leta 1999, v obliki »namen, da se javnosti razkrije«, in da so bile takratne omejitve privilegija nekaznivosti v razmerju do države (in njenih vrednot) celo strožje – izjema ni bila dopustna, če bi lahko nastale katerekoli škodljive posledice.

V novem četrtem odstavku je določena zaščita objaviteljev tajnih podatkov, kar bodo v praksi pretežno novinarji oziroma mediji in njihovi pomočniki (člani uredništva), tudi z vidika instituta nekaznivosti. Z vidika izvršitve je določeno, da gre za dejanja javne objave, pridobivanja, posredovanja ali posesti z namenom razkritja v javnem interesu. Javni interes je po tem odstavku opredeljen širše v smeri varstva svobode izražanja (prvi odstavek 39. člena Ustave), ustavne demokracije (1. člen Ustave) ali človekovih pravic in temeljnih svoboščin (15. člen Ustave in prvi stavek prvega odstavka 5. člena Ustave). Gre za sorazmernostno presojo z vidika prevlade javnega interesa, namreč – glede na okoliščine primera mora javni interes po razkritju tajnega podatka prevladati nad javnim interesom po ohranitvi njegove tajnosti, in z dejanjem ne sme biti neposredno ogroženo življenje ene ali več oseb (prvi stavek 17. člena Ustave) - to je edina izjema od tega posebnega testa javnega interesa.

Predlagana določba četrtega odstavka z novo privilegirano obliko kaznivega dejanja nekoliko smiselno sledi tudi razlogovanju že omenjene sodbe Zveznega Ustavnega sodišča Zvezne republike Nemčije v primeru »Cicero«, v kateri je sodišče zapisalo, da je potrebno določbo 353.b člena Kazenskega zakonika Zvezne republike Nemčije ustavnoskladno interpretirati v luči ustavno zagotovljene svobode izražanja iz 5. člena Temeljnega zakona Zvezne republike Nemčije (Ustava).

V predlaganem novem petem odstavku je določena splošna kvalificirana oblika kaznivega dejanja, po kateri se v primeru, če je dejanje iz prvega odstavka 260. člena KZ-1 storjeno iz koristoljubnosti, ali če je bilo z objavo neposredno ogroženo življenje ljudi (prvi stavek 17. člena Ustave) ali je imela objava hude ali nepopravljive škodljive posledice za varnost ali zakonsko varovane interese Republike Slovenije, storilca kaznuje s kaznijo zavora do osmih let.

Na koncu je predlagano, da dosedanji četrty odstavek, ki ureja vprašanje malomarnosti, postane šesti odstavek.

K 27. členu:

Zaradi poenotenja ureditve kaznovanja z ostalimi poglavitnimi korupcijskimi kaznivimi dejanji je v zvezi s spremembo drugega odstavka 261. člena predlagana ob zaporni kazni tudi obvezna denarna kazen, kar je primerno glede na naravo kaznivega dejanja. Prav tako je predlagan dvig predvidene kazni v tretjem odstavku iz zavora do treh let na kazen zavora do štirih let v kumulaciji z denarno kaznijo. Razlogi smiselno izhajajo iz Priporočil OECD, kot so navedena pri spremembah 241. in 242. člena KZ-1.

K 28. členu:

V prvem odstavku 262. člena se z vidika ocene družbene škode in ustrezne skladnosti kazni znotraj KZ-1 višina kazni s petih let spremeni na šest let.

Pri spremembi drugega odstavka se neposredno sledi predlogu iz Priporočila OECD iz junija 2014, kjer je predlagano, da naj se razjasni vprašanje izrekanja denarnih kazni za to kaznivo dejanje po drugem odstavku - kot učinkovitejša odvrtačna sankcija.

Prav tako veljajo splošna priporočila OECD, da naj se za kazniva dejanja s področja korupcije bolj uporabljajo tudi odvrtačne denarne kazni (glede na kontekst kot obvezne), saj se s tem poudarja pomen ustreznih finančnih sankcij. S tega vidika so relevantne tudi obrazložitve pri 23. in 24. členu.

K 29. členu:

Glede temeljne oblike kaznivega dejanja sprejemanja koristi za nezakonito posredovanje v prvem odstavku 263. člena je predlagano zvišanje kazni za kaznivo dejanje s treh let kazni zavora na višino štirih let zavora v kumulaciji z obvezno denarno kaznijo, kar tudi smiselno izhaja iz Priporočil OECD.

Področje boja proti korupciji, kamor glede na 2. člen Ustave (načelo pravne države) spada tudi to kaznivo dejanje, zahteva ustrezno zvišanje kazni zavora in to tudi v kumulaciji z denarno kaznijo. Posledično ta sprememba pomeni tudi, da bodo kazniva dejanja iz tega člena spadala v pristojnost sojenja okrožnih sodišč.

Pri kvalificirani obliki kaznivega dejanja v tretjem odstavku se kazen enega leta do petih let zavora nadomesti s kaznijo enega leta do šestih let zavora in denarno kaznijo, tako da je vzpostavljeno ustrezno sorazmerje s temeljno obliko kaznivega dejanja iz prvega odstavka.

S tega vidika so relevantne tudi obrazložitve pri 23. in 24. členu.

K 30. členu:

V 264. členu, ki določa kaznivo dejanje dajanja daril za nezakonito posredovanje, je opravljena enaka sprememba kot pri predlaganem 29. členu, ki spreminja 263. člen KZ-1, iz enakih razlogov.

K 31. členu:

Predlagana je manjša uskladitev z Direktivo 2008/99/ES, ki jo je Republika Slovenija v svoj pravni red

prenesla s sprejetjem KZ-1B⁷⁵, s katerim so bile dopolnjene določbe 316., 332., 334., 335. in 344. člena Kazenskega zakonika, ki se nanašajo na kazenskopravno varstvo okolja. V pravni red Republike Slovenije se ustrezno prenaša določba (b) točke člena 3 navedene Direktive, ki od držav članic zahteva, da zagotovijo, da se v določenih primerih kot kaznivo dejanje opredeli med drugim nadzorovanje postopkov zbiranja, prevoza, predelave ali odstranjevanja odpadkov, ter dejavnosti po zaprtju mesta odstranjevanja in dejanja, ki jih bodo prevzeli trgovci ali posredniki (ravnanje z odpadki).

Gre torej za blanketno normo, zato so za uskladitev z določbami navedene direktive pomembne tudi določbe drugih predpisov Republike Slovenije. Tako je naprava v Zakonu o varstvu okolja⁷⁶ v 8. točki 3. člena opredeljena kot nepremična ali premična tehnološka enota, za katero je določeno, da lahko povzroča obremenitev okolja, ker v njej poteka eden ali več določenih tehnoloških procesov in na istem kraju drugi z njimi neposredno tehnološko povezani procesi, ki lahko povzročajo obremenitev okolja.

Odlagališče pa je v Uredbi o odlagališčih odpadkov⁷⁷ v 15. točki 3. člena opredeljeno kot naprava za odstranjevanje odpadkov z odlaganjem odpadkov na ali v tla (podzemno), vključno z internim odlagališčem, kjer povzročitelj odpadkov odlaga svoje odpadke na kraju njihovega nastanka, in odlagališčem, ki se stalno, to je več kot eno leto, uporablja za začasno skladiščenje odpadkov. Za odlagališče se ne šteje:

- naprava, kjer se odpadki raztovarjajo zato, da se omogoči njihova priprava za nadaljnji prevoz v predelavo, obdelavo ali odstranjevanje v drugi napravi,
- skladišče odpadkov, v katerem se odpadki skladiščijo največ tri leta pred predelavo ali obdelavo, ali
- skladišče odpadkov, v katerem se odpadki skladiščijo največ eno leto pred odstranjevanjem.

V 26. točki člena 3 navedene uredbe o odlagališčih odpadkov je definirano tudi telo odlagališča, ki je del odlagališča, ki obsega celoto vseh odloženih odpadkov in sistem tesnjenja odlagališčnega dna, pokritje površin odlagališča, sistema za odvajanje izcedne vode in padavinske vode s površin odlagališča, sistem odplinjanja odlagališča in druge objekte ter obrobne in oporne nasipe in druge tehnične konstrukcije za zagotavljanje stabilnosti telesa odlagališča.

K 32. členu (prehodne določbe):

Glede načina pregona (na predlog) se predlaga posebna prehodna določba, po kateri se bosta novi določbi, ki ta način spreminjata, uporabljali le za kazniva dejanja, izvršena po začetku veljavnosti tega zakona. Za dejanja iz novega 5.a člena in tretjega odstavka 135. člena KZ-1, storjena pred začetkom uveljavitve zakona, se bodo uporabljale prejšnje določbe Kazenskega zakonika o načinu pregona.

V tretjem odstavku je predlagana začasna ureditev, po kateri se do sprememb Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij in Zakona o kazenskem postopku, ki se ustrezno uskladijo z določbami novega tretjega odstavka 86. člena KZ-1, uporabljajo dosedanje določbe (nespremenjenega) 86. člena KZ-1.

K 33. členu (končna določba):

V končni določbi je predlagan ustrezen rok za uveljavitev sprememb na področju kazenske zakonodaje, ki pretežno niso sistemske narave – namreč rok treh mesecev.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

Kazenski zakonik (Uradni list RS, št. 50/12 – uradno prečiščeno besedilo)

Vštevovanje pripora in prejšnje kazni

56. člen

(1) Čas, prestan v priporu, ter kakršen koli odvzem prostosti v zvezi s kaznivim dejanjem, se všteva v izrečeno kazen zavora in denarno kazen.

(2) Če je uveden kazenski postopek za več kaznivih dejanj in pripor ni odrejen za vsako od njih, se čas, prestan v priporu, všteva v izrečeno kazen zavora in denarno kazen za kaznivo dejanje, za katero je obdolženka oziroma obdolženec (v nadaljnjem besedilu: obdolženec) obsojen.

(3) Globa, odvzem prostosti ali kakšna druga sankcija, ki jo je obsojenec prestal oziroma plačal za prekršek, ter kazen ali disciplinski odvzem prostosti, ki ga je prestal zaradi kršitve vojaške discipline, se mu všteje v kazen, izrečeno za kaznivo dejanje, katerega znaki imajo tudi znake prekrška oziroma kršitve vojaške discipline.

(4) Dan pripora, dan odvzema prostosti, dan zavora in dva dnevna zneska denarne kazni so pri vsakem vštevanju izenačeni.

Izbira navodil

65. člen

(1) Ko izreče ukrep varstvenega nadzorstva, lahko odredi sodišče tudi eno ali več navodil, po katerih se mora ravnati obsojenec.

(2) Pri izbiri navodil upošteva sodišče zlasti storilčevo starost, njegove psihične lastnosti, nagibe, iz katerih je storil dejanje, osebne razmere, njegovo prejšnje življenje, okoliščine, v katerih je storil dejanje, ter njegovo obnašanje po storjenem kaznivem dejanju. Posebej mora paziti, da z izbiro navodil ne bo prizadelo obsojenčevega človeškega dostojanstva ali mu povzročilo posebnih težav.

(3) Navodila sodišča smejo vključevati te naloge:

1) zdravljenje v ustreznem zdravstvenem zavodu, s soglasjem tudi zdravljenje odvisnosti od alkohola ali drog;

2) obiskovanje ustrezne poklicne, psihološke ali druge posvetovalnice;

3) usposabljanje za poklic ali sprejetje zaposlitve, ki ustreza obsojenčevemu zdravju, sposobnostim in nagnjenju;

4) poraba dohodkov v skladu s preživninskimi dolžnostmi;

5) prepoved druženja z nekaterimi osebami;

6) prepoved približevanja žrtvi ali kakšni drugi oseb;

7) prepoved dostopa na posamezne kraje.

(4) Med preizkusno dobo sme sodišče spremeniti ali odpraviti navodila po uradni dolžnosti, na predlog svetovalke oziroma svetovalca (v nadaljnjem besedilu: svetovalec) ali obsojenca.

Vrste varnostnih ukrepov

69. člen

Storilcem kaznivih dejanj se smejo izrehati ti varnostni ukrepi:

- 1) obvezno psihiatrično zdravljenje in varstvo v zdravstvenem zavodu;
- 2) obvezno psihiatrično zdravljenje na prostosti;
- 3) prepoved opravljanja poklica;
- 4) odvzem voznškega dovoljenja;
- 5) odvzem predmetov.

Izrekanje varnostnih ukrepov

70. člen

(1) Sodišče sme izreči storilcu kaznivega dejanja enega ali več varnostnih ukrepov, kadar so zanje dani s tem zakonikom določeni pogoji.

(2) Pri izrekanju varnostnega ukrepa sodišče po načelu sorazmernosti upošteva težo storjenega kaznivega dejanja in dejanj, za katera utemeljeno sklepa, da bi jih storilec lahko storil, če mu ne bi izreklo varnostnega ukrepa.

(3) Obvezno psihiatrično zdravljenje in varstvo v zdravstvenem zavodu in obvezno psihiatrično zdravljenje na prostosti se samostojno izrečeta neprištevnemu storilcu protipravnega dejanja, če ni mogoče drugače zagotoviti varnosti ljudi. Poleg teh dveh ukrepov sme sodišče izreči tudi prepoved opravljanja poklica, odvzem voznškega dovoljenja in odvzem predmetov.

(4) Odvzem voznškega dovoljenja in odvzem predmetov se smeta izreči, če so bili storilcu izrečeni kazen, pogojna obsodba, sodni opomin ali mu je bila odpuščena kazen.

(5) Prepoved opravljanja poklica se sme izreči, če je bila storilcu izrečena kazen zavora ali v pogojni obsodbi določena kazen zavora.

Obvezno psihiatrično zdravljenje in varstvo v zdravstvenem zavodu

70.a člen

(1) Storilcu, ki je storil protipravno dejanje v stanju neprištevnosti ali kaznivo dejanje v stanju bistveno

zmanjšane prištevnosti in je zanj predpisana kazen najmanj enega leta zapora, izreče sodišče obvezno psihiatrično zdravljenje in varstvo v zdravstvenem zavodu, če na podlagi teže storjenega dejanja in stopnje storilčeve duševne motenosti ugotovi, da bi na prostosti lahko storil kakšno hudo kaznivo dejanje zoper življenje, telo, spolno nedotakljivost ali premoženje in da je tako nevarnost mogoče odpraviti le z zdravljenjem in varstvom v forenzičnem psihiatričnem oddelku zdravstvenega zavoda, ki ustreza posebnim varnostnim pogojem, določenim z zakonom.

(2) Sodišče ustavi ukrep iz prejšnjega odstavka ali ga nadomesti z ukrepom iz 70.b člena tega zakonika, ko ugotovi, da zdravljenje in varstvo v zdravstvenem zavodu nista več potrebni. Sodišče po preteku šestih mesecev vsakokrat znova odloči, ali sta nadaljnje zdravljenje in varstvo v zdravstvenem zavodu še potrebni.

(3) Ukrep iz prvega odstavka tega člena traja za neprištevnega storilca največ pet let.

(4) Storilcu, ki je storil kaznivo dejanje v stanju bistveno zmanjšane prištevnosti in je bil obsojen na zapor, se izvrševanje ukrepa iz prvega odstavka tega člena ustavi, ko je v zdravstvenem zavodu prestal čas, za katerega mu je bila izrečena kazen. Čas, prestan v zdravstvenem zavodu, se všteje v čas prestajanja kazni. Če je ta čas krajši od izrečene kazni, lahko sodišče odredi, da mora obsojenec prestat ostanek kazni, ali da naj bo izpuščen na pogojni odpust. Pri odločanju o pogojnem odpustu obsojenca sodišče upošteva zlasti uspeh zdravljenja, njegovo zdravstveno stanje, čas, ki ga je prestal v zdravstvenem zavodu, in ostanek kazni, ki je ni prestal.

Obvezno psihiatrično zdravljenje na prostosti

70.b člen

(1) Storilcu, ki je storil protipravno dejanje v stanju neprištevnosti, izreče sodišče obvezno psihiatrično zdravljenje na prostosti, če ugotovi, da je to potrebno in da zadostuje za to, da storilec ne bo ponavljal hujših kaznivih dejanj.

(2) Sodišče sme izreči obvezno psihiatrično zdravljenje na prostosti tudi storilcu, čigar prištevnost je bistveno zmanjšana in je bil po četrtem odstavku prejšnjega člena izpuščen na pogojni odpust.

(3) Obvezno psihiatrično zdravljenje na prostosti sme trajati najdalj dve leti. Sodišče po preteku šestih mesecev vsakokrat znova odloči o tem, ali je obvezno zdravljenje na prostosti še potrebno.

(4) Če se storilec noče zdraviti na prostosti, ali če zdravljenje samovoljno opusti, ali če zdravljenje ni uspešno, lahko sodišče ob pogojih iz prvega odstavka prejšnjega člena odredi, da se ta ukrep izvršuje v zdravstvenem zavodu. Tudi v takem primeru sme ta ukrep skupaj trajati največ dve leti. Sodišče po preteku šestih mesecev ponovno odloči o tem, ali je ta ukrep še potreben.

Dajanje podatkov iz kazenske evidence

84. člen

(1) Podatki o izrečenih sodbah se vodijo v kazenski evidenci. Z zakonom se določita obseg podatkov in dajanje podatkov iz kazenske evidence pred izbrisom iz kazenske evidence.

(2) Na upravičeno z zakonom določeno zahtevo ustanov ali društev, ki so jim otroci ali mladoletniki zaupani v učenje, vzgojo, varstvo ali oskrbo, se dajo podatki iz kazenske evidence tudi za izbrisane obsodbe za kazniva dejanja po 173. členu, po drugem odstavku 174. člena, po drugem odstavku 175. člena, storjenega proti mladoletni osebi, in po 176. členu tega zakonika.

(3) Z zakonom se določi, da se obsodbe za kazniva dejanja iz prejšnjega odstavka vpišejo v posebno evidenco in se predpišejo pogoji, omejitve in postopek za dajanje podatkov o takih obsodbah; v primerih, ki niso zajeti v prejšnjem odstavku, se obsodba kljub ohranitvi v posebni evidenci šteje za izbrisano (prvi odstavek tega člena).

Način izvršitve kazni zapora

86. člen

(1) Obsojenci prestajajo kazen zapora v zavodih za prestajanje kazni (v nadaljnjem besedilu: zavod), ki jih določa zakon.

(2) Obsojenci se razvrščajo v zavode glede na to, koliko mora biti omejena njihova prostost.

(3) Kazen zapora do treh let, razen za kaznivo dejanje zoper spolno nedotakljivost, se za obsojenca, ki izpolnjuje pogoje, določene v zakonu, ki ureja izvrševanje kazenskih sankcij, lahko izvršuje tudi tako, da obsojenec med prestajanjem kazni zapora še naprej dela ali se izobražuje in prebiva doma, razen v prostih dneh, praviloma ob koncu tedna, ko mora biti v zavodu. Natančnejše pogoje izvrševanja določi zavod.

(4) Kazen zapora do devetih mesecev se lahko izvršuje tudi s hišnim zaporom, če glede na nevarnost obsojenca, možnost ponovitve dejanja ter osebne, družinske in poklicne razmere obsojenca v času izvrševanja kazni ni potrebe po prestajanju kazni v zavodu ali če je zaradi bolezni, invalidnosti ali ostarelosti obsojenca kazen treba in jo je mogoče izvrševati v ustreznem javnem zavodu.

(5) V času prestajanja kazni se obsojenec ne sme oddaljiti iz stavbe ali posameznega dela stavbe, kjer se izvršuje hišni zapor, razen če sodišče za določen čas to izjemoma dovoli, kadar je neizogibno potrebno, da si obsojenec zagotovi najnujnejše življenjske potrebščine ali zdravstveno pomoč, ali za opravljanje dela. Sodišče lahko obsojencu omeji ali prepove stike z osebami, ki z njim ne prebivajo oziroma ga ne zdravijo ali oskrbujejo in podrobneje določi način izvrševanja hišnega zapora.

(6) Če se obsojenec brez dovoljenja sodišča oddalji iz stavbe ali posameznega dela stavbe, kjer se izvršuje hišni zapor, ali pa to stori zunaj dovoljenega časa ali ne upošteva omejitve ali prepovedi stikov ali krši druga pravila, ki jih sodišče določi glede izvrševanja hišnega zapora, lahko sodišče s sklepom odloči, da se preostanek izrečene kazni izvrši v zavodu.

(7) Kazen zapora do dveh let, razen za kaznivo dejanje zoper spolno nedotakljivost, se lahko izvrši tudi tako, da obsojenec namesto kazni zapora opravi v obdobju največ dveh let od izvršljivosti sodbe delo v splošno korist. Obseg dela se določi tako, da se en dan zapora nadomesti z dvema urama dela. Organ, pristojen za izvrševanje, določi vrsto dela tako, da ustreza strokovnosti in sposobnosti obsojenca in ga razporedi tako, da ne moti njegovih družinskih, poklicnih in izobraževalnih obveznosti. Delo v splošno korist se opravlja brez nadomestila.

(8) Sodišče pri odločanju o izvršitvi kazni zapora na način iz prejšnjega odstavka upošteva zlasti vedenje obsojenca v času odločanja, nevarnost ponovitve dejanja na prostosti, možnost in sposobnost za opravljanje primerne dela ter osebne in družinske razmere obsojenca v času predvidenega izvrševanja kazni.

(9) Če je obsojencu potrebna pomoč, nadzor ali varstvo v obliki varstvenega nadzorstva, sodišče lahko v sodbi za čas trajanja dela v splošno korist po določbah tega zakonika o pogojni obsodbi

odredi varstveno nadzorstvo, eno ali več navodil in določi svetovalca.

(10) Če obsojenec v celoti ali deloma ne izpolnjuje nalog v okviru dela v splošno korist ali v pomembnem delu ne izpolnjuje navodil v okviru varstvenega nadzorstva ali se izmika stiku s svetovalcem ali drugače krši obveznosti iz dela v splošno korist, sodišče s sklepom odloči, da se izrečena kazen zavora izvrši v obsegu neopravljenega dela.

(11) O dopustnosti izvršitve kazni zavora na načine, določene s tem členom, odloča sodišče na predlog obdolženca s sodbo, s katero izreče kazen zavora, ali na predlog obsojenca s posebnim sklepom.

(12) O dopustnosti izvršitve kazni zavora na načine, določene s tem členom, za obdolženca, ki po zakonu, ki ureja kazenski postopek, prizna krivdo, ko se prvič izjavi o obtožnem aktu, v katerem je za tak primer predlagan način izvršitve kazni, ali jo prizna v sporazumu z državnim tožilcem, sodišče odloči v skladu s tem predlogom oziroma sporazumom.

Način izvršitve denarne kazni

87. člen

(1) Če se denarna kazen ne da niti prisilno izterjati, jo sodišče izvrši tako, da se za vsaka začeta dva dnevna zneska denarne kazni določi en dan zavora, pri čemer zavora ne sme biti daljši od šestih mesecev.

(2) Če obsojenec plača samo del denarne kazni, se mu ostanek sorazmerno spremeni v zavora, če plača še ostanek, pa se izvrševanje kazni zavora ustavi.

(3) Po obsojenčevi smrti se denarna kazen ne izvrši.

(4) Denarna kazen do tristo šestdeset dnevnih zneskov se lahko izvrši tudi tako, da obsojenec v obdobju največ enega leta namesto plačila denarne kazni opravi delo v splošno korist brez nadomestila. Obseg dela se določi tako, da se en dnevni znesek nadomesti z eno uro dela.

(5) Glede vprašanj, ki niso urejena v prejšnjem odstavku, se smiselno uporabljajo določbe sedmega do dvanajstega odstavka 86. člena tega zakonika.

Pogojni odpust

88. člen

(1) Obsojenec, ki je prestal polovico kazni zavora, sme biti odpuščen s prestajanja kazni s pogojem, da do poteka časa, za katerega je izrečena kazen, ne stori novega kaznivega dejanja.

(2) Obsojenec, ki mu je sodišče izreklo kazen nad petnajst let zavora, sme biti pogojno odpuščen s prestajanja kazni, ko je prestal tri četrtine kazni.

(3) Obsojenec, ki mu je sodišče izreklo kazen dosmrtnega zavora, sme biti pogojno odpuščen s prestajanja kazni, ko je prestal petindvajset let zavora.

(4) Organ, ki odloča o pogojnem odpustu, in postopek za odločanje o pogojnem odpustu določa zakon.

(5) Obsojenec je lahko pogojno odpuščen, če je mogoče utemeljeno pričakovati, da ne bo ponovil kaznivega dejanja. Pri presoji, ali naj se obsojenec pogojno odpusti, se upoštevajo predvsem povratništvo, morebitni kazenski postopki, ki tečejo zoper obsojenca za kazniva dejanja, storjena pred nastopom kazni zapora, odnos obsojenca do storjenega kaznivega dejanja in oškodovanca, njegovo vedenje med prestajanjem kazni, uspehi pri zdravljenju odvisnosti in pogoji za vključitev v življenje na prostosti.

(6) Izjemoma sme biti pogojno odpuščen tudi obsojenec, ki je prestal le tretjino kazni, če je izpolnjen pogoj iz petega odstavka tega člena in če posebne okoliščine, ki se nanašajo na obsojenčevo osebnost, kažejo, da ne bo ponovil kaznivega dejanja.

(7) Obsojenca, ki bo pogojno odpuščen, lahko organ, ki odloča o pogojnem odpustu, postavi pod varstveno nadzorstvo. Varstveno nadzorstvo opravlja svetovalec, ki ima enake naloge kot pri pogojni obsodbi z varstvenim nadzorstvom.

(8) Obsojencu, ki je pogojno odpuščen, lahko organ, ki odloča o pogojnem odpustu, naloži te naloge:

- 1) zdravljenje v ustreznem zdravstvenem zavodu, z njegovim soglasjem tudi zdravljenje odvisnosti od alkohola ali drog;
- 2) obiskovanje ustrezne poklicne, psihološke ali druge posvetovalnice;
- 3) usposabljanje za poklic ali sprejetje zaposlitve, ki ustreza obsojenčevemu zdravju, sposobnostim ali nagnjenju;
- 4) poraba dohodka v skladu s preživninskimi dolžnostmi;
- 5) prepoved druženja z nekaterimi osebami;
- 6) prepoved približevanja žrtvi ali kakšni drugi osebi;
- 7) prepoved dostopa na posamezne kraje.

(9) Določbe tega člena se uporabljajo tudi za pogojni odpust iz hišnega zapora. Pri presoji, ali naj se obsojenec pogojno odpusti, se za čas hišnega zapora namesto vedenja med prestajanjem kazni upošteva spoštovanje omejitev pri njegovem izvrševanju.

Zastaranje izvršitve stranskih kazni in varnostnih ukrepov

93. člen

(1) Izvršitev denarne kazni kot stranske kazni zastara, ko potečejo štiri leta od pravnomočnosti sodbe, s katero je bila ta kazen izrečena.

(2) Izvršitev prepovedi vožnje motornega vozila kot stranske kazni zastara, ko zastara glavna kazen.

(3) Izvršitev varnostnih ukrepov obveznega psihiatričnega zdravljenja in varstva v zdravstvenem zavodu, obveznega psihiatričnega zdravljenja na prostosti, odvzema voznškega dovoljenja in odvzema predmetov zastara, ko preteče šest let od pravnomočnosti odločbe, s katero so bili ti ukrepi izrečeni.

(4) Izvršitev varnostnega ukrepa prepovedi opravljanja poklica zastara, ko poteče čas, za katerega je bil ukrep izrečen.

Tek in prekinitev zastaranja

94. člen

(1) Zastaranje izvršitve kazni se začne tistega dne, ko postane sodba pravnomočna; če je pogojna obsodba preklicana, pa tistega dne, ko postane pravnomočna odločba o preklicu.

(2) Zastaranje ne teče v času, ko se po zakonu kazen ne sme izvršiti.

(3) Zastaranje izvršitve kazni zaporu preneha teči z dnem nastopa kazni. Če obsojenec pobegne s prestajanja kazni, izvršitev preostanka kazni ne zastara.

(4) Drugi odstavek tega člena velja tudi za zastaranje varnostnih ukrepov.

Financiranje terorizma

109. člen

(1) Kdor zagotovi ali zbere denar ali premoženje z namenom, da bo deloma ali v celoti uporabljeno za storitev dejanj iz 108. člena tega zakonika, se kaznuje z zaporom od enega do desetih let.

(2) Enako se kaznuje storilec dejanja iz prejšnjega odstavka tudi, če z namenom zagotovljen ali zbran denar ali premoženje ni bil dejansko uporabljen za storitev v prejšnjem odstavku navedenih kaznivih dejanj.

(3) Če je bilo dejanje iz prejšnjih odstavkov storjeno v teroristični hudodelski združbi ali skupini za izvrševanje terorističnih kaznivih dejanj, se storilec kaznuje z zaporom od treh do petnajstih let.

(4) Denar in premoženje iz prejšnjih odstavkov se vzameta.

Trgovina z ljudmi

113. člen

(1) Kdor zaradi izkoriščanja prostitucije ali drugih oblik spolnih zlorab, prisilnega dela, suženjstva, služabništva, storitve kaznivih dejanj ali trgovine z organi, človeškimi tkivi ali krvjo drugo osebo kupi, prevzame, nastani, prepelje, proda, izroči oziroma z njo kako drugače razpolaga ali tako osebo novači, menjava ali prenaša nadzor nad njo ali pri teh ravnanjih posreduje, se, ne glede na morebitno privolitve te osebe, kaznuje z zaporom od enega do desetih let.

(2) Če je dejanje iz prejšnjega odstavka storjeno proti mladoletniku ali pa s silo, grožnjo, preslepitvijo, ugrabitvijo ali zlorabo podrejenega ali odvisnega položaja ali z dajanjem ali prejemanjem plačil ali koristi, da se doseže soglasje osebe, ki ima nadzor nad drugo osebo, ali z namenom prisiljevanja k nosečnosti ali umetni oploditvi, se storilec kaznuje z zaporom od treh do petnajstih let.

(3) S kaznijo iz prejšnjega odstavka se kaznuje, kdor stori dejanje iz prvega ali drugega odstavka tega člena kot član hudodelske združbe za izvedbo takih dejanj ali če je bila s tem dejanjem pridobljena velika premoženjska korist.

Grožnja

135. člen

(1) Kdor komu, zato da bi ga ustrašoval ali vznemiril, resno zagrozi, da bo napadel njegovo življenje

ali telo ali prostost ali uničil njegovo premoženje velike vrednosti, ali da bo ta dejanja storil zoper njegovo bližnjo osebo, se kaznuje z denarno kaznijo ali zaporom do šestih mesecev.

(2) Kdor stori dejanje iz prejšnjega odstavka proti dvema ali več osebam ali z grdim ravnanjem ali z orožjem, nevarnim orodjem, drugim sredstvom ali na tak način, da se lahko telo hudo poškoduje ali zdravje hudo okvari, se kaznuje z denarno kaznijo ali zaporom do enega leta.

(3) Pregon za dejanje iz prvega odstavka tega člena se začne na zasebno tožbo.

(4) Pregon za dejanje iz drugega odstavka tega člena se začne na predlog.

Posebne določbe o pregonu

168. člen

(1) Pregon zaradi kaznivih dejanj iz 158. do 162. in 166. člena tega zakonika se začne na zasebno tožbo.

(2) Če so dejanja iz 158. do 162. in 166. člena tega zakonika storjena proti državnemu organu ali občinskemu ali pokrajinskemu organu ali proti uradni ali vojaški osebi v zvezi z opravljanjem njune službe v tem organu, se pregon začne na predlog.

(3) Pregon za kaznivo dejanje iz 164. člena tega zakonika se začne z dovoljenjem ministra za pravosodje.

(4) Če so dejanja iz 158. do 162. in 166. člena tega zakonika storjena proti pokojni osebi, se začne pregon na zasebno tožbo zakonca, osebe, s katero je pokojnik živel v zunajzakonski skupnosti, partnerja iz registrirane istospolne partnerske skupnosti, njegovih otrok ali posvojencev, staršev ali posvojiteljev, bratov ali sester.

Omogočanje uživanja prepovedanih drog ali nedovoljenih snovi v športu

187. člen

(1) Kdor napelje drugega k uživanju prepovedanih drog ali prepovedanih doping snovi ali mu jih da, da jih uživa on ali kdo drug, ali kdor da na razpolago prostore za uživanje prepovedanih drog ali nedovoljenih snovi v športu ali kako drugače omogoči drugemu, da uživa prepovedane droge ali nedovoljene snovi v športu, se kaznuje z zaporom od šestih mesecev do osmih let.

(2) Kdor stori dejanje iz prvega odstavka proti več osebam, proti mladoletni osebi, duševno bolni osebi, osebi z začasno duševno motnjo, hujšo duševno zaostalostjo ali osebi, ki je v postopku odvajanja od odvisnosti ali rehabilitacije ali če stori dejanje v vzgojnih ali izobraževalnih ustanovah ali v njihovi neposredni bližini, v zaporih, v vojaških enotah, v javnih lokalih ali na javnih prireditvah, ali stori dejanje iz prvega odstavka javni uslužbenec, duhovnik, zdravnik, socialni delavec, učitelj ali vzgojitelj in pri tem izkorišča svoj položaj, se kaznuje z zaporom od enega do dvanajstih let.

(3) Prepovedane droge, nedovoljene snovi v športu in pripomočki za njihovo uživanje se vzamejo.

(4) Dejanje iz prvega in drugega odstavka tega člena ni protipravno, če storilec ravna po programu zdravljenja odvisnosti ali nadzorovane uporabe droge, ki je v skladu z zakonom potrjen in se izvaja v okviru ali pod nadzorom javnega zdravstva.

Zloraba notranje informacije

238. člen

(1) Kdor notranjo informacijo, ki bi lahko pomembno vplivala na ceno vrednostnega papirja ali drugega finančnega instrumenta, uvrščenega na organiziran trg v Republiki Sloveniji ali v vsaj eni državi članici Evropske unije ali za katero je bil vložen predlog za uvrstitev na tak trg, ne glede na to, ali se z njim trguje na tem trgu ali ne, pridobi v zvezi s svojim položajem pri izdajatelju vrednostnega papirja ali lastniškim deležem v kapitalu izdajatelja vrednostnega papirja, svojo zaposlitvijo ali pri opravljanju dejavnosti in jo izkoristi zase ali za koga drugega za posredno ali neposredno pridobitev ali odsvojitev tega vrednostnega papirja ali drugega finančnega instrumenta, se kaznuje z zaporom do treh let.

(2) Enako se kaznuje oseba, ki notranjo informacijo sporoči nepoklicani osebi ali na podlagi notranje informacije priporoči tretji osebi posredno ali neposredno pridobitev ali odsvojitev tega vrednostnega papirja ali drugega finančnega instrumenta.

(3) Enako kot v prvem odstavku se kaznuje oseba, ki nepooblaščno pride do notranje informacije in jo izkoristi za posredno ali neposredno pridobitev ali odsvojitev tega vrednostnega papirja ali drugega finančnega instrumenta zase ali za koga drugega.

(4) Če je pri dejanjih iz prejšnjih odstavkov šlo za vrednostne papirje ali druge finančne instrumente velike vrednosti, se storilec kaznuje z zaporom do petih let.

Nedovoljeno sprejemanje daril

241. člen

(1) Kdor pri opravljanju gospodarske dejavnosti zase ali za koga drugega zahteva ali sprejme nedovoljeno nagrado, darilo ali kakšno drugo korist ali obljubo oziroma ponudbo take koristi, da bi zaradi pridobitve ali ohranitve posla ali druge nedovoljene koristi zanemaril koristi svoje organizacije ali druge fizične osebe ali ji povzročil škodo, se kaznuje z zaporom od šestih mesecev do petih let.

(2) Storilec dejanja iz prejšnjega odstavka, ki zahteva ali sprejme nedovoljeno nagrado, darilo ali kakšno drugo korist ali obljubo oziroma ponudbo take koristi zase ali za koga drugega kot protiuslugo zaradi pridobitve ali ohranitve posla ali druge koristi, se kaznuje za zaporom od treh mesecev do petih let.

(3) Storilec dejanja iz prvega odstavka tega člena, ki po sklenitvi posla ali opravljeni storitvi ali pridobitvi druge nedovoljene koristi zase ali za koga drugega zahteva ali sprejme nedovoljeno nagrado, darilo ali kakšno drugo korist, se kaznuje z zaporom do dveh let.

(4) Sprejeta nagrada, darilo ali kakšna druga korist se vzamejo.

Nedovoljeno dajanje daril

242. člen

(1) Kdor osebi, ki opravlja gospodarsko dejavnost, obljubi, ponudi ali da nedovoljeno nagrado, darilo ali kakšno drugo korist zanjo ali za koga drugega, da bi sebi ali komu drugemu pridobil kakšno neupravičeno ugodnost pri pridobitvi ali ohranitvi posla ali druge nedovoljene koristi iz prvega odstavka 241. člena, se kaznuje z zaporom od šestih mesecev do petih let.

(2) Kdor osebi, ki opravlja gospodarsko dejavnost, obljubi, ponudi ali da nedovoljeno nagrado, darilo ali kakšno drugo korist zanjo ali za koga drugega kot protiuslugo za pridobitev ali ohranitev posla ali druge koristi, se kaznuje z zaporom do treh let.

(3) Storilcu iz prejšnjih odstavkov, ki je dal nedovoljeno nagrado, darilo ali kakšno drugo korist na zahtevo, pa je dejanje naznanil, preden je bilo odkrito ali preden je izvedel, da je bilo odkrito, se sme kazni odpustiti.

(4) Dana nagrada, darilo ali kakšna druga korist se vzamejo, v primeru iz prejšnjega odstavka pa se smejo vrniti tistemu, ki jih je dal.

Davčna zatajitev

249. člen

(1) Kdor da, zato da bi se sam ali kdo drug popolnoma ali deloma izognil plačilu davkov, prispevkov ali drugih predpisanih obveznosti fizičnih ali pravnih oseb ali neupravičeno dobil v celoti ali deloma vrnjen davek v Republiki Sloveniji ali drugih državah članicah Evropske unije, lažne podatke o pridobljenih dohodkih, stroških, predmetih, blagu ali drugih okoliščinah, ki vplivajo na ugotovitev davkov in drugih predpisanih obveznosti, ali kako drugače preslepi organ, pristojen za odmero ali nadzor nad obračunavanjem in plačevanjem teh obveznosti, pa obveznosti, ki se jim je izogibal, ali davek, ki mu je bil neupravičeno vrnjen, pomenijo veliko premoženjsko korist, se kaznuje z zaporom od enega do osmih let.

(2) Enako se kaznuje, kdor z namenom iz prejšnjega odstavka ne prijavi pridobljenega dohodka ali drugih okoliščin, ki vplivajo na ugotovitev davkov, prispevkov ali drugih predpisanih obveznosti fizičnih ali pravnih oseb, kadar je prijava obvezna, pa obveznosti, katerim se je nameraval izogniti, pomenijo veliko premoženjsko korist.

(3) Kdor z namenom, da bi preprečil ugotovitev dejanske davčne obveznosti, na zahtevo pristojnega davčnega organa ne daje podatkov, ne vodi ali ne predloži poslovnih knjig in evidenc, ki jih je dolžan voditi, ali so knjige in evidence vsebinsko napačne, ali ne da pojasnil v zvezi s predmetom davčnega nadzora ali ovira davčni nadzor, se kaznuje z zaporom do dveh let.

(4) Če je bilo dejanje iz prvega ali drugega odstavka tega člena storjeno v hudodelski združbi, se storilec kaznuje z zaporom od treh do dvanajstih let.

Izdaja tajnih podatkov

260. člen

(1) Uradna oseba ali druga oseba, ki v nasprotju s svojimi dolžnostmi varovanja tajnih podatkov sporoči ali izroči komu tajne podatke ali mu kako drugače omogoči, da pride do njih, ali zbira take podatke, zato da jih izroči nepoklicani osebi, se kaznuje z zaporom do treh let.

(2) Enako se kaznuje, kdor protipravno pride do tajnih podatkov, da bi jih neupravičeno uporabil,

kakor tudi, kdor take podatke brez dovoljenja javno objavi.

(3) Če je dejanje iz prvega odstavka tega člena storjeno iz koristoljubnosti, se storilec kaznuje z zaporom do petih let.

(4) Če je dejanje iz prvega odstavka tega člena storjeno iz malomarnosti, se storilec kaznuje z zaporom do enega leta.

Jemanje podkupnine

261. člen

(1) Uradna oseba ali javni uslužbenec, ki zase ali za koga drugega zahteva ali sprejme nagrado, darilo ali kakšno drugo korist ali obljubo oziroma ponudbo take koristi, da bi v mejah svojih uradnih pravic opravila uradno dejanje, ki ga ne bi smela opraviti, ali da ne bi opravila dejanja, ki bi ga morala ali smela opraviti ali kako drugače zlorabila svoj položaj, ali kdor posreduje pri takem podkupovanju, se kaznuje z zaporom od enega do osmih let in denarno kaznijo.

(2) Uradna oseba ali javni uslužbenec, ki zase ali za koga drugega zahteva ali sprejme nagrado, darilo ali kakšno drugo korist ali obljubo oziroma ponudbo take koristi, da bi v mejah svojih uradnih pravic opravila uradno dejanje, ki bi ga tudi sicer morala ali smela opraviti, ali da ne bi opravila dejanja, ki ga tudi sicer ne bi smela opraviti, ali kako drugače uporabila svoj položaj, ali kdor posreduje pri takem podkupovanju uradne osebe, se kaznuje z zaporom od enega do petih let.

(3) Uradna oseba ali javni uslužbenec, ki, potem ko opravi oziroma ne opravi uradnega dejanja iz prejšnjih odstavkov, zahteva ali sprejme v zvezi s tem nagrado, darilo ali kakšno drugo korist, se kaznuje z denarno kaznijo ali zaporom do treh let.

(4) Sprejeta nagrada, darilo in kakšna druga korist se vzamejo.

Dajanje podkupnine

262. člen

(1) Kdor uradni osebi ali javnemu uslužbencu obljubi, ponudi ali da nagrado, darilo ali kakšno drugo korist zanj ali za koga drugega, da bi v mejah svojih uradnih pravic opravila uradno dejanje, ki ga ne bi smela opraviti, ali da ne bi opravila dejanja, ki bi ga morala ali smela opraviti ali da bi kako drugače zlorabila svoj položaj ali kdor posreduje pri takem podkupovanju, se kaznuje z zaporom od enega do petih let in denarno kaznijo.

(2) Kdor uradni osebi ali javnemu uslužbencu obljubi, ponudi ali da nagrado, darilo ali kakšno drugo korist zanj ali za koga drugega, da bi v mejah svojih uradnih pravic opravila uradno dejanje, ki bi ga tudi sicer morala ali smela opraviti, ali da ne bi opravila dejanja, ki ga tudi sicer ne bi smela opraviti ali da bi kako drugače uporabila svoj položaj, se kaznuje z zaporom od šestih mesecev do treh let.

(3) Storilcu kaznivega dejanja iz prejšnjih odstavkov, ki je dal nagrado, darilo ali kakšno drugo korist na zahtevo uradne osebe ali javnega uslužbenca, pa je dejanje naznanil, preden je bilo odkrito ali preden je izvedel, da je odkrito, se sme kazni odpustiti, če to ne nasprotuje pravilom mednarodnega prava.

Sprejemanje koristi za nezakonito posredovanje

263. člen

(1) Kdor zase ali za koga drugega zahteva ali sprejme nagrado, darilo ali kakšno drugo korist ali obljubo oziroma ponudbo take koristi, da bi izkoristil svoj položaj ali svoj resnični ali domnevni vpliv in posredoval, da se opravi ali ne opravi kakšno uradno dejanje, se kaznuje z zaporom do treh let.

(2) Enako se kaznuje, kdor izrabi svoj položaj ali svoj resnični ali domnevni vpliv in posreduje, da bi se opravilo uradno dejanje, ki se ne bi smelo opraviti, ali da se ne bi opravilo uradno dejanje, ki bi se moralo ali smelo opraviti.

(3) Če storilec za posredovanje iz prejšnjega odstavka pred posredovanjem ali po njem zase ali za koga drugega sprejme nagrado, darilo ali kakšno drugo korist, se kaznuje z zaporom od enega do petih let.

(4) Sprejeta nagrada, darilo ali kakšna druga korist se vzamejo.

Dajanje daril za nezakonito posredovanje

264. člen

(1) Kdor drugemu obljubi, ponudi ali da nagrado, darilo ali kakšno drugo korist zanj ali za koga drugega, da bi izkoristil svoj položaj ali svoj resnični ali domnevni vpliv in posredoval, da se opravi ali ne opravi kakšno uradno dejanje, se kaznuje z zaporom do treh let.

(2) Kdor drugemu obljubi, ponudi ali da nagrado, darilo ali kakšno drugo korist zanj ali za koga drugega, da bi izkoristil svoj položaj ali svoj resnični ali domnevni vpliv in posredoval, da bi se opravilo uradno dejanje, ki se ne bi smelo opraviti, ali da se ne bi opravilo uradno dejanje, ki bi se moralo ali smelo opraviti, se kaznuje z zaporom od enega do petih let.

(3) Storilcu kaznivega dejanja iz prejšnjih odstavkov, ki je dal nagrado, darilo ali kakšno drugo korist na zahtevo osebe, ki je nezakonito posredovala, pa je dejanje naznanil, preden je bilo odkrito ali preden je izvedel, da je odkrito, se sme kazni odpustiti.

Obremenjevanje in uničevanje okolja

332. člen

(1) Kdor s kršitvijo predpisov:

1) z izpusti, emisijami ali vnosi količin snovi ali ionizirajočega sevanja v zrak, zemljo ali vodo spravi v nevarnost življenje ene ali več oseb ali povzroči nevarnost nastanka hude telesne poškodbe ali dejanske škode kakovosti zraka, zemlje ali vode ali živalim ali rastlinam;

2) zbira, prevaža, predeluje ali odstranjuje odpadke tako, da spravi v nevarnost življenje ene ali več oseb ali povzroči nevarnost nastanka hude telesne poškodbe ali dejanske škode kakovosti zraka, zemlje ali vode ali živalim ali rastlinam;

3) iz 35. točke 2. člena Uredbe (ES) Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. junija 2006 o pošiljkah odpadkov, pošilja nezanemarljive količine odpadkov v eni pošiljki ali v več pošiljkah, ki se zdijo povezane;

4) upravlja obrat, v katerem se opravlja nevarna dejavnost ali se v njem skladiščijo nevarne snovi ali pripravki, kar bi zunaj obrata lahko povzročilo smrt ene ali več oseb ali hudo telesno poškodbo ali dejansko škodo kakovosti zraka, zemlje ali vode ali živalim ali rastlinam;

5) povzroči nevarnost bistvenega poslabšanja habitata znotraj zaščitenega območja;

6) proizvaja, uvaža, izvaža, daje na trg ali uporablja snovi, ki tanjšajo ozonski plašč, se kaznuje z zaporom do petih let.

(2) Če ima dejanje iz točke 1), 2), 4) ali 5) prejšnjega odstavka za posledico hudo telesno poškodbo ali dejansko škodo kakovosti zraka, zemlje ali vode ali živalim ali rastlinam, se storilec kaznuje z zaporom do osmih let.

(3) Če ima dejanje iz točke 1), 2) ali 4) prvega odstavka tega člena za posledico smrt ene ali več oseb, se storilec kaznuje z zaporom od enega do dvanajstih let.

(4) Če je dejanje storjeno iz malomarnosti, se storilec za dejanje iz prvega odstavka tega člena kaznuje z denarno kaznijo ali zaporom do dveh let, za dejanje iz drugega odstavka tega člena z zaporom do treh let, za dejanje iz tretjega odstavka tega člena pa z zaporom od enega do osmih let.

(5) Če je dejanje iz prvega, drugega ali tretjega odstavka tega člena storjeno v hudodelski družbi za izvedbo teh dejanj, se storilec kaznuje z zaporom od enega do dvanajstih let.

V. PREDLOG, DA SE PREDLOG ZAKONA OBRAVNAVA PO NUJNEM OZIROMA SKRAJŠANEM POSTOPKU

/